

Coadjutores Dei sumus.
1. Cor. 3.

Lo Confrare de Sant Pau,
Es de Christo Coadjutòr,
Si encès del Divino Amor
Ensenya la Lley suau.

Al

AL PRINCEP DEL CEL, DELS
Apostols, y de la Iglesia Militant;

AL PREDICADOR, APOSTOL,
y Doctor de las Naciones;

Y AL MES DIGNE VAS DE ELECCIO
DIVINA,

SANT PAU.

Alborotàt lo pestilenciàl, y turbi Mar
de la ignorancia de la Doctrina Chris-
tiana (à causa de no bastar los Parrocos á la
ensenyancia en los Pobles notablement nu-
merosos) alçava en Lleyda encrespades oles,
amenaçant á molts lo mes infelís naufragi;
quant la Divina Providencia, sempre pro-
picia als homens, disposá, que desembarcás
en esta Ciutat, ò Pau Divino, la inconfra-
table Nau de vostra Confraria. Vos foreu
lo primer dels Apostols, que estant lo Mon-
inundat del mes terrible diluvi, no fabri-
cant Arca de taulas, com Noè, fino escri-
vint Cartas de Doctrina Christiana, forma-
reu lo Vas, en que se salvassen, no sis, ó seg

¶ 2

ani-

ánimas, com àquell Patriarcà, sino casi tot lo Univers, fluctuant en las sombras de sos errors: just pues era, que fundantse en esta Ciutat, vostra Confraria, fos entre totas, Nau primera, y mes segura de ensenyança al dichòs port de la salvació. Nau es tant gloriosament Divina, que porte en si mateixa lo hermòs Iris pera las seguritats, pues vos adora à Vos per Celestial Patró, y destre Timonèr en los perills. Sols lo tenir à Vos per Protector, es ya, Sant meu, pregó, que avise à Lleyda lo prospero embarch, que ahança segur lo mes ditxòs passatge. Y si los Celestials raitgs de vostra Doctrina illuminan la obscuritat de vostres Operaris, serà vostra Confraria armoniòs clari, que dilatant sos ecos per tot lo Mon, atraurà ab suavitat las voluntats. Serà llum, que al descubrir los precipicis, regularà ab la ensenyança nostres obligacions. Serà Nort, que ab sos Apostolichs exercicis, nos guiarà al cumpliment de nostras obligacions. Serà finalment Port del Regne tot delicias, que nos portará à besàr vosstras sagradas plantas.

Al benefici de vosstras inspiracions, nos vehém ya escrits en ella mes de sinch cents,

ab

ab la ànsia de que sia igual lo numero de vostres Confreres als reverents Vots de nostres desitgs. Cuydau, pues, de tots, com à cosa vostra, que essent son principal blanch, y mira la Doctrina Christiana, que Vos ab tant afany ensenyareu, per just dret, vos pertany lo domini de ells, y tots son, com de justicia, vostres. De la Arca de Noè eixi corp, qui entrà Corp, y admetent Llops, no poguè mudar sa fieresa; pero vostra Mystica Arca, rebent Milans, los convertì en Palomas, y admetent ignorants mes que irracionals, los feu imitadors dels Angels; feu, pues, que tots vostres Devots, encara que entrian en vostra Confraria Milans per las culpas, se convertescan en hermosas Palomas per la gracia; peraque essent aixi sos cors decènt Victima de vosstras Aras, alcançem lo veureus pera sempre allà en la Gloria.

Adora vosstras sagradas plantas:

Vostre mes indigne Devòt, y Confrare,

Domingo Malegat, Prebere.

APRO-

APROBACIO DEL ILLUSTRE DR. ANTON
Moles, Canonge Penitencièr de la Santa Igle-
sia Cathedral de Lleyda, Examinador Syno-
dal de dit Bisbat, Collegial, que fou del Ma-
jor de Sant Vicents de la Ciutat de Huesca,
Cathedratich de Canons en les Universitats de
Huesca, y Cervera, &c.

PER commissiò del Illustre Senyor Doc-
tor Pere Finestres, y Monsalvo, Ca-
nonge de la Santa Iglesia Cathedral de Lley-
da, Vicari General, y Oficial per lo Illus-
trissim Senyor D. D. Manuel Macias Pe-
drejon, Bisbe de Lleyda, del Consell de sa
Magestat, &c. He llegit lo Llibre, que por-
te per titol: *Lo Confrare de S. Pau y Coad-*
jutòr de Christo, instruhit en orde à si, al Pro-
xim, y sa Confraria de la Ciutat, y Bisbat de
Lleyda, Compost per lo Dr. Domingo Ma-
legat, Prevere, y Canonge de la Santa Igle-
sia Cathedral de la dita Ciutat, &c. Lo que
he llegit ab grandissim gust per lo que me
ensenye; y ab admiraciò de veurer, que en
petit volumen ha sabut lo Autor recullir ab
singular methodo, y claredat les mes prin-
ci-

cipals regles, que son menester per for-
mar un Heroe en la Escola de S. Pau; en
la que no solament se ensenye la practica
de les virtuts, que condueixen al bè parti-
cular de cada hu, si que difundintse sa Cha-
ritat en los Cors de tots los homens, done
à tots, y à cada hu les regles mes solides,
peraque caminen segurs la carrera de la per-
fecciò.

Es lo home un Mon abreviat, y se com-
pare al Mon; perque son casi infinits los sen-
derons per ahont camine sa fantasia, y per
consequent son infinits los objectes, que po-
den apartarlo de son Deu; mes ab tot nos
pot negar, que si lo Confrare no se aparte
en sa carrera de la instrucciò, ly done lo
present llibre en orde à si, al Proxim, y à
sa Confraria, arribará felizment à la perfec-
ciò Christiana, à que aspire.

No se contentà nostre Autor de illustrar
lo enteniment ab les Regles del Cathecisme,
que ha donat à llum; podrien estes parar en
lo sol enteniment; y com la fé, perque sie
viva, deu ser practica, y executiva de les
bones obres, porte de la ma ab lo present

llibre à tots, quants vullen aprofitarse de sa Doctrina, en tots los Anys, Mesos, Semanes, y Dies per la execució, y practica de quant ensenye.

Per lo que, judico, serà de gran utilitat, que se donie à la estampa, per lo profit universal de tots. Així ho sento, salvo sempre, &c. En Lleyda, y Mars à 24. del any 1760.

Anton Moles.

APROB

APROBACIÒ DEL M. R. P. M. F. MIQUEL
Pasqual del Orde de la Santissima Trinitat
Redempció de Catius, Examinador Synodal
dels Bisbats de Barcelona, Lleyda, Solsona,
Barbastro, y Iaca, Ex-Difinidor General de
tota la Religio, Pare de la Provincia de Ara-
gò, Canonge Lectoral de la Santa Iglesia de
Lleyda, &c.

AVE MARIA.

HE vist lo present Llibre, intitulat: *Lo*
Confrare de S. Pau, instruhit, &c. Qual
en les solides Instruccions, que done, pose
devant de tots un clar espill, en que qualse-
vol, seriament mirantse, compondrà sa vi-
da ab son estat, sos passos ab lo camí de la
perfecció, y arribarà felisment à ser un per-
fet Christian.

Per tant so de dictamen (salvo sempre,
&c) se deu donar llicencia per la impressió,
y gracies à la expressada Archi-Confraria
per la sollicitut, y vigilancia, ab que pro-
cura lo profit espiritual dels Christians. Així
ho sento en Lleyda als 21. de Abril de 1760.

Fr. Miquel Pasqual, Trinitari.

PRO-

PROLECH

ALS CONFRARES DE LA CONFRARIA
de S. Pau Apostol, de la Ciutat,
y Bisbat de Lleyda.

HAvènt lo Summo Pontifice Benèt XIV.
ab son acostumat zel considerat, que
lo major fruyt, ques deu recabar de la Doc-
trina Christiana, es la bondat de costums, y
lo apendrer la verdadera norma de viurer
christianament, perque: *Adolescens juxta
viam suam ambulans, etiam cum senuerit, non
recedet ab ea.* Y en la Butlla, que comença:
Salutaris Doctrina, &c. ha decretat esser cosa
la major lo instruir als avançats en la Doctri-
na en alguna solida devociò, la qual, segons
lo estat de cada hu, puga després mes, y
mes dilatarse; perçò, no obstant ma acredi-
tada ignorancia, he determinat escriurer lo
present Llibre, al qual intitulo: *Lo Confrare
de S. Pau, y Coadjutòr de Christo, instruit en
orde à si, al Proxim, y sa Confraria.* Lo ano-
meno: *Lo Confrare de S. Pau, y Coadjutòr de
Christo*; perque, per lo mateix, que gofes de
la alta dicha de ser Confrare, seràs honrat ab
lo renòm, y Blasò de Coadjutòr de Christo.

Li

Li dich: *Instruit en orde à si, al Proxim, y à
sa Confraria*; perque aquest es tot son fi. En
ell poso aquells motius, y aquells medis,
que mes li han de ajudar à alcançarho; y
tambè algunes breus, pero devotas oracions,
pera facilitar sa practica, tant sumament
profitosa. Y si bè voldria fiarho à majors plo-
mas, dient ab S. Bonaventura *in princ. medit.
D. N. 1. Vellem, quod hoc à magis experto, ma-
gisque docto acciperes; quia in talibus maxime
insufficiens sum*; pero, com per rahò de mon
Ofici, me incumbeix mes que à tots lo pro-
curar lo bé dels Confrares, me obligan mos
bons, encara que ribios desitjs à executar-
ho, ab proxim perill de displeurer à molts
ab ma grossera explicaciò. A mes, que no
es mon intent ensenyar als perfectament, ni
mitjanament instruits, sino sols als que no
ho son, y à la Juventut del tot ignorants;
pera la qual, segons lo consell de S. Pere
Chrisologo, *Serm. 18.* no dech buscar her-
mosas flors, sino fruyts. Deu N. S. los do-
nia à tots molt abundants. Amen.

Vostre mes indigne Germà,
Domingo Malgat, Prebere.

TAU-

TAULA DE LA PRESENT OBRA.

LLIBRE I.

- I**nstrucció I. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde à sí cada dia al matí. fol. 1.
Subins. I. De la oració mental. fol. 7.
Consideracions per tots los dies de la semana. f. 8.
Sub. II. Del **Sacrifici** de la Missa. fol. 12.
Methodo pera oírla degudament. fol. 13.
Explicació dels mysteris de la Missa. fol. 21.
Inst. II. Del que deu fer lo **Confrare** entre dia. f. 23.
Visita del Sagrament; dels sinch Altars; y lectura espiritual. fol. 26.
Sub. I. Del Santíssim Rosari. fol. 28.
Inst. III. Del que ha de fer lo **Confrare** à la nit. fol. 38.
Inst. IV. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde à sí, cada semana. fol. 43.
Sub. I. De la **Confessió**, y pertanyent à ella. f. 44.
Sub. II. de la **Comunió**, y pertanyent à ella. f. 54.
Sub. III. De la **Corona** del SS. Sagrament. f. 63.
Sub. IV. Del **Trisagi** de la SS. Trinitat. f. 65.
Inst. V. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde sí cada mes. fol. 67.
Inst. VI. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde à sí cada any. fol. 68.
Interrogatori pera facilitar lo examen en la **Confessio** general. fol. 69.
Inst. VII. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde à sí en tot temps. fol. 75.
LLI,

LLIBRE II.

- I**nstrucció I. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde al Proxim, cada dia. fol. 83.
Inst. II. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde al Proxim, cada semana. fol. 87.
Inst. III. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde al Proxim, cada mes. fol. 90.
Inst. IV. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde al Praxim, cada any. fol. 91.
Inst. V. Del que ha de fer lo **Confrare** en orde al Proxim en tot temps. fol. 92.

LLIBRE III.

- I**nstrucció. I. Del Origen, y principi de les **Santes Confraries** de la **Doctrina Christiana**, y especialment de nostra **Confraria**. fol. 95.
Inst. II. Dels motius pera entrar à ser **Confrare** de la **Doctrina Christiana**. fol. 100.
Inst. III. De la necessitat de la **Doctrina Christiana**. fol. 106.
Inst. IV. Del molt que agraden à **Deu** los que ensenyen la **Doctrina**; y del premi, que per açò lo promèt. fol. 110.
Inst. V. Dels modos ab que se pot cooperar à la ensenyança de la **Doctrina**. fol. 114.
Inst. VI. Del que han de observar los que volen entrar en la **Confraria**. fol. 115.
Inst. VII. Del modo de admetrer à la **Confraria** de **Doctrina Christiana**. fol. 116.
Inst. VIII. del modo de establir los **Confreres** admesos. fol. 123.
Inst.

Inst. IX. Del modo de elegir los Officials. f. 133.	
Inst. X. Del modo, se deu tenir la Congregació de Officials.	fol. 136.
Inst. XI. Del que ha de observar lo Confrare en qualsevol del ofici de la Confraria.	fol. 137.
Constitucions de la V. Confraria de la Doctrina Christiana.	fol. 139.
Const. I. Del Prior en orde al Regimen.	fol. 141.
Const. II. Del Prior en orde al Institut.	fol. 143.
Const. III. Del Vice Prior.	fol. 145.
Const. IV. Del Visitador.	fol. 146.
Const. V. Dels Concellers.	fol. 147.
Const. VI. Dels Operaris.	fol. 147.
Const. VII. Del modo de ensenyar la Doctrina Christiana.	fol. 151.
Const. VIII. Dels Syndichs.	fol. 155.
Const. XI. Dels Enfermers.	fol. 157.
Const. X. Dels Secretaris.	fol. 157.
Const. XI. Del Receptor.	fol. 159.
Const. XII. Dels Sub Priors.	fol. 160.
Const. XIII. Dels Diputats.	fol. 163.
Const. XIV. Dels Silenciaris.	fol. 163.
Const. XV. del Andador.	fol. 165.
Const. XVI. de la Priora, Vice Priora, Sub Priora, y Assistentes.	fol. 166.
Const. XVII. Dels Confreres.	fol. 168.
Const. XVIII. De la Congregació general. f. 170.	
Const. XIX. De la Congregació Secreta.	fol. 171.
Const. XX. De la elecció de Officials.	fol. 173.
Const. XXI. Dels Sufragis per los Difuns.	fol. 174.
Const.	

Const. XXII. Del Protector.	fol. 175.
Exercici de solemne Ensenyança.	fol. 179.
Comunio general.	fol. 189.
Benedicció de qualsevol menjàr, beguda, aygua, &c. per devoció à S. Pau.	fol. 193.
Benedicció de Habit per vor, ó devoció à Sant Pau.	fol. 193.
Modo de portar la Reliquia, ó Imatge del Sant als malalts.	fol. 195.
Modo pera tornarse la Reliquia, ó Santa Imatge.	fol. 196.
Absolució, y aplicació de la Indulgencia plenaria en lo article de la mort.	fol. 197.
Modo de resar Responso per los Germans difunts.	fol. 200.
Prosa dels Difunts en vers cathalà.	fol. 206.

Indulgencies concedides en cada una de les Instruccions del present Llibre.

Los Illustrissims Senyors Archebisbes de Tarragona, y Zaragoza concediren quiscun 80. dies de Indulgencia per cada Instrucció, que devotament llegiran.

Los Illustrissims Senyors Bisbes de Lleyda, Barcelona, Vich, Girona, Urgèll, Barbastro, y Huesca concediren 40. dies de perdò per lo mateix.

Son per cada Instrucció 440. dies.

Si.

Sine intermissione orate.

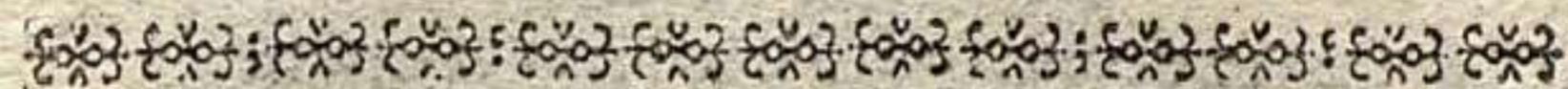
1. Thes. 5.

Si orànt vols estàr ab Deu
has de tenir recullits,
tas potencias, y sentits.
Y per estàr disposat,
al posarte en sa presència,
ves sempre ab pura consciència.

LLI-

Pag. 1

LLIBRE PRIMER.

INSTRUEIX

LO CONFRARE

EN ORDE A SI.

LA tua vida se compòn de anys, me-
sos, semanas, dies, hores, y in-
stants; pera viurer bè en tots estos temps,
es convenient, estigas instruit en lo que en
cada hu de ells has de fer.

INSTRUCCIÒ. I.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde à si cada dia al matè.*

LO Just, diu lo Ecclesiastich, en lo ma-
tè elevarà son cor al Senyor, y farà
sas pregarías posat en la presència del Al-
tíssim. *Cap. 19.* Tots los dies pues al matè,
consagrànt à Deu (com es degut) las pri-

A

me-

micias de aquell dia, que te ha donat, te has de exercitar ab la forma seguent.

Al despertar, diràs:

Benehida sia la Santissima Trinitat ara, y sempre, y en tots los figles de figles. Amen.

Al alçar.

En Nom de Deu Pare, que me ha criat, y del Fill, que ab lo preu de sa Sanch me ha redemit, y del Esperit Sant, que me ha santificat, me alço: al qual sia tot honòr, y gloria pera sempre. Amen.

Luego de vestit te agenollaràs, y per signaràs ab devoció, y faràs los següents actes, en gran manera recomenats de Alexandro VII. y Innocencio XI. Dia S. Gertrudes, que qualsevol, que se haja encomanàt à Deu, ò evitarà totalment lo pecat, ò en breu se purificarà per penitencia. Lib. 3. c. 30. §. 10.

Acte de Agraïment.

Senyor, y Deu meu, que havent mort tants esta nit, à mi per vostra gran misericordia me haveu deixat felisment arribar à est dia: Jo vos agraïesch ab tot afecte est, y tots los demès beneficis, que de vos he rebùt. *S. Pau. Thes. 5.*

Ac-

Acte de adoració.

Jo vos adoro per Deu, y Senyor meu, y de totes las Criaturas; y me alegro sumament, que ho siau. *David Psal. 94.*

Acte de humilitat.

Me humillo en lo abysme de mon infim sèr, y me poso baix lo amparo de vostra Divina Magestat.

Acte de Fè.

Crech firmissimament tot lo que creu la Santa Iglesia Catholica; perque ho haveu revelat vos, Deu meu, que sou suma veritat. *Aqui diràs devotament lo Credo.*

Acte de Esperança.

Espero de vos, Deu meu, la mia eterna benaventurança; perque sou suma Misericordia.

Acte de Caritat de Deu, y del Proxim.

Vos amo de cor, Deu meu, sobre totes les coses; perque sou suma Bondat; y per vostre amor, amarè sempre à mon Proxim, com à mi mateix.

Acte de Contrició.

Sento en la anima, Deu meu, lo ha-

A 2

ver-

4
vervos ofés ab mos pecàts, sols per fer
vos, qui sou Bondat infinita.

Acte de Protesta.

Protesto, que no vull consentir en co-
sa alguna, que sia ofensa de vostra Divina
Magestàt.

Acte de resignaciò.

Me resigno, Deu meu, a la disposició de
vostra voluntat santíssima. *S. Math. cap. 26.*

Acte de oferta.

Vos oferesch, Senyor, les potencies
de ma anima, los sentits de mon cos, y
tot quant so, principalment les obres, que
farè avuy, y en lo restant de ma vida.
David Psal. 115.

Acte de petició.

Dirigiuhò tot, Deu meu, a major glo-
ria vostra; dignificauho ab vostra gracia
per los merits de Jesu-Christ, de Maria
Santíssima, y de tots los Sants; peraque
aixi vos sia agradable. Amen. *S. Pau. I.
Cor. 10.* *Diràs aquí ab devociò lo Pare nostre.*

Oració à Christo.

Amabilissim Jesus meu, jo vos adoro
profundament en lo Cel, ahont regnau
glo-

5
gloriòs, y en la Santíssima Eucharistia,
ahont vos volguereu quedar per mon sus-
tento. Siau en mos pensaments, paraules,
y obres; que ab vostra gracia fermament
establesch viurer avuy, y sempre com a
bon Christià, segons mon estat; fer los
acostumats exercicis de devociò; guanyar
quantas indulgencias puga en satisfacciò
de mos pecats; y aplicarlas en sufragi
de les animes de Purgatori, segons lo
orde de ma obligaciò, y vostra santissi-
ma voluntat. *Diràs aquí.* Alabàt sia lo San-
tissim sacrament del Altar.

Oració à Maria Santíssima.

Santíssima Verge Maria, Mare admi-
rable de Deu, y piadosa Mare de pecadors,
jo vos adoro, y me dono, y entrego per
fill vostre ara, y sempre, y per tota la
eternitat. Guardaume Mare mia, com a
cosa vostra, y no permetàu, que visca, ni
moria en pecat mortal. Amen. *Diràs aquí:*
Benehida sia la Santa, è Immaculada Con-
cepciò de la Benaventurada Verge Maria.
*Per lo que Gregori XV. y Clement XII. conce-
diren*

direu cent anys de Indulgencia, à mes de les concedides per Illustrissims de Espanya.

Oració à S. Joseph pera tenir una feliz mort.

O S. Joseph dichosissim, que partireu de est Mon en los suavissims braços de Jesus, y de vostra dulcissima Esposa Maria! Socorreume, Sant Patriarcha, en la hora de la mia mort, fentme participant de eixa singular gracia. En vostres mans, vivint, y morint encomano mon esperit, Jesus, Maria, y Joseph; peraque després de esta vida, visca ab vosaltres una vida alegre en lo Palacio del Cel. Amen.

Oració al S. Angel de la Guarda.

Angel elegit per guarda mia,

Guardaume de tot mal en aquest dia.

Als que diràn un Pare nostre, y Ave Maria al Angel de la Guarda concedì 40. dias de Indulgencia lo Illm. D. D. Andrèu de Orbe, any 1724.

Oració à S. Pau Apostol.

O Gloriòs Princep, y Defensòr de la Iglesia S. Pau, à qui se encomana ab altissima providencia tot lo Uniuers! Jo me
en-

encomano à vos, com à devòt, y Confrare vostre. Siau mon Protector en totes mes necessitats; peraque ni en vida, ni en mort preualescan contra mi los Infernals Esprits. Amen.

Oració als Sants Patrons.

O Patrons, y Advocats meus, S. S. N. N. ! Defensaume avuy, y sempre de totes les tentacions, llibraume de tots los perills, y alcançaume ab vostra intercessió viurer, y morir en la divina gracia. Amen.

SUBINSTRUCCIÓ PRIMERA.

De la Oració Mental.

EN tot temps se pot orar; pero ningun es mes convenient, que lo matí; perque està mes disposada la anima per la consideració de les coses celestials, y menos exposada à distraccions, antes de posar se en lo comers, y tractes del Mon. En lo matí se empleava lo Penitent Rey Davit en la santa oració ab ben fundadas esperanças, que lo oïria lo Senyor. *Psal. 54. Los Israe-*
litas

litas, peràque puguessen lograr àquell Manà del Cel, y divinas benediccions, era menester, que matinassen, y lo replegassen antes de eixir lo Sol, y donassen adoracions al Senyor. *Sap. 15.* Semblantment deus tu matinàr, y preparararte, si vols replegar les divines benediccions per medi de la oració. La materia, que has de meditar, lo temps, que has de emplear, y com la has de tenir, ho dirà ton Confessor, à qui deus comunicarho. Pero peràque tingas à ma una breu consideració pera cada dia de la semana, y la retingas en la memoria, peràque sèt presente cada hora, si es possible, yà sia caminant, yà sia treballant, yà sia conversant, acompanyantla quant estàs sol ab una ullada envès lo Cel, te presento las següents consideracions, tretas de la direcció de Sant Francisco de Sales fol. 231. quals per ocupat, que estigas, podràs facilmente practicar.

DIUMENGE.

Consideració.

O descans! O gloria! O felicitat eterna!

na! Ay de mi que es possehirvos, y que es perdervos!

Aspiració.

O Deu meu! Pues me haveu format pera gozar esta ditxa, daume gracia pera mereixerla, y feu, que vostres Angels me portian à la Gloria.

DILLUNS.

Consideració.

Arribarà la hora de ma mort; tot se haurà passat; què voldria jo haver fet allavonces? Anima mia, executemho, sens esperar mes. Es cosa vergonyosa, viurer en un estat en que no voldriam morir.

Aspiració.

O Deu meu! Daume esta constant voluntat, fins al fi; vos la demano per la intercessió de vostres Patriarchas, y Profetas.

DI MARS.

Consideració.

Abrafarse pera sempre en los focs eterns, dels quals lo nostre no es mes, que sombra; acordarse sens intermissió lo ha-

ver

ver pogut evitàr facilmente tant espantosos torments, es una desesperació, que causa horror; no obstant, açò mereix justissimament lo menor pecat mortal.

Aspiració.

O Deu meu! Traspalsau ma anima ab vostre sant temòr, peraque la consideració dels castichs eterns, ly fassa coneixer la enormitat del pecat; vos demano esta gracia per los merits de vostres invencibles Martyrs.

D I J O U S.

Consideració.

Qui pert sa anima, ho pert tot; qui ofént à Deu, pert sa anima. O pecat, quantas perduas nos causas! Que no puga jo aborrire quant mereixes ser aborrit!

Aspiració.

O Deu meu! Aumentàu en mi est odi, y feulo eficàs per intercessió de vostres Sants Confessors.

D I V E N D R E S.

Consideració.

Confidera, ò anima mia! quant detest-

testable es lo pecat; pues fou la Sanch de un Deu encarnat necessaria, peraque se perdonàs.

Aspiració.

O Jesus meu! No permetàu, que ma poca correspondencia à vosstras gracias, fassa inútils pera mi vostres treballs, y vostra mort; imploro à est fi los favors de vosstras purissimas Verges.

D I S S A P T E.

Consideració.

Mon intent es, arribar al Cel; convè, pues, seguir lo cami, que conduceix à ell. Un Caminant passa, sens detenirse; perque es Caminant; jo dech mirarme del mateix modo en la terra: est Mon no es pera mi mes que un lloch passatger.

Aspiració.

O Deu meu! Feu, que jo suspire sens cessar per ma verdadera Patria, que es lo Cel; jo vos demano esta gracia per aquella Senyora, que es la Porta, y la Reyna del mateix Cel.

SUBINSTRUCCIÓ II.

Del Sacrifici de la Missa.

LA Religio no t'è cosa mes Santa, ni lo mateix Deu podria fer cosa major, ni mes respectable, que lo Sacrifici de la Missa. Y si atentament se consideràs quant se pert de no ohir est Sant Sacrifici, no hi auria Christià, que no lo ohis devotament tots los dies. Segons Sant Bernat, qui ou devotament Missa, estant en gracia de Deu, mereix tant com si visitava la Terra Santa. Segons Eugeni Pontifice, aprofite mes per la remissio de culpa, y pena ohir devotament una sola Missa, que totas las oracions del Mon. Ni es de admirar, perque, segons Sant Albert lo Gran, es la Missa tan abundant en Mysteris, com lo Mar en aygues; lo Sol en atomos; lo Firmament en Estrellas; y lo Cel Empyreo en Angels.

No deixes pues de ohirla en quant te sia possible, y sens faltar à la precisa obli-

ga-

gació. Pero, què respecte deus tenir à vista de tant gran maravella! Ab que humilitat deus assistir devant de una Magestat tant adorable! Què desir tant ardent deus tenir de participar de estos divinos Mysteris! Què veneració no deus als Sagrats Altars! Què respecte à estas Augustas Ceremonias! Temiau los irreverents aquella terrible sentència de S. Pau. 1. Cor. 3. que diu: *Si algú te desacato en la casa de Deu, lo perdrà Deu; perque lo Temple de Deu es Sant.* Y si castiga Deu als Profanadors de sa Casa, que castich se espera als que estan ab irreverencia devant de sa Divina Magestat en lo Sacrifici de la Missa? Peraque evites, pues, distraccions, y no incorrias en estos castichs, te propono lo methodo, que me ha paregut mes facil, y utilissim.

Al entrar en la Iglesia, prenent aygua beneyta, diràs:

Aquesta aygua beneyta
Me sia salut, y vida.

En nom del Pare, y del Fill, y del Esperit Sant. Amen.

Age-

Agenuollàt devànt lo Altàr Major, ò altre del Sagrament, rendidament adoràntlo, diràs:

Alabàt sia lo Santíssim Sagrament del Altàr. Amen.

Senyor, y Deu meu, entro en vostre Sant Temple, desitjós de benehirvos, y alabarvos: dirigiu mos pensaments, orde-
nau mes paraules, y santificau mes obres, pera majòr gloria de vostra Magestat.

Verge Maria, Sant Titulár de aquesta Iglesia, y demes Sants, y Santes, que en ella se veneren, dignaus presentàr les mies oracions devànt de Deu, y alcançarme lo perdò de mos pecàts; perque me pesa en la anima, de haverlo ofès, sols per ser qui es, Bondat infinita. *Açò practicaràs sempre, que vajes à la Ig'esi.*

Al principi de la Missa, diràs:

Senyor, jo so indigne de acostarme à vostre Altàr, pero com vostra misericordia me porte à ell, permeteu, que jo vos adore, y vos mostre lo dolor, que tinch de havervos ofès tantes vegades.

Al

Al Confiteor.

Rezaràs lo Confiteor després del Sacerdot, rebràs la Benedicció ab humilitat, y te excitaràs à la contrició de vos pecàts.

O Deu meu quanta bondat es la vostra en rebrem en vostre Santuari, y no prohibirme la entrada à vostre Tabernacle! Jo vinch à presentarme en ell als peus de vostra justícia, pera demanarli perdò de mos pecàts, clamant del intim de mon cor: *Senyor, teniu misericordia de mi. Senyor teniu misericordia de mi. Senyor, teniu misericordia de mi.*

Al Gloria in excelsis.

Sants Angels, alabau à competencia la bondat de mon Deu: vol baixàr avuy del Cel à la terra, y naixer en ma anima, que es un lloch mil vegades mes indigne pera rebrel, que lo Estable de Betlèm.

A la Epistola.

Parlau, Senyor, perque vostre sirvènt vos ou; inspiraume lo zel de vostres Profetas; daume lo amor de vostres Apostols; y feu, que cessen en ma anima tots los Oraculos ab vostra vinguda, cumplint dins

de

de mi mateix tots sos desitgs, y promesas.

Al Evangeli.

O Deu meu, jo tinch necessitat de llum, mentres estich en la presò de esta carn mortal! Feu, que vostra paraula illumine mos passios, y resplandezca en lo camí per ahont vaig, fins à arribar à ma Patria. Amen.

Al Credo.

Rezaràs lo Symbol dels Apostols protestant, que vols viurer, y morir en la Fè, que nos ensenyàren.

Desde la oblació de la Hostia, fins à la elevació.

Oració de S. Ambròs abreviada.

Summo Sacerdòt, Divino Jesus, que vos oferireu com à victima à vostre Pare per lo perdò de nostres pecàts; y donau vostre Cos, y vostra Sanch per aliment als homens miserables: vos suplico per est mateix Cos, y esta mateixa Sanch, que fou lo preu de nostra redempció, y per lo amor, que mostrareu als homens en la institució de est Augusto Sagrament, que me concedesca la gracia de acostarme à ell ab tot lo respecte, temòr, y amòr que dech.

Pe-

Penetràu mon enteniment ab una fé tant viva, que jo crega, y pense de est Mysteri tot lo que vos me obligàu à creuer, y pensár.

Mortificàu la lley de mos membres, que resisteix sens cessar à la de vostre Esperit; peraque tenint lo cos casto, y lo cor pur, bega jo est vi tant deliciòs.

Aniquilau en mi lo esperit de superbia, dureza, blasfemia, enveja, contradicció, tibiesa, &c. donantme totes les virtuts contrarias à estos vicis.

Y pera correspondrer à vostre designe, que es salvàr tots los homens, jo vos ofersch est sacrifici, y ma comuniò, per la salvació de tots. Vos presento també las necessitats de vostra Iglesia, los gemechs dels Catius, la miseria dels Horfens, la indigencia dels pobres, lo langòr dels malalts, la caducitat dels vells, los suspirs dels jovens, los desitgs castos de las Verges, y lo trist estat de las viudas; illuminau los Infels, y los Heretges; convertiu los pecadors; feu be als que tenen lo cor recte; derramau vstras misericordias sobre mos

B

Pa-

Parènts, y Amichs; recompensau mos benefactors; cumpliu de gracias mos Enemichs; y portauos a tos a vostra Gloria. Amen.

A la Elevació de la Hostia.

Jo vos adoro, sagrat Cos de mon Senyor Jesu-Christ; que en la Ara de la Creu foreu digne sacrifici per la redempció de tot lo Mon.

A la elevació del Calser.

Jo vos adoro, Sanch preciosa de mon Senyor Jesu-Christ, que derramada en la Creu foreu oferta al Etern Pare per nostra salvació.

O Deu meu! Feume participant ab vostra Iglesia de totes les gracias, que nos ha guanyat vostra mort, de la gloria de vostra Resurrecció, y del triunfo de vostra Ascensió al Cel.

Los ulls de ma anima vos descubreixen per lo vel de las especies, que cubreix vostra Magestat: est es lo Salvador del Mon, la veritat eterna del Pare, lo Home Deu tot enter, que esta invisiblement en la Hostia; la sua Sanch, que esta en lo Calser es

la mateixa que se derrama per nosaltres en la Creu.

O Deu meu! Mudaume com mudareu lo pa, y lo vi, transformantme en vos ab la virtut de vostre amor. De impur transformame en casto; de avaro en lliberal ab los pobres; de colerich, pacient; de violent, pacific; de presumit, humil; de ingrát, regonegut; de murmurador, piados; y de indiferent, devot.

Al Pater noster.

„ Lo dirás en vulgar, ponderant totes
„ les peticions ab atenció; te detindrás particularment en la que demanám lo pa de
„ cada dia, entenentla en esta ocasió de la
„ Santa Eucharistia.

Al Agnus Dei.

Corder de Deu, que trahen los pecats del Mon, teniu misericordia de mi. *Tres vegades.*

Senyor, que sou nostra vida, nostra gloria, y nostra felicitat, llibrau ma anima de tots los perills, apartaula de todas las aficions; peraque se unesca perfectament ab vos. Feu, que no vos perde després de ha-

vervos rebùt, y no vos donèu à ella per un moment sol, sino pera sempre. Donàume una profunda humilitat, peraque habitèu en ella gustosament.

Al Domine non sum dignus.

Senyor, no so digne, que entreu dins mon interior; pero digáu una sola paraula, y ma anima quedarà sana. *Tres vegades.*

„ Combregarás aqui espiritualment ab lo Sacerdòt; que consisteix en un desitg de combregar sacramentalment, dihent:

Senyor, que sou tot amor, y baixáu à la terra pera comunicarvos als homens, veniu dins mon cor, que ab ancias vos desitjo rebre. O Jesus meu! No dilatèu per mes temps vostra vinguda. Veniu, santificáu ma anima, y prenèu possessió de tota ella; peraque fervintvos de habitació en la terra, siau vos sa habitació en lo Cel.

A la Benedicció.

Benehume, Senyor, peraque yo sia un Temple confagrát, que vos digneu després cumplir de vos mateix.

Al Evangelí de S. Ioan.

O adorable Jesus, que alçáu als que os
re-

reben à la dignitat de fills de Deu! A vos vinch ab est desitg. Després de haverme fet naixer de nou per la gracia en lo Sagrament de la Penitencia, feume caminar en una nova vida, per vostre amor, en la Eucharistia, pera unir-me intimament ab vostra Magestat; peraque després, que haurèu habitat en mi per lo Sagrament de vostres Altars, pugajo gosar de vostra Gloria. Amen.

Explicació dels Mysteris de la Missa.

Peraque en la Missa estigas mes atent, y sapias com es un Compendi de tota la vida de Christo, te poso aqui brevissimament sa significació. Lo *Introit*, significa lo desitg, que los Sants Pares tenian de la vinguda del Senyor. Los *Kyries*, les veus dels mateixos Patriarcas, y Profetas, que demanavan à Deu esta vinguda tant temps desitjada. Lo *Gloria*, la Nativitat del Senyor. La *Oració*, que se segueix després, significa la Presentació al Temple. La *Epistola*, la qual se diu à la part esquerra del Altar, significa la predicació de S. Joan Baptista, que combidava als homens pera Christo. Lo *Gradual*, significa la conversió de las Gents per los Sermons de S.

S. Joan. Lo *Evangelí*, lo qual se llegeix à la part dreta del Altar, significa la predicació del Senyor, que nos trasllade de la esquerra à la dreta; ço es de les coses temporals à les eternes, y del pecat à la gracia; y se porten juntament llums, y encens, pera significar que lo S. Evangelí ha illuminat lo mon, y lo ha umplert del bon olor de la Gloria de Deu. Lo *Credo*, significa la conversió dels Sants Apostols, y altres Deixebles del Senyor. Les *Oracions Secretes*, signifiquen les ocultes traicions dels Jueus contra Christo. Lo *Prefaci*, significa la entrada solemne, que feu Christo en Jerusalèm lo dia de Rams. Les altres oracions secretes, que van després, signifiquen la Passió del Senyor. Lo *alçar la Hostia*, significa la elevació de Christo en la Creu. Lo *Pare nostre*, significa la Oració del Senyor mentres estava clavat en la mateixa Creu. Lo *trencar la Hostia*, significa la ferida de la llança. Lo *Agnus Dei*, lo llanto de les Maries, quant baixavan à Christo de la Creu. La *Comunió del Sacerdot*, significa la sepultura. Lo *Post Communió*, qual se canta ab alegria, significa la Resurrecció. Lo *Ite Missa*

sa

sa est, significa la Ascensió. La *benedicció del Sacerdot*, la vinguda del Esperit Sant. Lo *Evangelí* del fi de la Missa, significa la predicació dels Sants Apostols, quant plens del Esperit Sant, comencaren a predicar lo Evangelí per tot lo Mon: y així donaren principi à la conversió de las Gents.

INSTRUCCIO. II.

DEL QUE DEV FER LO CONFRARE
entre dia.

Al obir les hores dirà:

O Dolça hora per les animes, que ara entren en lo Cel à gosar de la vida eterna! Y baixant los ulls de la consideració al *Infern*: O amarga hora per les animes, que ara entren en la eternitat de pena! Gracias vos dono Senyor; porque no me ha succedit una tant horrenda desgracia: per fer vos qui sou, me pesa de haveros ofés, y en avant proposo (ajudat de vostra gracia) no ofendreu: açò vos demano per la Sanch de Jesus, y merits de Maria Santissima. Ave Maria.

Al

Al començar à treballar.

Senyor Deu meu, oferesch esta feynà à vostra major gloria, donauli la vostra benedicció, peraque vos sia agradable.

Al tocar les Ave Marias, diràs:

Al primer toch.

Angelus Domini nuntiavit Mariæ, & concepit de Spiritu Sancto. *Deu vos salve Maria, &c.*

Al segon toch.

Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum Verbum tuum. *Deu vos salve Maria, &c.*

Al tercer toch.

Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. *Deu vos salve Maria, &c.*

„ Nostre Santissim Pare Benèt XIII. en
„ Breu de 14. de Setembre de 1724. conce-
„ di perpetuament à tots los Faels, que age-
„ nollàts. y ab devociò resaràn dits versets
„ al ohir les Ave Marias, al matí, mitg dia,
„ ò vespre cent dies de perdò per cada ve-
„ gada. Y continuant esta devociò, als que
„ verdaderament contrits, confesàts, y com-
„ bregàts, en un dia cada mes, per ells ele-
„ gidòr, las resaràn en lo modo, y temps

„ ex-

„ expressat, y pregarán per la pau, y con-
„ cordia entre los Princesps Christians, ex-
„ tirpaciò de les heretgies, y exaltaciò de
„ nostra Santa Fè, concedi indulgencia ple-
„ naria, y remissió de tots los pecats.

Antes de dinàr, y sopàr.

Demanaràs à Deu, done la benedicció sobre lo que has de menjàr, y diràs estant dret, pero ab devociò:

Benehiu, Deu, est menjàr,

Aliment de nostra vida,

Per los merits de Jesus,

Y de la Verge Maria.

Menjaràs no per gust, sino per necessi-
tât, y perque Deu ho mane, acordante, que
te diu S. Pau: *Tant si menjes, com si beus, sia
tot pera major Gloria de Deu. Cor. 10.* Y aixi,
fent lo mateix, de que gustes, mereixeràs,
per lo fi ab que ho practicas.

*Després de dinàr, y sopàr, daràs gracias dihent
ab devociò, y estant dret.*

Gracias vos donam Senyor,

Del menjàr de cada dia:

Donaunos la vostra gracia,

Y després la eterna vida.

Ani-

Animas de Purgatori,
 Pues estau tant afligidas,
 Deu vos vulga consolar
 Ab la sua rica vista. *Pater noster.*
 Tots nostres difunts germans:
 Gosian del etern descans. Amen.

Visita del Sagrament.

La Estació del Sagrament, consta de sis Pare nostres, sis Ave Marias, y sis Gloria Patris. Esta Estació anomenada *Majòr*, feta ab los braços estesos en forma de Creu es tant del agrado de Deu, que diguè Christo à S. Gertrudis: *Est modo de orar me es tant agradable, com fore agradable à un Rey, si un pobre Vassall ly posàs, y conservàs la Real Corona, y lo assentàs, y restituís en son Trono Real.* Per est motiu los Pontifices Lleò X. Bul. 20. y 26. y Alexandro VI. Bul. 46. han concedit un mar de Indulgencias à tots los Faels, que en la Iglesia, y fora de ella, agenollats, ò anant per camí, y en lo llit, ò de qualsevol altre manera faràn dita Estació ab los braços en Creu, pregant per la uniò, y pau dels Princesps Christians, Exaltació de la Fè, y Extirpació de les heretgies, resant lo ultim

Pa-

Pare nostre per lo Pontifice, concedì esta Estació Majòr, vulgarmènt anomenada: *del ss. Sagrament.* Tot ho refereix lo Illm. D. D. Simeon de Guinda, Bisbe de Urgèll en la Doctrina fol. 178.

Visita dels sinch Altars.

Visitaràs devotament sinch Iglesias, ò Altars, ò en defecte de ells sinch vegades un Altar, pregant à Deu per la uniò, y victòria dels Princesps Christians contra los Infels, ab que conseguiras totes, y cada una de les Indulgencias de les Estacions de Roma, tant pera tu, com per modo de suffragi pera los Difunts, en favor dels quals faràs dita visita, y oració. Se guanya 94. dies Indulgencia plenaria; se trau deu dies anima del Purgatori; y se guanyan també altres Indulgencias, com pots veure en la mateixa Butlla de la Cruzada.

Lectura espiritual.

Llegiràs algun llibre espiritual per un quart de hora, y est te aprofitarà tant com un Mestre, y Predicador continuo. Los Llibres, que has de llegir, ho dirà lo Confessor, lo qual coneixerà los que seràn pera tu més à proposit.

SUB-

SUBINSTRUCCIÓ I.

Del Santissim Rosari.

Diràs lo Rosari ahont millòr, y ab mes devociò pugues. Se diu lo Rosari: *Thresòr de vius, y Almoynèr del Purgatori*, per les moltes Indulgencies, que los Pontifices han concedit à sos Confreres, com es de veurer en lo Llibrèt compost per lo R. P. M. Fray Jaume Baròn del Orde de Predicadors. Lo podràs resàr ab lo modo següent.

INTRODUCCIÓ.

Soberana Emperadora,
de Cels, y Terra, Maria,
daume favòr, perque pugà
ab la devociò mes viva
dir esta part de Rosari,
y sos Mysteris, est dia.

PRIMERA PART,

Que se deu dir Dilluns, y Dijous,

Mysteris de Goitg.

En los Mysteris de Goitg

la

la primera part explica
de vostra vida sagrada
las inexplicables dichas.

Primèr Mysteri.

Quant lo Fill del Etern Pare
vinguè à donarnos la vida,
y elegi pera encarnarse
vostres entranyas Divinas.

Contemplant aquest Misteri,
dulcissima Mare mia,
vos oferesch un Pare nostre,
ab les deü Ave Marias.

Segòn Mysteri.

Quant estant proxima al part
Isabél, vostra Cusina,
acudireu cuydadosa
pera ferli una visita.

Contemplant, &c.

Tercèr Mysteri.

Quant del Portal de Betlèm
en una pobre establìa
nasquè nostre Deu infant
per dàr al Mon alegria.

Contemplant, &c.

QUART

Quart Mysteri.

Quant vostre Fill presentareu
al Temple, y al octau dia,
pera cumplir lo precepte
de la Lley, que no debiau.

Contemplant, &c.

Quint Mysteri.

Quant al Temple lo encontrareu,
que ab la gracia peregrina
estava explicant als Doctors
de la lley las Profecias.

Contemplant, &c.

Oferiment.

Senyor Deu meu, Jesu-Christ,
gracias vos dono infinitas
per tant excessius favòrs,
que vostra Bondat Divina
obra per amor del home:
Y à vos Princesa Divina,
suplico per est Rosari,
me alcançeu quant necessita
ma anima pera salvarse,
perque de vos assistida,
després de una santa mort
gofia de una eterna vida. Amen.

Salve Regina, &c.

Lle-

LLETANIA.

KYrie eleyson.

Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de Coelis Deus.

Miserere nobis.

Fili Redemptor mundi Deus.

Miserere nobis.

Spiritus Sancte Deus.

Miserere nobis.

Sancta Trinitas unus Deus.

Miserere nobis.

Sancta Maria.

ora.

Sancta Dei Genitrix.

ora.

Sancta Virgo Virginum.

ora.

Mater Christi.

ora.

Mater Divinae Gratiae.

ora.

Mater Purissima.

ora.

Mater Castissima.

ora.

Mater Inviolata.

ora.

Mater Intemerata.

ora.

Mater Amabilis.

ora.

Mater Admirabilis.

ora.

Mater Creatoris.

ora.

Mater Salvatoris.

ora.

Virgo Prudentissima.

ora.

Virgo Veneranda.

ora.

Vir-

Virgo Prædicanda.	ora.
Virgo Potens.	ora.
Virgo Clemens.	ora.
Virgo Fidelis.	ora.
Speculum Justitiæ.	ora.
Sedes Sapientiæ.	ora.
Causa nostræ letitiæ.	ora.
Vas Spirituale.	ora.
Vas honorabile.	ora.
Vas Insigne Devotionis.	ora.
Rosa Mystica.	ora.
Turris Davidica.	ora.
Turris Eburnea.	ora.
Domus Aurea.	ora.
Fœderis Arca.	ora.
Janua Coeli.	ora.
Stella Matutina.	ora.
Salus Infirmorum.	ora.
Refugium Peccatorum.	ora.
Consolatrix Afflictorum.	ora.
Auxilium Christianorum.	ora.
Regina Angelorum.	ora.
Regina Patriarcharum.	ora.
Regina Prophetarum.	ora.
Regina Apostolorum.	ora.

Re-

Regina Martyrum.	ora.
Regina Confessorum.	ora.
Regina Virginum.	ora.
Regina Sanctorum omnium.	ora.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi. Parce nobis, Domine.	
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi. Exaudi nos, Domine.	
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi. Misere- rere nobis.	
℣. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix.	
℞. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.	

O R E M V S.

DEus, cuius Unigenitus, per vitam, mortem, & Resurrectionem suam, nobis salutis æternæ præmia comparavit, concede quæsumus, ut hæc Mysteria Santissimo Beatæ Mariæ Virginis Rosario recolentes, & imitemur quod continent, & quod promittunt, assequamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

* * * (✠) (* * *

C

SEGONA PART,

Que se deu dir Dimars, y Divendres,

Mysteris de Dolor.

La segona part expresse
los dolors, las agonias,
que vostre fill và patir
per salvár la anima mia.

Primèr Mysteri.

Quant Christo và oràr en lo Hort
ab tant mortàl agonia,
que de son cos sacratissim
sanch, y aygua despedia.

Contemplant, &c.

Segon Mysteri.

Quant lligat en la columna
pera objecte de las iras,
ab mes de finch mil açots
fins als ossos descubrian.

Contemplant, &c.

Tercèr Mysteri.

Quant fentlo tots Rey de burlas,
pera majòr ignominia
en son cap sagràt posàren
una corona de espinas.

Contemplant, &c.

Quart

Quart Mysteri.

Quant la Creu ly carregaren
en sas espatllas divinas,
y ab tant gran pès fatigát
fins al Calvari camina, &c.

Quint Mysteri.

Quant per redemir al home,
y donarli eterna vida
morí en una Creu clavát
lo Autòr mateix de la vida, &c.

Oferiment, y demès, com en la primera part.

TERCERA PART,

Que se deu dir Dimecres, Dissapte y Diuenge.

Mysteris de Gloria.

Es esta tercera part
una suma peregrina
de las Glorias mes supremas,
que gosareu en la vida.

Primer Mysteri.

Quant gloriòs resucità
Jesu-Christ al tercèr dia,
deixant ab sa propria mort
la mateixa mort rendida, &c.

C. 2

Se-

Segon Misteri.

Quant puja triunfant al Cel
fentli també companyia
vostre desitg amoròs,
que ab grans ancias lo seguia, &c.

Tercer Misteri.

Quant vingué lo Esperit Sant
ab llenguas de foch divinas,
y à tots los Sagrats Apostols
infundí sabiduria, &c.

Quart Misteri.

Quant Jesus vos pujà al Cel,
acompanyant à porfia
los Angels, que os van jurar
Reyna de las Gerarquias, &c.

Quint Misteri.

Quant la Trinitat Sagrada,
com á Reyna tant Divina,
vos coronà ab la corona
de dotse estrelles lluhidas, &c.

Oferimènt, y demès com en la primera part.

Maria Santissima, com refereix lo Dr.
Esteve Dolz Any Virgineo, 7. de Novem-
bre, ensenyà à un Jueu un hymne, que son
principi, posat en vers cathalà es lo següent:
Aquell

Aquell Bellissim Espòs
sobre tot quant es criat,
que sens tenir culpa alguna
tant sa Patria lo afrontà:

Ay dolòr!

sa sanch derramà per nostre amòr.
Del qual principi se prosegueixen los
Mysteris de Dolòr, per si acàs los vols resar
en esta forma.

INTRODUCCIO LA ACOSTUMADA.

Primer Misteri.

Trist orà à son Etern Pare
sobre la terra postrat,
suant son Cos sanch, y aigua
fins à la terra regar.

Ay dolòr, &c.

Segon Misteri.

Lligat en una columna
fou cruelment açotat,
tant, que son Cos hermosissim
quedà tot desfigurat.

Ay dolòr, &c.

Tercer Misteri.

De espines lo coronàren,

y

y las puntas penetrants
desde aquella frònt divina
fins als ulls vàn traspassar. Ay, &c.

Quart Mysteri.

Portant la pesada Creu
sobre sos muscles sagrats,
y una grossa soga al coll
fins al Calvari arribà. Ay, &c.

Quint Mysteri.

Per redemir de la culpa
à tot lo llinatge humà
morir volguè en una Creu
tot clavàt de peus, y mans. Ay, &c.

Lo oferiment, y demès com en la primera part.

INSTRUCCIÓ. III.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
à la nit.*

EN la nit per lo regular, pot mes como-
damènt lo Christia recullirse, pera tan-
car las portas al tracte, y bullici del Mon,
y comerciar, y tractar ab Deu los interessos
de la sua anima. Així ho practicava lo Real
Pro-

Propheta Davit pera nostra ensenyança. *Psal.*
54. Tindràs, pues, un rato de oració mental
així com al matí, y no te escuses per les
ocupacions; perque esta te es molt conve-
niènt.

Examen generàl.

Després, ò antes de retirarte faràs exa-
men general de conciencia; perque es tant
profitòs, que no hi ha Sant, que no lo acon-
felle. Imitaràs ab açó al citat Propheta, que
en las nits, à mes de exercitarse en la ora-
ció, examinava sa conciencia, y ab un
verdader dolor de sos pecats, limpiava son
Esperit. *Psal 76. 7.* Se diu est examen gene-
ral; perque en ell se examinan totas las fal-
tas. Y pera ferlo ab acèrt seguiràs estos punts.

1. Havente agenollat, te perfiguraràs, y
donaràs gracias al Senyor, per los beneficis
generals, y particulars, principalment per
los rebuts en aquell dia. *S. Pau. Thes. 5.*

2. Demanaràs llum, y gracia per averi-
guar los pecats, y arrepentirte de ells.

3. Discurriràs, y averiguaràs les faltes,
y les bones obres, que has fet en tot lo
dia.

4. Per

4. Per les bones obres daràs gràcias à Deu, á qui deus atribuir las; y per les males te humiliaràs.

5. Te arrepentiràs, faràs proposits de la esmena de la vida, y demanaràs gracia pera cumplirlos ab lo acte de Contrició.

Examen particular.

A més del Examen general, hi ha altre examen *particular*, en lo qual se examina una sola cosa. Est examen revelà Deu à S. Ignasi, *Exerc. fol. 62.* y es medi eficacíssim pera desterrar de la anima algun vici, ò per plantà en ella alguna virtut. Peraque tragues de ell lo fruyt mes necessari, ho comunicaràs al Confessor, que coneguda la tua necessitat, te determinarà de que te es mes conveniènt ferlo. Se reduceix est examen als següents punts.

1. Havènt fet al matí proposit de guardar-te de aquell vici de que te vols esmenar, demanaràs gracia à Deu pera recordarte de quantes vegades en ell has caigut.

2. Pensaràs desde que feres lo proposit, quantes vegades has comès aquell delicte.

3. Te mouràs à dolòr de havèr caigut,
de-

demanàntne perdò à Deu, y proposànt no caurer en avànt en èll ab la gracia del Senyor.

Antes, pues, de retirarte faràs est examen (que també al mitg dia aconsellen los Sants.) Si te apàr be, podràs juntarlo, y ferlo al mateix temps, que lo general, fent examen del particular vici, ò virtut en lo punt del examen dels pecàts. No deixes de ferlo, y feslo com vulgas.

Al volèr anàr al llit, diràs agenollat:

Oració de S. Bernat abreviada.

Ex Bib. SS. PP. tom. 15.

GRacias vos dono, Deu Omnipotent, y Misericordiós, que me haveu guardat en aquest dia: Suplico, me deixeu passar esta nit sens ningun pecat, ab un dols descans; peraque venint lo mati, alçantme pur, y diligènt, à vos, Deu meu, pugà render alabanças.

Oració.

Visitàu, vos suplicò, Senyor, aquesta habitació, apartàu ben lluny de ella tots nostres

tres enemichs : vostres Sants Angels habiten en ella ; los quals nos guarden en pau , y vostra benedicció sia sobre nosaltres sempre. Per los merits de Jesu-Christ , Senyor nostre. Amen. *Aquí diràs lo Pare nostre , Ave Maria , Credo , y Confessiò General.*

Ans de pujar al llit te senyaràs , y acabaràs dihent :

Una nit quieta , y acabàr santament,
Me concedesca lo Senyor Omnipotènt.

Y tots mos difunts germans
Goziàn del etern descans. Amen. *Pater noster.*

Al posarte al llit.

En Nom de Deu Pare , que me ha criat,
y del Fill , que ab lo preu de sa Sanch me ha redemìt , y del Esperit , que me ha santificat,
me poso al llit ; al qual sia tot honòr , y gloria pera sempre. Amen.

INS-

INSTRUCCIÒ IV.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde à si , cada semana.*

Santificaràs les Festes (à mes de oir devotament la Missa) acudint à alguna Congregació ; y principalment à la Ensenyança de Doctrina Christiana de nostra Confraria , ahont , à més de apendrer , ò perfeccionarte en lo necessari pera salvarte , podras guanyar un tresòr inexplicable de Indulgencias , En los dies de Festa has de assegurar ta salvació , que es lo unich negoci , que tota la vida havèm de procurar. Açò nos ensenya S. Pau , dihent : *Vos suplicam , germans , que estèu quiets y fassau vostre negoci.* Com qui diu : *Arenèu ab sosiego al gran negoci , que teniu entre mans , que es , salvarvos.* Emplea les Festes , pues , en lo servey de Deu , y negoci de ta salvació , yà que los demès dies del any se franquejan als negocis de les coses del Mon. Aixi lograràs lo fi , perque Deu ha destinat les Festes , que es , com diu S. Pau ,
pera-

peraque los Catholichs, abnegantse à les coses terrenes, se empleen en obres de pietat, y de devociò Christiana.

Faràs los Exercicis de mortificaciò, que te permetia ton Directòr; com dejunàr los Divendres, y Dissabtes, &c.

Te confessaràs, y combregaràs una vegada cada semana, com aconsella S. Agustí, y mes, si apàr bè à ton Pare Espiritual; perque de ninguna altra devociò deus tenir mes confiança pera salvarte, que de la frequencia de estos Sagraments. O quant reprehensible es la peresa en frequentarlos; pues ahont no falte la voluntat, apenas may falte la ocasiò; perque lo verdader amòr de Deu sab vencer tots los destorbs! Peraque los rebias, pues, fructuosament, practicaràs lo que prescrieixen les dos següents subinstruccions.

SUBINSTRUCCIÓ I.

De la Confessiò.

SI mortis impenitènt, te perdràs. Y si fas una verdadera penitencia, te seràn perdonats tots los pecats, encaraque sian
mes

mes, que los grans de arenà. *Ezech. 18. v. 30.* Pero has de sabèr, que peraque la Confessiò sia valida, y fructuosa, deù ser acompanyada de algunas circumstàncias, que son: Examen, Dolòr, &c. Y qui se confesse sens ellas, á mes de no quedàr perdonat, comèt un horrible sacrilegi.

Examen.

Lo examen de conciencia deù precehir la Confessiò, y qui per falta de examen, olvide algun pecat mortàl, peca mortalmènt. En tot lloch pot ferse lo examen, pero es molt convenient, retirar-se en un puesto secret pera ferlo, y alli agenollat, ab un profundo silencio de la anima, regoneixènt la grandesa infinita de Deu, y humiliantse, demanàr per lo acèrt, sa divina assistencia, dihent ab fervòr.

Oració.

O Pare Celestial! Vinch à llançarme als peus de vostra Magestat pera tornàr en vostra gracia. Ja conèch, que no so digne de compareixer en vostra presència, per mos graves pecats. Pero en la reflexiò de mos desordes, que ab remordiments me opri-meixen, me acordo de vostra bondat, y de
vos-

vostra misericordia. No volèu la mort del peccador, sino, que se convertesca. Sufriume, pues, en vostra presència, daume gracia pera fer bè lo examen de mos pecats, y llum pera ben conèixerlos; peraque així, arrepen- tintme de ells, y confessantlos degudament, alcancia vostra tant amable amistat, y se ale- gria tot lo Cel de ma Conversió. Amen.

Aquí faràs lo examen per los Manaments de la Lley de Deu, per les obligacions del estat, y per los empleos, que has tingut; pensant bè en que has pecat, per pensaments, paraulas, obras, ù omissions; y deteninte lo temps necessari à negoci de tanta impor- tancia.

Dolòr, y proposit.

LO dolòr ha de ser, ò de contrició, ò à lo menos de atrició, lo qual encara que la Confessiò sia solament de pecats ve- nials, es necessari. En est punt falten los que se confessen com per costum, sens particulat atenciò, ni pesar de las culpas. Repetiràs, pues, molts actes de contrició, que sols per ferne un be, es menester la gracia de Deu, y molta aplicació nostra.

La

La verdadera contrició borre los pecats ja antes de la Confessiò, pero ha de ser ab proposit de confessarse, y de esmenarse. La atrició no borra los pecats, ni justifica, sino se junta ab lo Sant Sagrament. Tant necessa- ri es lo proposit de la esmena, que si no es verdader, la Confessiò es sacrilega. Exami- naràs, pues, bè, quin es lo motiu de recau- rer en los pecats, y proposaràs firmament evitar aquella ocasiò; perque de altra mane- ra, no será lo teu proposit verdader, sino pura veleitat. Per assegurar lo dolòr, y pro- posit, diràs de cor, immediatament del exa- men:

Confesso, Deu meu, que he pecat; pe- ro, ò quantas vegadas! Ab pensaments, ab paraulas, ab obras, ab omissions. Ja vos de- mano perdò, dient ab lo mes viu sentiment de mon cor: *Senyor meu, Jesu Christ, &c.* fins à acabàr lo acte de contrició.

Consideracions eficacissimas per excitar-se un à verdadera Contrició.

Diràs de tot ton cor: *He pecat, Pare meu, contra vos, y en vostra presència. Luc. 15. 21.* Pero, com vos dich *Pare*, quant me

re-

regonech indigne de anomenarme fill vostre ? Perque per los molts pecats, que he comès, á vista de vostres ulls, he degenerat á fill del Dimoni. Ha miserable de mi ! Y com he estat tant ingrát á un Pare, que ha empleat en mi tant amor !

He pecat contra mon *Criador* ; que me donà lo sèr, y me ha conservat tots los moments de ma vida : y jo al mateix temps lo ofenia ab lo mes enorme atreviment.

He pecat contra mon *Salvador* ; que me ha donat tants medis pera salvarme : y jo ingrát, he usat mal de ells, servintme dels mateixos medis pera ultrajarlo.

He pecat contra mon *Redemptor* ; que me rescata, pagant tots mos deutes ab infinitat de penas : y jo en lloch de allaugerarli la suma, lay he aumentada ab nous pecats, provocantlo á sufrir nous dolòrs, y penas, si fos capàs de partirlas.

He pecat contra mon *Espos* ; que derramà tota sa sanch per desposarse ab ma anima : y jo la he venuda al Dimoni, per un instant de lasciu, y brutal deleyte.

He pecat contra mon *Rey, y Senyor* ab

cri-

crimen de lesa Magestat : pues he ideat traurer de son Throno, pera introduhir, y adorar en ell lo Idol de mos infames gustos.

He pecat finalment contra mon *Deu*, á qui dech amar sobre totas las cosas, per la incomparable hermosura, y bondat infinita: y jo me he enamorat de las Criaturas vils, y brutas, plenas de miserias, y fealdats.

Ha mon Deu ! y com me sobra la rahò pera desferme en llagrimas ; y pera fer, que mon cor se trenca á trossos ab una verdadera contrició. O quant dech temer, que si ara no ploro, autè després de plorar ab llagrimas de foch, que abrasaran mon cos, y anima per una eternitat ! Qui, pues, donarà llagrimas á mos ulls, que basten á borrar tots mos pecats ? Solament vos, Senyor, ho podèu fer, ferint mon cor empedernit, ab la vara de vostra gracia. Donaumela per las entranyas de vostra misericordia, que ja estich disposat, y resolt de confessar tots mos pecats als peus del Confessor, pera conseguir la absolució. Acceptau estos actes de arrepentiment, que tinch intenció de fer, al mateix temps, que mos llabis pronuncin

D

las

següents paraulas : *Senyor meu Jesu-Christ,*
&c.

Confessió.

LA Confessió ha de ser *entera*; perque un sol pecat mortal, callat per vergonya, basta pera condemnarte. *Clara*, no posant excusas en los pecats; perque aquell sant lloch, no es per excusarte, sino pera acusarte. *Breu*, no contant historias, ni cosas à la confessió no pertanyents. Buscaràs després un Confessor docte, prudent, y virtuós; y si açò practicas, faràs ab la gracia del Senyor una confessió saludable, y fanta. Quant vulgas anar à confessar diràs antes, de cor:

Oració.

O Jesus Clementissim! Que atenguereu à la suplica del Publicà, à las llagrimas de la Magdalena, y à la petició del lladre penitent. Vos, que rebèu ab los braços oberts à tots los peccadors, que imploren vostra clemencia: jo espero, que farèu à est peccador la mateixa gracia. Compadeixeu, pues, de mi, segons la multitud de vostras misericordias. Guiaume à una verdadera penitencia, à una pura confessió, y à una digna satisfacció de tots mos peccats. Amen.

Ver-

Verge Santissima, Angel de la mia Guarda, y Sants, y Santas del Cel, assistiume ab vostra intercessió poderosa; peraque puga jo fer dignament ma confessió. Amen.

Després de haverte aixi preparat, te acostaràs al Confessionari ab tota humilitat exterior, è interior. Deuse tenir en tot lo modo de un reo, y mirar al Confessor, qualsevol, que sia com al mateix Jesu-Christ, perque tè son lloch, y lo representa. Agnollat als peus del Confessor, te persignaras, y senyaràs devotament. Diràs la Confessió general: *Io peccador, &c.* fins à las paraulas: *y per tant jo prech*, exclusivament. Després diràs: Pare, tant temps, que no me he confessat, &c. Vaitg cumplir la penitencia, &c. Me acuso en lo primèr Manament, &c. declarant tots los peccats del modo, que los tingas en la conciencia, dient lo numero, la especie, y circunstancias necessarias. Y si desde la ultima Confessió, no has comès peccat algun, te acusaràs de algun de la vida passada, pera dar materia certa à judici del Confessor.

Haventhe acusat de tots los peccats, po-

D 2

dras

dràs concluhir de esta manera: *A mes dels pecats, de que me he acusàt, me acuso dels que no tinch coneixement, dels que se me hajan olvidat, y de tots los que he comès en la mia vida. De tots demano à Deu perdò, y à vos Pare absolució, y penitencia.* Y luego diràs: *mia es la culpa*, fins al fi de la Confessiò. Mentres lo Confessor dirà lo *Misereatur, &c.* procura-ràs de fer un acte fervoròs de contriciò. Des-près atendràs lo que te dirà, y advertirà; notaràs be la penitencia, que te serà donada; la acceptaràs ab humilitat, y ab intenció de cumplirla lo mes prest, que pugas. Quant rebràs la absolució per ma del Sacerdot, con-vè, que cregas (pera usàr de las paraulas de S. Chriostomo) que la mà del mateix Deu està estesa invisiblement sobre tu: mira ab quanta humilitat deus estàr. Al mateix temps, posánthe ab lo cos inclinàt, faràs lo Acte de Contriciò. Rebuda la absolució, tèn aniràs devànt lo Altàr, y diràs ab fervòr:

Oraciò.

Suplico, Senyor, vos sia agradable esta mia Confessiò. Suplecan los merits de vostra preciosissima sanch tot lo que en ella pot
fal-

faltàr; peraque aixi com vostre Ministre acaba de donarme la absolució de mos pecats en la terra, aixi vos me tingau per absolt plena, y perfectament en lo Cel. Amen.

Satisfacciò.

SE ha de tenir animo de satisfèr, antes de la absolució; perque es part essencial del Sagrament. La satisfacciò de obra, ço es, lo cumplir la penitencia es part solament integral. Esta la compliràs quant antes pugas, y ab molta devociò, considerànt, que en aquella penitencia leve, se te ha commutat la pena eterna del Infern, si es per pecats graves; y la temporal del Purgatori, si es per pecats venials. Quant la voldràs cumplir, la oferiràs del modo seguent:

Oraciò.

O Etern Pare! Jo vos oferesch en cumpliment de la penitencia, que me ha donat lo Confessor (*aqui anomenaràs lo que se te ha dat per penitencia*); pero, com no es sufficient per la gravedat de mas culpas, y no tinch ab que satisfervos, vos oferesch tots los merits de Jesu-Christ, vostre fill, que ha volgut donarmels, y son de un preu infinitament

mènt major, que la gravetat de mos pecats, y los de totas las Criaturas. Vos presento també los merits de la Santissima Verge, del meu Angel de Guarda, de tots los Serafins, Profetas, Patriarcas, Apostols, Martyrs, Confessors, Verges, y de tota la Cort Celestial, y Justos de la Terra. Acceptaulos, Senyor, y dignaus donarvos per totalment satisfet. Amen.

SUBINSTRUCCIÓ II.

De la Comunió.

Pensa, quant vas à combregar, que si rebs la comunió en pecat mortal, te fas reo del Cos, y Sanch de Christo, com diu S. Pau. Y que à mes de la disposició necessaria, sens la qual la Comunió seria sacrilega, y un dels majors pecats, que se pot cometre, deus procurar també la disposició molt important, que es, actual devoció, actes de humilitat, Fè, esperança, y desig, y estar net dels pecats venials. De esta manera, menja frequènt, y ab devoció de est pa Divino, com lo mateix S. Pau te aconselle.

1. Cor.

Llaf-

Llastimava lo cor del Piados Kempis la poca devoció, ab que en son temps se combregava, y la tibiesa, ab que anavan à rebre à Christo Sacramentat: y tindria major compassió de estos temps, en que la poca frequencia, ab que se combrega respecte de la Primitiva Iglesia es prova de major indevoció. Fem com los Israelitas, que tenian mes appetit del pa de dolòr, y gust de la carn, que del Manná, Symbol de aquest Augusto Sagrament. Gustemlo, y veurem, diu lo Real Profeta, quant suau es lo Senyor. Per exitar ton gust, te proposo las Consideracions següents, ab que facilitaràs los actes, te he recomanat.

Consideració I.

Qui vè, y à qui se ha de rebre.

Considera, que qui vè, es nostre Senyor Jesu-Christ, verdader Deu, y verdader home, nostre Pare, y nostre Germà, lo Espos, Protector, Consolador, perfet Amich, y Mitge de nostras animas.

Con-

Consideració 2.

A qui ve.

Considera, que ve lo Senyor à una criatura baixa, abominable, superbiola, orgullosa, la mes ingrata del Mon, que ha ofès à son Deu ab tanta manera de pecats, y se ha fet indigna de rebrel.

Consideració 3.

Pera que ve Deu à nosaltres.

Considera, que ve per comunicàr la sua Divinitat à tots los homens en particular, si dignament lo reben.

Ve pera comunicàr à qui lo reb ab amor, la abundancia dels infinits merits de sa vida, y mort; pera enriquirlo ab sos thresors; pera santificàr son cos, y anima; pera ferlo viurer ab una vida del tot divina, ab proporció, com la sua.

Ve pera mostràr als Angels, als homens, y à totas las Criaturas del Univers lo desitg incomprehensibile, que tè de comunicarfe, la extensió de sa Misericordia, y lo amor infinit, que tè al home, entrant en ell ab un abatiment tant prodigiós.

*Ac-**Acte de Goitg.*

O que inefable motiu de goitg pera ma anima! Que motiu de un contento sumo, possehir al fill de Deu, Senyor nostre, son cos, sa anima, sa Divinitat, y possehirlo tant intimament, y pera fins tant desitjables!

Acte de desitg.

Veniu, pues, veniu desitjat de mon cor! Mon cos, y ma anima vos desitjan ab tot lo afecte imaginable: veniu, entrau en la mia anima, y purificaula; entrau en mon cos, y santificaulo; habitau en mi, y jo en vos, peraque en vos transformat, visca en vos, y per vos eternament.

Acte de oferiment.

O Deu meu! Jo vos oferesch esta Santa Comunió pera major gloria vostra, pera salvació de ma anima, y per las de tot lo Mon, especialment (*aqui expressaràs lo fi, ó la anima, per qui tens devoció de aplicarla*) y per conseguir lo que mes me convinga, per degudament servirvos.

Invocació à Maria Santissima, y Sants.

O Gloriosa Verge! Mare de mon Salvador,

dòr, à qui jo ara desitjo rebre, implorau per mi la divina misericordia, peraque me rebia ab pau, me unesca ab ell, y jo sia una anima, segons son cor.

Angels, Archangels, Throns, Dominacions, Principats, Potestats, Virtuts del Cel, Cherubins, y Serafins, tots los Sants, y Santas de Deu, principalment mos Patrons, intercediu per mi, peraque dignament puga rebre à mon Senyor Jesu-Christ en la Santa Comuniò.

O bon Jesus! Pues sou lo cami, veritat, y vida, mostra-me lo cami, que dech pendrer per arribar à vos. Pero ay de mi, ò Adorable Redemptor! que me regonech infinitament indigne de acostarme à Vos, y rebervos, no sols per lo baix de ma naturalesa, sino per la gravedat, y numero de mos pecats, per mon poch dolòr, poch amòr, per ma insensibilitat, negligencia, y tibiesca. Jo, pues, ò Deu meu! Prench tots mos pecats, y los poso en vostres sagrades llagues, peraque en elles sian aniquilats. Los tiro al foch admirable de vostre amòr, peraque os dignèu de consumirlos. Los llanço al abyf-

me

me infinit de vostres misericordies, peraque vos dignèu de sumergirlos en elles, y no comparegan mes. Tots los aborresch, Senyor, los detesto ab lo mes viu sentiment, y los confesso à vostra Magestat.

Quant lo Sacerdòt obrirà lo Sacrari, diràs profundament postrat: *Io pecador, &c.* Després confessant la tua indignitat, de rebre tant gran Senyor, diràs tres vegadas ab lo Sacerdòt: *Senyor, jo no so digne, que entreu dins mon interior: pero digauho tant solament de paraula y ma anima queaara sana* Després diràs: *Vostre cos venerable, y vostra sanch preciosa, Senyor meu Jesu Christ, guardia mon cos y anima en la vida eterna. Amen.* Presa la Sagrada Hostia, la engulliràs sens mastegarla, ni detenirla en la boca. Si sens donar gracias, havent combregat, ten vas de la Iglesia, has de temer, que no te succehesca lo que diu Davit de aquells, que després de haver menjat, tenint encara lo bocà en la boca experimentaren la ira del Senyor. *Psal. 77. v. 30.* Diràs, pues, després de haver combregat ab lo major fervor possible:

Acte de adoració.

Vos adoro, Redemptor meu, aquí dins de mas entranyas. Adoro ab lo mes gran respecte, y ab la mes profunda reverencia, que puch à vostra Santíssima anima, vostre puríssim cos, vostra preciosíssima Sanch, y vostra inefable Divinitat. Unesch mes adoracions ab les que vos actualment rebeu en lo Cel de tots los Benaventurats, ab las que Vos actualment rebèu en lo Cel de tots los Benaventurats, ab las que vos han donat, y daràn las criaturas en la terra, y especialment ab los honors, obsequis, y reverencias, que vos, Jesus meu, en tota vostra vida haveu fet à vostra mateixa Divinitat.

Acte de Admiració.

O Soberana, è incomprehensible Magestat! Que vos dignàu visitar à la mes vil, y mes indigna de vostras Criaturas! Jo estich assombrat ab la consideració de est favor inexplicable.

Acte de acció de gracias.

O Salvador meu! Ab lo major regonèixement vos dono gracias per tant gran benefici. Pero, si no so capàs de agrahir lo mes

pe-

petit de vostres favors, que farè per est, que acabo de rebre, que sou Vos mateix ab totas vostras infinitas perfeccions? Acceptau, vos suplico, totas las accions de gracias, que vos donava vostra dulcíssima Mare, després de sas Comunions; les mateixes, que Vos donareu al Etern Pare, quant instituireu aquest Divino Sagrament; y totas las que vos han donat, donen, y donaràn eternament totas las criaturas.

Acte de amor, y oferta.

O mon Jesus! Pues tot vos haveu donat à mi, jo me dono enterament à Vos. A Vos entrego aquesta ma anima ab sas potencias; est mon cos ab sos sentits; y tot quant so, tinch, y tindrà en avànt. Primèr morir, Senyor, que deixàr de ser vostre; perque vos amo ab tot mon cor, y ab totas mas forças.

Acte de petició.

O mon Amable Jesus, que estau en mitg de mon cor! Vos sabeu lo que me falta. Sabeu, que sens Vos no puch res, y ab vos ho puch tot. Moveus, pues, de ma miseria; socorreu mas necessitats: donaume fortaleza per vencer las malas inclinacions, principalment

ment

mènt (*Aquí anomenaràs les inclinacions, è passions, que mes te dominen.*) concedi-me totes les virtuts, que necessito; sobre tot, la remissió de mos pecats, y la gracia de no tornarlos à cometre; pera que vivint, y morint fantament, vos pugà després veureus, adorà, y amar per tota la eternitat. Amen.

Altre acte de petició, tret de una Oració de S. Thomàs de Aquino.

Vos suplico, Deu meu, que aquesta Santa Comunió, no sia per mos pecats ocasió de mon castich, sino saludable intercessió per lo perdó; me sia arma per defensa de la fé, y escut de ma voluntat; sia desterro de mos vicis; augment de la humilitat, y demès virtuts, de que necessito; defensa de mos enemichs, visibles, è invisibles; pacificació de tots mos moviments, tant carnals, com espirituals; y medi segur per arribar à Vos, un, y verdader Deu, que sou lo ditxós fi, consumacio, y corona de tots mos desitgs; goitg sempitern, consumada alegria, y felicitat perpetua.

Feume Senyor aqueixa gracia, per los meris de Jesu-Christ, Fill vostre, y Senyor nostre. Amen.

SUBINSTRUCCIÓ III.

De la Corona del Santissim Sagrament.

LO Dijous podràs resar la Corona del SS. Sagrament, ab intenció de guanyar las immensas indulgencias, concedidas per las alabanças, ab que se obsequia Christo Sacramentat. Serà també molt del cas, resar est devòt exercici després de la visita del mateix Sagrament, en lo temps de la Missa, al donar gracias per la Comunió, al acompanyar lo Viaticum als malalts, y sempre, que està exposat lo Senyor.

Es la Corona del Sagrament, un hermo-sissim ramellèt de determinadas alabanças, que se ofereixen à nostre Senyor Jesu-Christ, en correspondencia à las excessivas finesas, que obrà, deixantnos lo Augustissim Sagrament del Altar. Té esta corona finch parts, y contè finch desenes de alabanças, les quals se rezen ab la norma, y ab los mateixos grans del Rosari de Maria Santissima, la qual, sens dubte, tindrà à be, y à molta gloria sua, que lo instrument mes propri

pe-

pera las glorias, serveſca també , á ſos temps
pera las alabanças de Jeſus, Fill ſeu molt
amát.

*Se pren pues lo Roſari , y deſprés de perſig-
narse , ſe diu de eſta manera :*

O Amabiliſſim Jeſus ! Jo vos dono in-
finitas gracias per la Inſtitució del SS. Sagra-
ment del Altár. En agrahiment vos ofereſch
un acte de adoració , y deu alabanças.

En lloch del Pare noſtre , ſe diu una vegada :

O Sagrat Myſteri
del Amor immens !
ſeu, que en voſtra gracia
tots vos adorem.

Per Ave Maria , ſe diu deu vegadas :

Sia per ſempre atabát
lo Santíſſim Sagrament.

Si ſe reſa à cors , ſe reſpon : De tots ſem-
pre alabát ſia en la terra , y en lo Cel. *Y al
Pare noſtre , ſe parteix la Cepla :* O Sagrat Myſ-
teri , &c. *Per Gloria Patri , ſe diu :*

Gloria eterna al Pare,
Gloria al Fill Etern,
Que la eterna vida
deixá en aliment.

y gloria al Spirit Sant dei-
gloria eterna Amen.

Eſtas ſinquanta alabanças
ab fervor devòt ofereſch;
O bon Jeſus ! En corona
del Auguſto Sagrament.

No mireu ma indignitat,
quant vos rebia , humil vos prech,
que logre ma anima l' fruyt
de aqueſt tant alt Sagrament. Amen.

SUBINSTRUCCIÓ IV.

*Del Trifagi en gloria de la Trinitat
Santíſſima.*

En los Diumenges , com ſon dies espe-
cialment del Senyor , podras exercitarte en
ſas alabanças , dihent lo Trifagi del modo
ſeguent.

*Deſprés de perſignarte , y ſenyarte , farás un
Acte de Contrició y deſprés dirás :*

Ma oracio , Senyor,
Oiu molt propici,
De eſt mon exercici,
Trifagi de amor.

Hymne.

Jà lo Sol ardent ſe aparta,

E

Y

Y així, llum perenne unida,
En nostres cors infundiu
Amor, Trinitat Divina.

Ab hymnes vos suplicam
Al principi, y fi del dia,
Que en los Cels vos alabem
Entre Sants, ab vostra vista.

Al Fill, al Pare, y à Vos,
O Esperit Sant de ma vida!
Ara, y sempre se vos donian
Moltas Glorias infinitas. Amen.

Luego diràs lo Pare nostre, Ave Maria, y després nou vegades: Sant, Sant, Sant, Senyor Deu dels Exercits: plena està la terra de vostra Gloria. Alabança ab que và veurer Isaias saludar los Serafins à la Trinitat Sagrada, y després:

Gloria al Pare, Gloria al Fill, Gloria al Esperit Sant.

Açò se diu tres vegades nou, fins à vint y set, interpolant en cada nou un Pare nostre, y Ave Maria, y acabat se diu lo següent:

A vos Deu Pare, à vos Fill, a vos Esperit Sant, Santa, é individua Trinitat, de tot cor confesam, alabam, y benehim: à vos se donie Gloria per los figles. *Ÿ.*

Ÿ. Benehim al Pare, al Fill, ab lo Esperit Sant.

Œ. Alabem, y exaltemlo per los figles.

Oració.

Omnipotent Magestat
Sempiterna, Deu amable,
Tres Personas (ò inefable!)
En una Divinitat.

Confessant tal veritat
Catholica, y venerable,
Protegiunos favorable
En tota necessitat. Amen.

INSTRUCCIÓ V.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde à sí cada Mes.*

L Legiràs cada principi de Mes esta regla de vida, per veurer com la observes; y si en açò has faltat, proposaràs lo observarla millor en avànt.

Per molt ocupat, que estigas, conferiràs ab lo propri Director lo estat de la tua Anima.

Celebraràs ab exercici de major pietat, y devociò la Festa del Sant, que auras pres per particular Patiò de tot lo Mes.

INSTRUCCIÓ. VI.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde à si cada Any.*

PEndràs la Butlla de Indulgencias; porque fore omissiò detestable, perdre per tant poch un infinit thresor.

Te disposaràs per las Festivitats mes solemnes ab particulars exercicis, com dejunis, Novenas, mes Oraciò, y lectura de aquella Festa, ò Mysteri.

Celebraràs ab particular devociò les Festes de Christo, y Maria Santissima, visitant alguna Iglesia, ò Altar de la Invocaciò, y confessant, y combregant aquell dia.

Faràs la Confessiò general desde la ultima ben feta. Pera que te sia facil lo examen podràs usar del següent Interrogatori; pues lo que en ell falte, ja ho suplirà lo Confessor.

En lo primer Manament examinarà cada hu.

Si ha fet alguna Confessiò sacrilega per haver callat voluntariament algun pecat mortal; ò per no haver fet lo degüt examen; ò per falta de dolor, y proposit de la esmena de la vida.

Si sab, y enten la Doctrina Christiana: y lo Acte de contriciò per demanar perdò à Deu.

Si ha fet actes de Fè, Esperança, y Caritat en los temps, que tenia obligaciò.

Si voluntariament ha judicat, dubtat, ò dit alguna cosa contra la Santa Fè. Si ha llegit, ò ha tingüt en son poder llibres prohibits per los Prelats de la Iglesia, ò Tribunál de la Santa Inquisició.

Si ha desesperat, ò desconfiat de la misericordia de Deu, creyent en son interior, que Deu nol perdonarà per los enormes pecats, que ha comès. Si ha confiat vanament, que lo perdonarà sens fer penitencia, ni deixar lo pecat.

Si ama mes à Deu, que todas las cosas; cò es, si està ab tal resoluciò, que si tot lo Mon fos seu, lo abondanaria tot, per no per-

perdrer la gracia, y amistat de Deu. Si ha confiât mes de las Creaturas, y cosas de aquesta vida, que de Deu.

Si ha cregût en somnis, adivins, mals presagis, ò supersticions. Si te fet algun pacte ab lo Dimoni; ò après algun mal art; ò ha curât homens, ò animals, ab oracions, en psalms, ò supersticions.

En lo segon Manament.

Si ha fet algun jurament ab mentida, ò dany grave de tercera persona. Si ha instât à algù, que jurás fals. Si ha jurât de fer alguna cosa mala, y si fou ab intenciò de cumplirla.

Si ha blasphemât, ò renegât, indignant-se, ò dihent cosas de ignominia contra Deu, ò dels Sants: y si fou assentint hereticament á lo que deya.

Si ha deixât de cumplir los vots, ò juraments, que te fets, podentlos cumplir.

En lo tercer Manament.

Si per sa culpa ha deixât de oïr Missa cumplida en dias de Festa: ò si voluntariament se ha posât á perill de no oïrne. Si ha estât causa que altres no ne oïssen; ò si oïnt

Mis-

Missa ha estât distrèt, rahonant, dormint, ò pensant en las cosas del Mon; y si ha passât la tercera part de la Missa ab estes, ò semblants distraccions.

Si sens causa ha treballât, ò fet treballar en dies de Festa, y quantas horas ha treballât quiscun dia.

Si sens causa ha menjât carn en dias prohibits; ò dubtât, si tenia causa per menjarne.

Si sens causa, ni tenint Butlla, ha menjât en la Quaresma ous, ò lacticinis.

Si ha deixât de dejunar algun dia de precepte, no tenint causa, ò tenint dupte, ò escrupol de la suficiencia de ella.

Si no ha pagât, ò ha tingût intenciò de no pagar los Delmes, y Primicias, que te obligaciò de pagar.

En lo quart Manament.

Examinarax los Pares de Familia. Si lo marit, y muller viuen be, y ab la uniõ, que demana lo Sant Matrimoni. Si han obrât, ò parlât contra la reverencia de altres Superiors, com Prelat, Parroco, Sacerdots, y Pares de Republica. Y si han donât mal exemple à los subdits.

Si

Si ensenyā la Doctrinā Christianā à sos fills , y fillas , y demès de casa. Si los exortan , que viscan christianament , guarden los Manaments de la Iglesia , y confessen algunas vegadas en lo any. Si cuydan de donar estat als fills , y los exortan , que no vajan ab malas companyias.

Si han donat als fills , y demès de casa lo aliment necessari : ò si han destruít , ò fet mal be , dels bens de fortuna , en dany de la familia.

Examinarà lo Fill de familias. Si ha tingut odi , ò rencòr à sos Pares. Si los ha estat desobedient. Si los ha perdut lo respecte , parlantlos ab arrogancia , y mal modo. Si los ha deixat de assistir en temps de necessitat , podent ferho.

Aqui examinaràn los Criats , y Criadas , en que han faltat en orde à sos Amos , y Mestressas.

En lo quint Manament.

Si ha fet à si mateix , ò al Proxim algun dany grave contra la vida. Si ha procurat abort , ò gastament. Si ha menjat , ò begut

en

en excès , ò cosas danyosas à la salut , com neu , guix , terra , &c.

Si ha dit pestes , llams , iras , malediccions , ò altres mals contra lo Proxim : y si ho ha dit ab desitg eficas , que li vinguessen : ò si tè acostumat , ò mal habit de dirlos : y si los diu à oïdos de altres , donantlos ocasió de pecar.

Si ha desitjat la mort à si mateix , ò à altre. Si te odi , ò rencòr à alguna persona , no volentla tractar , ni saludar , ni perdonarli los agravis.

En lo sisè , y novè Manament.

Si ha tingut pensaments plenament consentits de cosas deshonestas : ò advertidament se ha delectat en ells , no procurant apartarlos. Si ha dit paraulas deshonestas , ò brivonerias. Si ha sollicitat à algú à pecar deshonestament : ò ha fet accions deshonestas devant de altres. Si ha ballat balls prohibits , y profans.

Si ha tingut tocaments deshonestos ab si mateix , ò ab altre. Si ha mirat curiosament , y ab detenció cosas deshonestas. Si ha desitjat pecar dashonestament , y dirà ab

que

que sexo, y que estat de persona, &c.

En lo fetè, y dezè Manament.

Si ha robat materia grave, ò moltes cosas leves ab diferents vegadas. Si ha causat dany grave ab algun furt, encara que leve.

Si ha manat, ò aconsellat robar. Si ha participat de algun furt, ò ha guardat cosas robadas.

Si no ha pagat als Oficials, Jornalers, y Criats: ò no ha cuydat, com deù, dels que estan en son carrech.

Si ha fet injusticia graye: ò ha fet contractes illicits en compra, venda, ò qualsevol altre contracte.

Si ha estat causa, que algú haja tingut algun dany, per no avisar al Proxim, en cosas, que de caritat, ó justicia lo debia prevenir.

Si ha tingut voluntari desitg de fer algun furt, ò dany grave: ò se ha complagut en ell voluntariament.

En lo vuyè Manament.

Si ha llevat algun fals testimoni: ò dit alguna mentida en grave perjudici del Proxim.

Si ha murmurat, ó descubert algun peccat,

càr, ó delictè grave, ò leve, causant la deshonra, ò infamia de altre; ò se ha complagut en oír murmurar.

Si ha fet judicis temeraris: ò sens fonament ha suspitat mal del Proxim. Si ha descubert lo secret, que li encomanaren de materia grave.

INSTRUCCIÓ VII.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde à si, en tot temps.*

Fugiràs de tots los perills, y ocasions de pecar, com son, les males companyies, conversacions immodestes, jochs, balls, comedies, modes profanes, &c. Y si no evites estes ocasions, no te aprofitaràn las devocions. La Persona de Christo, no tenint, ni podent tenir pecat; fols, perque era fiança dels nostres, eixint com à Redemptor dels homens à satisfer per ells, lo tractà la Justicia Divina ab tanta severitat, que lo condemnà á pobresa, afronts, y tormentos, fins à morir desnús, y despedaçat en una Creu. Com, pues,

pues, no sens gele la fanch al acordarnos, que nos posam en perill de pecar?

May estigas ocios; perque la ociositat es origen de moltes culpas. Aixi ho ensenyaban los Pares de Egypte dient: Sempre lo Dimoni te encontra ocupat.

May per pereza deixes de fer los acostumats exercicis de devocio. Es molt infelís lo estat de la tibiesa espiritual. S. Bernat diu, que la tibiesa está molt proxima al Infern, esta plena de miserias, dolor, tedi, escrupols, y congoixas. Serm. de Asc. Domini. Per aixó S. Pau te exorte, a que com a valeros Soldat de Christo, te animes a llançarla, dient: Ea anima mia, valor, esfors, y donemos presa a caminar, y a pujar esta montanya de la perfeccio de la gloria. Mira, que no hi ha corona, sino pera qui pelea lilegitimament. No hi ha Cel, sino per aquell, que constant persevere. Si ab estos medis no apartas de ta anima la pereza, clama ab fervor a Deu; ves a menut a ton Pare espiritual, que coneguda la causa de ta malaltia, aplicará oportunament lo remey.

Practicarás actes de Fe en las Funcions, que exercitas; de esperanca en los treballs, que

que te succeheixen; y de caritat en orde a Deu, y al Proxim.

Atendrás seriament a las obligaciones de Christiana, y de ton estat, exercitantlas totas sols per lo amor, y servey de Deu. Son bonas nostras obras, si es bo lo fi, ab que las fem; y aixi peraque las tuas fian bonas, deus posar a totas lo mes sant, y millor fi, que es donar gust a Deu. Per aixó nos clama S. Pau, dient: Totas vostras accions, aixi de paraulas, com de obras, fian en nom de Jesu-Christ, y a gloria, y alabança sua. De esta manera una obra de si petita, vindrá a ser molt gran devant de Deu. Y tant mes creixen nostres bones obres, quant ab major desitg de donar gust a Deu, se executen. Tambè se aumenten mes, y mes nostres merits, quant fent alguna cosa per donar gust a Deu, la executám ab desitg de fer majors cosas per son amor. Ho afirmen los Sants; y la rahó, com diu Seneca, es, perque en los Amichs no se mire la obra, sino la voluntat, que la acompaña. Procura, pues, fer tas obras ab un sant fi, y ab un encès desitg de ferne de majors; perque es voluntat de Deu, que lo home sia bo, y Sant. 1. ad Thes. 4. Ye

Te conformaràs ab la voluntat de Deu en totes les coses, així prosperes, com adverses. Nostre voluntat es ciega, y và frequentment desconcertada, y per arreglarla, es precis conformarla ab la voluntat Divina. Un Esclau, segons lo dret, no te propria voluntat; perque en tot dependeix de la voluntat de son Amo: així lo home, com à Esclau redemit, no deu tenir voluntat propria, ans deu conformarse en tot ab la voluntat Divina. Açò nos ensenyà S. Pau quant diguè: O Christians! Sou comprats ab un preu molt gran, qual es la Sanch de Christo. *1. Cor. 6.* Tambè nos ho ensenyà lo mateix Apostol ab son exemple, yà en la Conversiò; pues ohint la veu del Senyor, que lo cridaba, responguè: *Senyor, que voleu, que fassa?* Com qui diu: à mi sols me toca lo fer, pero à vos, os pertany lo manar, com à Senyor. Per això lo anomenà Christo: *Vas de elecció;* perque feu lo Senyor de sa voluntat lo que volguè.

Si no fas la voluntat de Deu, te perdràs. Comença la perdició del Fill Prodich, quant volguè governarse per sa propria voluntat.

Vol

Vol lo Christià regirse per son pareixer, ell se perdra en son error: perque no detenintlo la voluntat Divina, vindrà à precipitarse en lo Infern. Un Sant Pau se perdia per son propi parer, y demasiat zel de sa lley: per això desde sa Conversiò feu sens cessar la voluntat Divina, essent qui dels Sants serví à Deu ab major trebàll. Sempre estiguè en continuo moviment per Mar, y per terra, sens una hora de descans: sempre afligit entre angustias, perills, naufragis, fams, fets, y persecucions: afrontat, apedregat, posat en eadenes, y presons, acotat tres vegades, y finalment degollat; sufrintho tot ab una rara paciència, y conformitat ab la voluntat Divina.

Tots los dies se ofereixen al Christià penes, treballs, y disgustos; pero may poden arribar à fer semblants als de un S. Pau. Sufreix pues tot lo advers ab paciència, que es la pau de la anima, dient en tot: *Fasses, Senyor, vestra Santissima voluntat.* Fes compte, que en tot lo advers, que succeheix, sens culpa tua, hi ha una carta de recomendació de Deu, que diu: *Açò importe, que fasses: açò*

im-

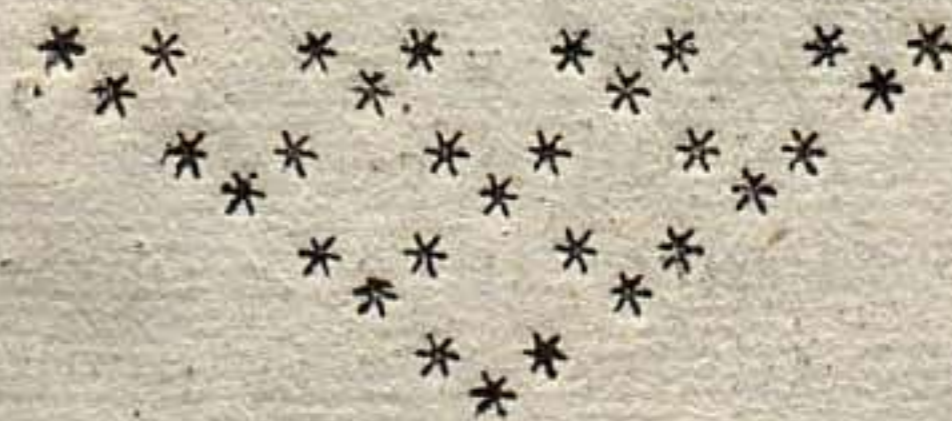
importe, que sufrescas. Pensa, que ja se acostre lo fi de tos treballs, y principi de ton descans. Y que a tots havèm de dar gran exemple de sufriment, y paciència a imitació de Christo. No tingas altre volèr, ni altre no volèr, sino lo que Deu vol, ò no vol; que açò es, com diu Sant Pau, tenir lo Nom de Deu escrit en lo front. Y començar ja a ser Ciudadá del Cel. *Ephes. 2. n. 9.*

In las tentacions, no pares, fins, que asegures la victoria. Es nostra vida una continua guerra, y batalla. Es impossible estar en est Mon, sens tentació. Així nos ho declare també S. Pau, dient: Tots los que volen viurer santament, serán combatuts ab varies persecucions, y tentacions. *2. ad Thim 3.* No te entristescas, pues, per veuret tentat; perque Deu vol, que ho fias, per la tua utilitat, y profit. Lo que importe es, pelear, y resistir valerosament. Armat de Deu, peraque pugas resistir, y tenir sort contra las astucias de Satanàs. Resisteix luego desde el principi: perque després tal vegada, no podrias. Es la tentació com una espurna de foch, que si una vegada pren, creix, y abraza.

Los

Los mes forts debats, que pateixen los Christians, son contra la Castedat, com diu S. Agustí. Es la carn molt gran enemich, y així es menester pelear, y posarse baix la protecció de algun valeros Capità. En aquella terrible batalla, que se donà contra lo superbo Lucifer, y sos sequaces, pelearen los Angels, pero baix la Protecció del Archan-gel S. Miquel. *Apoc. 12. v. 7.* Pelea, pues, tu baix la protecció poderosa de S. Pau, que havent permès Deu, ser tentat de vehemènts estímulos de la carn, peraque no se ensuperbis ab tantes revelacions, que li concedia, peleá valerosament, y vencè totes les tentacions ab la gracia del Senyor. Venceràs sens dubte ab sa protecció; perque essent son

Confrare, y vehente en batalla, fortament esgrimira sa espasa en ta defensa.

F

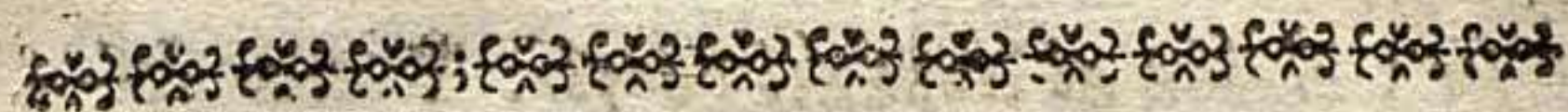
17.

Induite vos ergo viscera Misericordiae.

Col. 3. 12.

Si pretens estar ab Deu
en amistat, y concordia,
usa de Misericordia.
Pues fa tant cas de sas obras,
que conforme a sa mesura,
done en lo Cel la ventura.

LLIBRE II.

INSTRUEIX

AL CONFRARE

EN ORDE AL PROXIM.

COm Deu no sols mane al home lo amar
a si, sino que tambè vol, y li ordene
lo amar al Proxim; després de instruirte en
lo que en orde a tu mateix has de fer, te es
igualment necessari, tenir ordenat lo que en
orde al Proxim has de executar.

INSTRUCCIÓ I.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde al Proxim, cada dia.*

EN lo matí exortaba a orar lo Real Pro-
feta a sa familia. Segons S. Vicent Fer-
rer deya als domestichs: *Alabau minyons ab*

Senyor ; alabau al Nom del Senyor. Y ells responian luego ab aquell devòt elogi de son Criador: *Sia alabat lo Nom del Senyor ara, y pera sempre.* Semblantment deuràs tu procurar, que los de ta casa se encomanien á Deu, ensenyantlos de memoria les coses mes necessaries per la educaciò christiana, segons tens pera tu ordenat, las quals facilment apendran, tenint la practica de dir las junts tots los dias.

Has de atendre al *cuytado de ta Casa, y Familia*, fent, que cumplan totas las obligacions, no sols de la vida christiana, sino també de sos empleos, segons ton estat, y condició. Perque qui no cuyde dels seus, especialment dels domesticchs, diu S Pau, que ha renunciat la Fè, y es pitjor, que lo Infel.
1. Thim. 5.

Los has de ensenyar principalment ab lo *bon exemple*; perque poch aprofitaria ta persuasiò, si en tu vessen lo contrari. No baste fer Mestre, es necessari fer modelo; y per açò es menester temps, cuytado, aptitud, y methodo.

Corregiràs ab discreció ses faltes, sens aplau-

aplaudir may ab lá risa lo que arrastrats de la mala inclinació, diuen, ò executen. Heli era bo per lo que miraba à sa Persona, pero per son demasiat carinyo à sos fills, no impedia ab una correcció severa sos desordes, y per ço fou objecte de la indignació de Deu, y de ses terribles vengances, morint repentinament. Tant aborreix Deu als Pares omisos en corregir, que castigue ses cul pes fins a la quarta generació: *Exol. 30.*

Seras misericordiós ab los Pobres del modo, que pugas. Si tens molt, dona molt; si poch, dona poch. Així ho ensenyá Tobias a son fill. Qui es misericordiós ab los pobres, diu Davit, que ja es benaventurat en la terra. Sant Geroni afirma, que no morirà de mala mort. Lo mateix Deu te diu: Redimeix tos pecats ab almoynas; perque així com la aygua apaga lo foch, així la almoyna borre los pecats. Si ets caritatiu ab los pobres, te promèt Deu molts bens espirituals, y temporals. Pero si te escuses, deus temer molt sa divina justícia; perque judicará rigurosament als que auràn estat cruels ab los pobres.

Entre totas las necessitats socorreràs la que

que tenen les animes en lo Purgatori; perque allí pateixen tant, que nostre enteniment no ho pot entendre, ni la llengua ho pot explicar. Segons S. Agustí, y S. Bonaventura, la mes minima de aquellas penas es major, que todas las que han patit, y patiràn todas las criaturas del Mon. A mes, que en mitg de tants tormènts, no tenen llengua ab que demanàr son socorro, ni peus ab que dàr un pas, pera eixir de tanta pena. Mira, pues, si tens cor per veurerlas en tanta necessitat, sens socorrerlas? Tal vegada estàn allí les animes de tos Pares, Parènts, Amichs, ó de altres, à qui tens molta obligació. No sias pues escàs, socorrelas; aplicáls algunas Comunions devotas, Indulgencias, y altras obras bonas, que à mes de quedarte lo merit de ellas, pregaràn per tu en lo Purgatori, y en lo Cel te seran intercessoras. Prega fervorosament per ellas, que segons S. Agustí, est es un dels empleos mes pios, en que en esta vida pots exercitarte: y segons lo V. Beda, es indigne de sufragi, qui en esta vida es negligènt en fer sufragi als difunts.

INS-

INSTRUCCIÓ II.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde al proxim, cada Semana.*

TE exercitaràs en alguna obra de misericordia, com visitar malalts, preloñers, ò instruir los ignorants en les coses pertanyents a la anima. En cumpliment, determinaràs un dia per anar al Hospital à exercitar la caritat ab los pobres malalts. Los consolaràs ab suavitat, y exortaras a la paciència, y sufriment, acordantlos lo mol, que patí Christo per son amor. Te esmeraras també en visitar als malalts de les cases particulars, aconsolantlos, y pregant devotament per ells, com ho feya S. Cyprià. No te excuses per causarte asco; perque ho deus vencer, si vols aprofitar en la virtut. S. Ignasi de Loyola, perque en certa ocasió li causá asco un malalt llagat, pera vencerse, li chupà ab sos llabis la postema de ses llagues. No te demanan à tu tant, sino, que poch à poch procures adquirir habit de tractar malalts, ab

que

que certament no tindràs asco, ni te causaràn horror. Si à mes de consolarlos, los pots dár algun regalo, millór feiá pera tu, que pera ells.

Ab los presoners practicarás també tota caritat; y si ab alguna diligencia pots negociàr sa llibertat, ò son consuelo, ho executarás ab lo majòr amor.

Ensenyarás als que pugues lo pertanyent à la salvaciò, ab molta paciència, y caritat, pensant, que est es ofici de Apostol, y de molt merit envés Deu. Y si te encuentres ab obligaciò de instruir à altres per ton estat, à mes de executarho diligentment, los enviaràs ahont se ensenye la Doctrina Christiana, especialment à nostra Confraria, que tota la Quaresma, y tots los Diumenges del Any, se dedique à tant sagrada ensenyança. Es deplorable veurer à molts Pares ab gran cuydado de mirar à sos fills, y fillas en alguna habilitat del Mon, y tant omissos en ensenyarlos la Doctrina del Cel. Tant solícits per deixárlas ab las conveniencias temporals, y tant descuydats de instruirlos, y guiarlos, pera que logtían las espirituais, y
eter-

eternas. Tant cuydado; peraque aprenguiàn quatre lletras per la honra vana del Mon, y totalment negligents en ensenyarlos, y ferlos ensenyàr la Doctrina Christiana, que es la ciencia del Cel, y la honra eterna de la anima. Considerant S. Bernat esta omisiò, exclama: *O Pares los mes cruels! que ab aquest descuyt no mereixen anomenarvos Pares, sino tyrans contra vostres fills.* Epist. IIII. Esmena, pues, en avánt esta falta; ensenya ab tot cuydado, suavitat, y amor los Mysteris de la Fè, y la obligaciò de guardar la lley Divina. Cria à tos fills, ab la Doctrina, y correcciò del Senyor, te diu S. Pau. Ensenya, com Tobias à son fill, un Sant temòr de Deu, y à guardar se de tot pecat. Clama à sa imitaciò: Fills meus, no perdeu ja may à Deu de vista: teniulo continuament present en vostra memoria tots los dies de vostra vida, y guardaus de trencàr los preceptes de nostre Deu, y Senyòr. Així lograràn los fills una vida eterna; y a tu se te infundirà una duplicada gloria.

Zelaràs, que tots los que estàn à ton carrech, à mes de no treballar en las festas, y
de

de oír devotament la Santa Missa, visitian la Iglesia del Sant de aquell dia, assistescan en alguns exercicis de devociò, y se apartian de malas companyias, de jochs immoderats, y en general de quant pot ser llàs del Dimoni, y ocasiò de perdiciò.

INSTRUCCIÓ. III.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde al Proxim, cada Mes.*

Cuydaràs, que tots los de ta casa se confessen, y combreguen à lo menos una vegada lo Mes, y mes vegades, si aixi ho tenen ordenat de son Pare Espiritual.

Fassense carrech los Pares, Mares, Mestres, Amos, y Mestressas, del estrèt compte, los demanarà Deu de no havèr procurat, que sos Fills, y Fillas, Criats, y Criadas, y subdits hajan anat algunas vegadas en lo any à confessar, y combregar, essent esta Christiana importancia tant recomanada per los Sagrats Concilis, Sants Pares, y també per les Constitucions Tarraconenses.

No

No se tingan los fills de familias com à Esclaus en aquells dies, que Deu ha destinat pera que los Catholichs se empleen en frecuencia dels Sants Sagraments. Donefels lo temps necessari pera tant important diligencia. Si tots los dies treballen per lo augment de la casa, perque alguns dies no sels ha de concedir temps per treballar per sa propria anima? O que benediccions reben de la ma de Deu! O que favors espirituals, y temporals experimentan del Senyor las familias, que viuen ab lo Sant temor de Deu, y ab una vida devota! Y al contrari quantas familias hi ha pobres, y miserables, perque los falte la devociò?

INSTRUCCIÓ IV.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde al Proxim, cada Any.*

Cuydaràs, que tots los de ta casa prengan la Butlla de Indulgencias: que fassan la Confessiò general desde la ultima benfeta: y que celebren les Festivitats mes solem-

lemnes ab particulars exercicis de devociò,
com pera tu tens ordenat.

Averiguaràs los deutes, pagant lo que
degas; y si no pots tot, la part, que pugas;
perque sempre es injust retener voluntaria-
ment lo que es de altre, à no ser to perme-
tia sa expressa voluntat. Pagaras especialment
los salaris de Criars, Mossos, Jornalers, &c.
perque defraudar à estos en sa soldada es pe-
cat, que demane venjança devant de Deu.

INSTRUCCIÓ V.

*DEL QUE HA DE FER LO CONFRARE
en orde al Proxim, en tot temps.*

TObias deya à son amat Fill: Beneheix à
Deu en tot temps, y demanali, que
governe, y dirigisca tos camins; y no con-
fies sino en ell pera tots tos intents. Gran
concell serà est, si lo dones à tos domestichs,
y Proxims, especialment, si los aconselles
tambè quant tu en tot temps deus practicar.

Faràs actes de amor del Proxim; perque
lo deus amar com à tu mateix. Per açò no
deus

deus mirar en ton Proxim motius de odi,
sino que has de mirarlo com à cosa de Deu,
com à Imatge de Deu; y aixi lo motiu de
amarlo serà Deu, y perque Deu ho mane. Y
si juntes estos motius ab aquella suma Bon-
dat, que encontraras en lo Proxim, que no
te encenga en son amor?

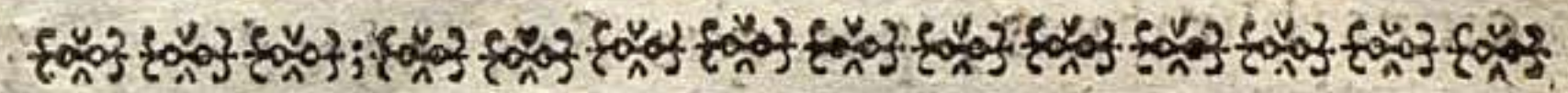
No diràs falsa de ton Proxim, per leve,
que sia; de manera, que en la tua boca tots
han de ser bons. Fugiras de parlar paraulas
asperas, picants, è impaciènts. Tractaràs à
tots ab suavitat, y amor, executant per ells
tot quant demane una perfecta caritat. Fi-
nalment, estant en companyia de altres, ad-
verteix de no dir, ni fer cosa, que
puga donar a ells mal
exemple.

*Frates mei charissimi, gaudium meum, &
corona mea: sic estare in Domino.
ad Philip. 4. v. 1.*

De mos desitgs sou corona,
si ma Doctrina sagrada
en los Cors tenu gravada.
Podeu ab ella esperar,
alcancant aqui victoria,
la Corona de la Gloria.

LLIBRE III.

INSTRUEIX

AL CONFRARE

COM A TAL.

DEsprès de instruite en lo que en orde
à tu, y en orde al Proxim has de fer,
ab que pots ser un bon Christià, deus pro-
curar imposarte en lo que conduceix peraque
sias un perfet Confrare.

INSTRUCCIÓ I.

*DEL ORIGEN, Y PRINCIPI DE LES
Santes Confraries de la Doctrina Christiana,
y especialment de nostra Confraria.*

AIxi com lo supremo Artifice tot ho ha
fet ab orde, y regla, aixi vol, que
los altres ab orde, y regla disposian las ac-
cions

cions humanas, peraque sian agradables á fos divinos ulls, y alcancian lo fi, per medi de ellas desitjât. De aqui es, que alguns sirvènts de Deu, baix la guia del Pare Errigo, Capellà Placentino, y Company de S. Phe- lip Neri, se donaren en lo Pontificât de Pio IV. à ensenyar la Doctrina Christiana en la Iglesia de S. Apolinâr de Roma: ahont en aquest exercici treballà molt lo V. Cardenal Baroni, essent merament Sacerdòt. Elegit després S. Pio V. concedì á estos Operaris moltes Indulgencias. Governant la Iglesia Clemènt VIII. los dona un Cardenal per Protectòr, que fou Alexandro Medici, que després pujà al Pontificât ab lo Nom de Lleò XI. Se dividì esta Congregaciò (á la qual Paulo V. doná lo titol de Archi-Confraternitat, enriquì de Indulgencias, y posà en la Iglesia de S. Pere in Vaticano) per esser moltissim crescuda, en aquells, que vivian junts, que foren anomenats los Pares de la Doctrina Christiana, y en lo cos dels demès Operaris espargits per Roma, que vivian quiscùn en sa casa. *Constit. Rom. cap. 1.*

De Roma se extenguè à la Provincia de
Mi-

Milán, ahont S. Carlos Borromeo, Carde- nâl baix lo titol de S. Praxede, y Archebis- be de la Ciutat fundá en ella la Diocesana Confraria de Doctrina Christiana, y moltes á ella subordinadas (sent lo mateix en las respectivè Diocessis diferènts Bisbes de la ex- pressada Provincia) exortant à tant Sant Exer- cici ab auctoritat, è insinuaciò del Sagrat Concili Tridentino, com conste. *Act. Ec- cles. Medion. Part. 5.* y en la Butlla de Gre- gori XII. expedida en Roma als 30. de Oc- tubre de 1572. Per lo discurs del temps se han anât fundant novas Confrarias de Doc- trina Christiana per tota la Italia, y per di- ferènts parts del Mon, en las quals (à mes de ser de la de Roma Cap immediat, lo ac- tuâl Pontifice, y Protectòr lo Cardenal Vi- cari) han entrat diferents Pontifices, Carde- nals, Archebisbes, Bisbes, y moltes Perso- nas de titol de un, y altre sexo, quals per no ser lo present llibre voluminòs, no anomeno.

Novissimament en la Ciutat de Lleyda als 6. de Janèr de 1752. se fundá una Con- fraria de S. Pau à instancias de cert Sacerdòt, desitjòs de perpetuar, y augmentar la devociò

al

al S. Apostol. Pero com al dit Sacerdòt, fent mes madura reflexió, apareguès dita Confraria casi secular, de poca gloria à Deu, per no tenir institut; y per consegüent de ningun profit espiritual al Proxim, instà, no sens instint Divino per una nova erecció de Confraria de Doctrina Christiana; la qual no sols otorgà lo gran Zel de dit Illustrissim, sino que donant gracias al Senyor, feu comissió al dit Sacerdòt pera formar novas Constitucions, se dignà ser son Protector, y la eregí, y fundà baix la protecció del mateix S. Apostol, quedant aquella com à extinguida, y substituint en esta los mateixos Individuos, que à aquella, desde sa erecció componian.

Esta Confraria de Doctrina Christiana, fundada baix la protecció de S. Pau, se agregà ab la Archi-Confraternitat de Doctrina Christiana de Roma als 26. de Abril de 1753. (la Iglesia felizment governant la Santedat de nostre Santissim P. Benet XIV.) concedintli totas las Exempcions, Privilegis, Gracias, è Indulgencias, que à aquella se han concedit, y per temps se li concediran
per

per la Santa Sede. *Bulla Aggreg.* A vista de esta gracia lo Illustrissim D. D. Gregori Galindo, Bisbe expressat, li donà lo Titòl de Archi-Confraria, ò de Primò Primaria Confraria de Doctrina Christiana de la Ciutat, y Bisbat de Lleyda, manant, que quantas en avànt se funden ab lo mateix Institut, estigan à ella subordinadas. Estava esta Confraria en la Parroquial de Santa Madalena; y als 19. de Febrer de 1757. perque ab mes comoditat del Poble, y profit de les animes puguès cumplir ab son Apostolich Institut, se traslladà ab aprovació, y Decrèt del Ordinari à la Iglesia del Hospital General de la present Ciutat. Va produhint de dia en dia mes abundants, y copiosos fruyts, per sa sollicitut en la ensenyança. Benehit sia Deu, que per rants camins dispose los medis de nostra
salvació.

INSTRUCCIÓ. II.

DELS MOTIUS PER ENTRAR A SER
Confrate de la Doctrina Christiana.

A Quell Gran Mestre, y Directòr de Esperits S. Francisco de Sales, en sa introducció à la vida Devota, diu: Entra de bona gana en las Confrarias del lloch, ahont habitas, y particularment en aquellas, quals exercicis porten mes fruyt. Es indubitable, que està lo major fruyt vinculat en lo Exercici de la ensenyança de la Doctrina Christiana; perque ab aquest Sagrat medi volguè Christo lo fessen tots sos Apostols, y Deixebles per tot lo Mon. La paraula de Deu explicada es martell, que rendeix al enteniment, y foch, que inflama la voluntat; y per consegüent es causa instrumental de nostra reformació. Si encontre pecadors, no solament morts per la culpa, sino fets purs esqueletos per sos habituàls vicis, sab revestir aquells ossos sechs de carn fresca, y sab tornarlos à animar ab nova vida, *Ezeq. 34.*

Y

Y si encontre las ànimàs enfermíssas, esmenada sa imperfecció, las fa mudar en fillas elegidas de Deu, com ho afirma ab sa propria boca Jesu-Christ. Entra, pues, en esta Confraria, pera participàr dels auxilis per obrar bè, que la Divina providencia volguè repartir per lo medi de oír la paraula de Deu, ó Doctrina Christiana, mes, que per algun altre. Així, tot quant lo pecat desfigurà, quedarà en tu reformat, com lo mateix Deu te assegura per boca de son Profeta Davit.

Tots los Instituts de las Confrarias son bons, y del tot apreciàbles; pero lo de ensenyar, ò cooperar à la ensenyança de la Doctrina Christiana es entre tots lo mes excelent, com diu S. Dionis Arcopagita. Tanta es la excelencia de la Doctrina Christiana, que no pot, ni ab nostre enteniment humà entenderse, ni ab nostra llengua explicar-se. Peraque tingas de ella alguna Imatge, reflexiona, que es figurada en los quatre rius, que eixiren del Paradis Terrestre, Symbol dels quatre Evangelis, que la contenen: los quals, no del Paradis, pero si eixiren de la

bo-

boca de la increada Sabiduria, y foren escrits fielmènt dels quatre Evangelistes per obra del Esperit Sant. A ella se apropiàn aquellàs divinas paraulas del Ecclesiastic: So la Primogenita antes, que tota criatura: he fet lo mateix circol del Sol: me he estès per tota la terra, y tot lo mar: en tota Gent, y en tot Poble he tingút la Primeria en Dignitat, y he pisat los superbos, y Grans del Mon. Allistat, pues, baix lo sagrat Estandart de sa Confraria, si vols ennoblirte ab la Divina Excelencia de tal Institut.

Aixi com Jesu-Christ, Senyor nostre, de las innumerables Turbas, que lo seguian, trià un determinat numero de Apostols, y Deixebles, als quals diguè: *Io vos he elegit del Mon, perque anèu, y fassèu fruyt.* Y en altra ocasió: *Anau, y ensenyau à tot lo Mon.* Aixi los Summos Pontifices han volgút, que hi haja, principalment en Roma, y en altres Ciutats una Confraria triada de bons, y zelosos Christians, que atengan de proposit al Sant Exercici de ensenyar la Doctrina Christiana: de ahont estos Confreres venen

à

à fer com à successors dels Apostols, y Deixebles de Christo, y de la Escola del Senyor en est Sagrat Exercici. Mira, pues, ab la consideració la dicha tant gran, que gozes, y també la mercè tant singular, que Christo, y S. Pau te fan en admetret, y elegirte del entre milanars, per sa Santa Confraria, y no sias desagrahit à tant singular favòr.

Ensenyar, ò cooperar à la ensenyança de la Doctrina, es cosa Divinissima, com diu S. Dionís; perque no es altra cosa, que un cooperar ab Deu à reduhir les animes à son primèr principi, y ultim fi, que es lo mateix Deu. Aixi ho explica S. Carlos Borromeo. *Const. Doctr. Christ. cap. 1.* De ahont se segueix, que los Confreres de sa Confraria son, *Coadjutors de Deu.* Ni es de admirar, perque lo mateix Sant Pau done est gran Títol als que cooperen à la salut de les animes.

1. Cor. 3. S. Bernat los diu: *Cooperadors de Deu. in Scal. Cla.* La Archi-Confraternitat de Roma en ses Constitucions los diu: *Coadjutors de Jesu Christ,* y ab aquest Illustre Renòm, y singular blafsò honre à tals Confreres. Açò te dich, peraque consideres, quant te ennobleix

bleix

bleix esta Confraria, ab lo Illustre Renom de Coadjutòr de Christo. Vine, pues, à oïr-la ab desitg; reb ses paraules, no com à paraules de homens, sino com à paraules de un Deu Omnipotènt, que de açò alabe Sant Pau als antichs Christians, y atribueix á esta causa lo fruyt gran, que traguè de ses conversions. (2. ad Thes. 2.

Animente à açò també les moltes Persones, que te donen exemple: un Pio IV. que concedì à la Archi-Confraria de Roma la Iglesia de S. Apolinàr. Un S. Pio V. Un Gregori XIII. que donà la Iglesia de S. Agata trans Tiberim. Un Clement VIII. que cedi la de S. Martí. Un Paulo V. que la posà en la de S. Pere in Vaticano. Un Clement XII. que otorgà la Iglesia de S. Pantaleòn del Monte. Un Benèt XIV. que donà la de N. Senyora del Pianto (suprimint la Cura de Animes, annexa á dita Iglesia, peraque fos mes llibre per exercir ses Funcions) ahont al present està collocada. Un S. Carlos Borromeo. Un B. Calassàns. Un Cardenàl Baroni, y altres innumerables Confreres, y Benefactors de la Doctrina Christiana, que han
de

de menester un grós volumen perà referirse. Imita particularment à ton exemplarissim Prelat, lo Illustrissim D. Gregori Galindo, que tant se esmerà en patrocinar nostra Confraria, que volguè ell mateix escriurerse en lo Llibre dels Confreres, dignantse assistir personalment à les funcions de la Doctrina, y en ella repartir los premis ab singular complacencia als Minyons, que deya su Illma. ly apareixian Angels; assistint ab edificaciò del Poble tots los anys à la Professó de la Doctrina, que acostuma fer esta Confraria, y mostrant desde son principi un particular amor á est Institut, de que esperaba havia de resultár en les animes un fruyt imponderable, exclamant al principiarse esta Confraria: *Gracias à Dios, puede ser, que con este suave medio se alcance lo que no han alcanzado mis Decretos.*

Animet finalment lo gran, é imponderable bè de Indulgencias plenarias, y parcials, que perdrias, com pots veurer en lo Sumari de la Confraria, y si açò no te mou, te ha de obligár la necessitat, lo agrado, que cause à Deu, y lo premi, que ha promès
per

per ensenyar, ò cooperar à la Ensenyança de la Doctrina Christiana, com se manifeste en las següents Instruccions.

INSTRUCCIO III.

DE LA NECESSITAT DE LA DOCTRINA Christiana.

LA necessitat, que las animas pateixen de Doctrina es mes manifesta, que la dels cosos; pero la major llastima es, que la necessitat de las animas, com no se manifesta tant en lo exterior, no es tant plorada, havent de ser molt mes sentida. Es mes, que cert; pues no se ou altra cosa, que culpes; tant olvit de Deu; tant poca reverencia en los Temples; y tant poca practica de virtuts. Parlant Maria Santissima ab la V. Mare Maria de Jesus de Agreda li diguè: Te asseguro anima, que debias plorar ab llagrimas de sanch, y si jo las poguès derramar en lo estat, en que me encontro, ho faria ab bastant dolor, y sentiment; pero porque yo no lo puch tenir, vull, que tu lo tingas, y plo-

res:

res: gira, pues, los ulls à tots, y mira la major part dels fills de Adàm en les tenebres, y errors, en que sens esperança de remey, corrent à la perdició eterna, sens haver qui se condolgue. *Mystica Ciutat p. 3. lib. 8. c. 3.* De les quals paraules pots discurrir la grave necessitat, que les animas pateixen per falta de Doctrina.

Per açò diguè Christo à S. Brigida: Jo clamo à mos amichs ab tot mon cor, compadeixeu, y teniu misericordia de mi; no perdoneu al treball; porque car he comprat mes ovelles ab ma sanch::: lo abyfme insaciabile sempre està obert, en lo qual baixen com la neu del Cel à la terra, y per açò no deuen cessar los amichs meus de predicar, y avisar. *Lib. 1. cap. 29.* Cert es, que no sè, que hi haja pedra tant dura, à qui no trenque lo carinyòs de estes paraules. Com, pues, no clamen los Sacerdots, ensenyant en les places lo temòr de Deu? Com no expliquen la Doctrina Christiana ab ardòr? Com los Seculars no cooperen, entrant à la Confraria? Christo la ensenyà fins als Parvulos, fentlos lloch, acariciantlos, y prenentlos en

fos

los braços, com diu S. Chriſtoſtomo. La enſenyàren los Apòſtols, y los mes fervorosos ſucceſſors, Gegànts de primera Magnitud, que fundàren, y propagaren la Igleſia. La enſenyà un S. Pau à totas las Gents, explicàntla, no ſols al publich, ſino també en les caſes particulàrs. La han enſenyada en les plaçes, y altres llochſ publichs les mes ſantes, y doctes Mitres, que ha tingut la Igleſia de Deu, com un S. Aguſti, un S. Ambròs, S. Joan Chriſtoſtomo, S. Llorèns Juſtiniano, S. Carlos Borromeo, y altres infinits, com ſe pot veurer en ſes vides. Com, pues, no ſe imitan eſtos Sants?

No ſols tenen neceſſitat de oïr la Doctrina Chriſtiana los mes ignorànts, ſino també los mes ſabis. Y ſi ſe encontràs un home mes ſavi, que Salomò, no me atreviria à eximirlo de la obligaciò de venir à oïr també lo que diu Deu. Los peixos del mar naden en un abyſme de aygua, que apenas tè fondo, y tenen neceſſitat de la aygua que plou del Cel; de altra manera, no viurian, com ho diuen los naturals. Qui mes ſavi, que David? O qui mes illuminat, que èll, en
les

les coſes de Deu? Y tingùè neceſſitat tant grande eſta aygua ſaludable de la paraula de Deu, que fins, que lo Senyor, lay envià per boca del Profeta Natàn, lo miserable Rey no tornà à viurr, perfeverant un any enter en lo eſtât de pecador. Dich, pues, que quant lo Sacerdòt explique la Doctrina, tots deuen concurrer à eſcoltarlo, los altres Sacerdòts, los Confessors, y també los que abunden de tota ciencia, per declararſe neceſſitats de que ploque en ſon mar. Y ſi pensen, que no tenen neceſſitat de ſaber mes, los fa la major amenaça un Iſaiàs, dièntlos: *Ay dels que ſeu ſabis en vòſtres ulls. Cap. 5. n. 21.* Y ab molta rahò; pues los diu Chriſto: *Si no vos feu com à parvulos, no entrareu en lo regne del Cel.*

Es neceſſaria la Doctrina Chriſtiana, encara que eſtigan avançats en la perfecciò. O que be entenia eſta ſuma importancia aquella gran Meſtra, y Doctrora S. Thereſa de Jeſus; pues deſprès de morta baixà del Cel à la terra en certa ocasiò, dia de Reys, pera donar eſta enſenyança à la V. Catharina de Jeſus, y en ella à totes ſes Religioſes. Li pre-
gun-

guntà esta en quin llibre avian de llegir? Prengue una Doctrina Christiana, y digue: est es lo llibre, que desitjo, llegescan de nit, y de dia mes Monges, que es la Lley de Deu. Ni es de admirar, pues lo llibre mes estimat de la S. Mare fou lo de la Doctrina Christiana, com conste en sa vida. La V. M. Maria de Jesus de Agreda, tots los dies infalliblement deya tot lo text de la Doctrina Christiana, y llegia tres fulls de sa declaraciò, ensenyant ab açò la suma importancia de la Doctrina, per mes, que estigan avançats en la virtut.

INSTRUCCIÓ IV.

*DEL MOLT, QUE AGRADAN A DEU,
los que ensenyen la Doctrina; y del premi,
que per açò los promèt.*

LO ensenyar la Doctrina Christiana es la cosa à Deu mes agradable. Aixi ho digue Maria Santissima à la V. Mare Maria de Jesus de Agreda ab estes paraules: Filla, la complacencia, y agrado, que donen à mon
San-

Santissim Fill los que li ajuden à la conversiò de les animes nos pot conceixer en vida mortal. Lo mateix Christo expressà quant es de son agrado; pues, com se refereix en la historia de S. Pere Pasqual, ensenyant la Doctrina lo Sant en la plaça de Granada, y preguntantla à un minyò hermosissim, y no conegut, li donà tant admirables respostes, que lo obligà à preguntarli admirat: *Y tu qui ets minyò meu?* Y li responguè lo minyò: *Io Jesus, y estes son mes delicies, oir al que ensenye.* En altra ocasiò, fent lo Sant lo mateix exercici, preguntà à un altre Minyò, que alli estave, del Mysteri de la Santissima Trinitat, y responentli, divinament, de la Persona del Etern Pare, tornà à preguntarli: *qui ere lo fill?* Y responguè lo Minyò: *Io sò;* y desapareguè luego. Manifestant ab estos prodigis lo mateix Deu, quant de son gust divino es tant Sant Ministeri. Y si es tant del agrado de Deu lo ensenyar, y cooperar à la Doctrina Christiana, que premis no se prometen als que per amor à Jesu-Christ se empleen en est Altissim Exercici?

Los premis, que se prometen als que en-
se-

senyen, ò cooperen à la Doctrina Christiana, son los majors, que se poden mereixer en esta vida. Aixi ho afirma lo Illustrissim Senyor Palafoix, tant conegut per ses virtuts, com per sos escrits, y ab estes paraules: Ni la penitencia mes rigurosa del mes penitènt Anacoreta; ni la soledat mes abstracta del mes retirat Hermita; ni la fatiga major del que visite los Sants llocs de Jerusalèm; ni la major abstinencia; ni los mes excellents actes de un fervoròs Esperit; ni la assistencia perpetua dels Hospitals; ni les mes abundants almoynas als pobres; y en conclusió, ni tot quant se pot fer per los homens, fet per amor à Deu, pot igualarse al merit, que cause en esta vida, y à la gloria, y corona que cause en la eterna lo treball, y fatiga del que porte les animes à Deu, y les ensenye, rescatantles del Dimoni. *Tom. 6. §. 8.* Si vols sabèr la rahó, es; perque las penitencias, y demès sols es bo per aquell, que ho fá; pero lo treball en ensenyar la Doctrina, se encamine à sa anima, y à les del Proxim. Lo altre; perque treballe en lo mateix, en que Deu treballa; se ocupe en

allò

allò, per lo qual derramà sa sanch; proeure, que se logria los fruyts de sa mort, y Redempció; y coopere ab Deu à esta, que es lo merit major.

S. Joan Chriostomo diu: que si dones una immensitat de diners als pobres; ab tot mes fas, si converteixes à una sola anima. Quant, pues, guanyarà qui ab la explicació de la Doctrina Christiana ensenye lo Cami de la salvació, y converteix à moltes animas? Quin premi aurà promès Deu als que en est Altissim Ministeri se empleen? Ya ho diguè lo mateix Christo à S. Brigida: *Lo juro, ly diguè Christo, en ma Divinitat, que donarè à mos amichs lo estipendi, co es, à mi mateix en goitg sempitern. Lib. 1. c. 29.* Ni tindrà en lo Cel una gloria ordinaria qui ensenye la Doctrina, sino que tindrà una gloria gran; perque aixi ho diguè lo mateix Christo. *Math. 5.*

Benchits son tots los pensaments, ques tenen, totas las paraulas, ques gasten, y tots los passos, que se aplican en ensenyar la Doctrina; pues mereixen per premi al mateix Deu. Coopera, pues, ab sollicitut à sa

H

en-

ensenyança, pera que en la hora de la mort, pugas dir: *O ditxosa ensenyança, que tanta gloria me has meregut!*

INSTRUCCIÓ V.

*DELS MODOS AB QVE SE POT COOPERAR
à la ensenyança de la Doctrina.*

DE quatre maneres se pot promouere la Apostolica, y Santa obra de ensenyar la Doctrina de Christo, com se insinua en la Constitució dels Confreres. Lo primer, empleantse en algun offici de la Confraria. Lo segon, conduhint al Proxim á frequentar las funcions de ensenyança. Lo tercer, assistint á ella personalment. Lo quart, ensenyantla en las proprias casas á sa familia. Lo R. P. Pau Senyeri de la Companyia de Jesus diu, que si los Pares (no cuydant de ensenyar á sos fills) son notablement negligents en enviarlos á la Doctrina, pecan mortalment; y que si nos volen esmenar, no hi ha Confessor, que los pugua absoldre, segons lo comú dels Doctors. *Christ. Inst. p. 1. Disc. 14.*

Diu-

Diuen estos també, que aixi com lo Bisbe pot excomunicar als Parrocos, que no ensenyen las cosas, que es necessari saber: aixi pot també excomunicar als Pares, que no envian á sos fills á orlos. Perçò se lamenta la S. Iglesia, vehent mes solicits als Heretges pera envenenar ab sa falsa doctrina als parvulos, que als Catholichs pera alimentarlos ab la llet de la verdadera. Ni puguè affossegàr un S. Joan Chrysostomo, vehent que los Pares tenian mes cuydado de las bestias, que dels fills. Si no poden, pues, los Pares enviar tots los fills, ò tots los subdits á la Iglesia, envien alomenos ara un, ara altre, ab que cumpliran la estretissima obligació.

INSTRUCCIÓ VI.

*DEL QVE HAN DE OBSERVAR LOS QVE
volen entrar en la Confraria.*

Quant algú pretendrà entrar en la Confraria, farà sa petició al Prior; lo qual ly assignarà lo dia mes proporcionat, en

H 2

que

que voldrà admetrerlo. Un poch ans de la Admissió, se agenollarà devant lo Altar de S. Pau ab molta humilitat, y havent elegit al Sant per son Protector, pregarà á Jesu-Christ, li donie gràcia, pera oir ab atenció, quant se explique sa Sagrada Doctrina, pe-raque vivint segons ella, emplee felisment tots los dies de sa vida en son obsequi. Serà també molt del cas confessar, y combregar ans de la admissió; ab que duplicarà la Indulgencia plenaria als que novament entren, concedida. En les funcions de la Confraria estarà ab molta compostura, silencio, y decencia; no tenint un genoll sobre altre, ni estant ab altre modo poch devòt.

INSTRVCCIÓ VII.

DEL MODO DE ADMETRE A LA
Confraria de Doctrina Christiana.

Ex S. Car. Bor.

ENcaraque, segons la Constitució I. puga admetrer lo Prior á quants vulgan allistarse baix lo Estandart de la Confraria, escri-

vint-

vintios solament en lo Llibre; ab tot, à no havèr una molt justa causa, ho farà sempre en la forma següent.

Previngut lo necessari, y revestit lo Prior ab Sobrepellis, Estola, y Capa colorada, y posat prop del Altar al costat de la Epistola; y aquell que se ha de admetrer, agenollat, en la grada del Presbyteri; (si lo temps ho permet.) llegirà la Constitució XVII. de Confreres, sino li preguntará absolutament.

Prior. Vol, Germà, ser admès en la Archi-Confraria de la Doctrina Christiana?

Adm. Si Pare.

Prior. Te intenció de viurer segons la Doctrina de Christo pera viurer, y morir en gracia de Deu?

Adm. Si Pare.

Prior. Te proposit de observàr lo tocant als Confreres de esta Santa Archi-Confraria, en quant li sia possible?

Adm. Si Pare.

Prior. Pues jo ab autoritat de tota la Archi-Confraria, lo admeto à ella en nom del Pare, y del Fill, y del Esperit Sant.

Tots

Tots. **T**E Deum laudamus : te Domi-
num confitemur.

Te æternum Patrem : omnis terra vene-
ratur.

Tibi omnes Angeli : tibi Cœli , & univer-
sæ potestates :

Tibi Chérubim , & Seraphim : incessabili
voce proclamant :

Sanctus , Sanctus , Sanctus : Dominus Deus
Sabaoth.

Pleni sunt Cœli , & terra : majestatis glo-
riæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis nûmerus,

Te Martyrum candidatus laudat exercitus,

Te per orbem terrarum : Sancta confitetur
Ecclesia,

Patrem immensæ majestatis,

Venerandum tuum verum , & unicum
Filium,

Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.

Tu Rex gloriæ Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem :
non horruisti Virginis ùterum.

Tu

Tu devicto mortis aculeo : aperuisti cre-
dèntibus regna cœlorum.

Tu ad dexteram Dei sedes : in glòria Patris.
Iudex crederis esse venturus.

Te ergo , quæsumus , tuis famulis subveni :
quos prætioso sanguine redemisti.

Æterna fac cum Sanctis tuis : in gloria
numerari.

Salvum fac pòpulum tuum , Domine : &
benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos : & extolle illos usque in æter-
num.

Per singulos dies benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in sæculum : &
in sæculum sæculi.

Dignare , Domine , die isto , sine peccato
nos custodire.

Miserere nostri , Domine : miserere nostri.

Fiat misericordia tua , Domine , super nos :
quæmàdmodum speravimus in te.

In te , Domine , speravi : non confundar
in ætèrnum.

Prior. Deus misereatur tui , & bene χ dicat te.

Tots. Ut cognoscas in terra viam tuam , &
in omnibus gentibus salutare tuum.

Prior.

Prior. Dominus custodiat introitum tuum.

Tots. Ex hoc nunc, & usque in sæculum.

Prior. Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus suis.

Adm. Et renovetur qui intus est homo de die in diem.

Prior. Induat te Deus novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia, & sanctitate veritatis.

Adm. Et ne appareat confusio nuditatis meæ.

Prior. Protegat te Sanctus Paulus Apostolus.

Adm. Et mittat mihi auxilium de Sancto, quoniam adjutor, & Protector factus est mihi.

Donantli la Vela encesa.

Prior. Illuminet Deus oculos tuos, ne unquam obdormias in morte, nequando dicat inimicus tuus, prevalui adversus eum.

Adm. Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo?

V. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

Rz. A Templo Sancto tuo, quod est in Jerusalem. *Pater noster.*

V. Et ne nos inducas in tentationem.

Rz. Sed libera nos à malo.

V.

V. Dominus vobiscum;

Rz. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

FAc, quæsumus, Domine, famulum tuum **N.** toto corde semper ad te concurrere, & tibi subdita mente servire, tuamque misericordiam suppliciter implorare, & tuis jugiter beneficiis gratulari.

Famulum tuum, quæsumus Domine, tuæ semper protectione custodi; ut libera tibi mente deserviat, & te protegente, à malis omnibus sit securus.

Concede, quæsumus, Domine, famulo tuo veniam peccatorum, & religionis augmentum; atque ut ei tua dona multiplices, Sancti Pauli Apostoli patrocinia fac adesse, & largire præsidia. Per Christum Dominum nostrum. *Rz.* Amen.

Aqui lo Operari Antiquior acompanyarà lo Admitendo à donar lo osculum pacis als demès, començant per los majors, y si es dona, per la major de las donas. Entretant, se diu, ò canta lo Psalm: Beatus vir, qui non abiit, &c. si es un lo admitendo; Si mes, lo Psalm: Ecce quam bonum, junt ab lo Psalm: Ecce nunc, &c.

Si

Si es un. Psalm. 1.

BEatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit: & in cathedra pestilentiae non sedit.

Sed in lege Domini voluntas ejus: & in lege ejus meditabitur die ac nocte.

Et erit tamquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum: quod fructum suum dabit in tempore suo.

Et folium ejus non defluet: & omnia quaecumque faciet prosperabuntur.

Non sic impii non sic: sed tamquam pulvis, quem projicit ventus à facie terrae.

Ideo non resurgent impii in iudicio: neque peccatores in consilio justorum.

Quoniam novit Dominus viam justorum: & iter impiorum peribit. Gloria Patri.

Quant son molts. Psalm. 132.

ECce quam bonum, & quam jucundum: habitare fratres in unum.

Sicut unguentum in capite; quod descendit in barbam, barbam Aaron.

Quod descendit in oram vestimenti ejus: sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion.

Quo-

Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem: & vitam usque in saeculum. Gloria Patri, & Filio, &c.

Psalm. 133.

ECce nunc benedicite Dominum: omnes servi Domini.

Qui statis in domo Domini: in atriis domus Dei nostri.

In noctibus extollite manus vestras in sancta: & benedicite Dominum.

Benedicat te Dominus ex Sion: qui fecit Coelum, & terram. Gloria Patri, &c.

Açò concluhit, darà lo Prior la benedicció à tots los Confreres, dihent: Benedictio Dei Patris Omnipotentis, & Filii, & Spiritus Sancti descendat super vos, & maneat semper vobiscum. R. Amen.

INSTRUCCIO. VIII.

*DEL MODO DE ESTABLIR LOS CONFRA-
res admesos. Ex S. Car. Bor.*

NO es de poca importancia usàr de una cuydadosa diligencia en admetrer los

Con-

Confràres; pucs sols deuenen establirse àquells, que pareixeràn habils pera est Apostolich Exercici, y se miraràn en la virtut mes aprofitats.

Tinga lo Prior present lo que Deu manà fer à Gedeon, que de tants Soldats, que en sa companyia avia portat, poch elegi pera guanyar aquella tan gran, com miraculosa victòria. En ningun cas se establiran mes de setanta dos; perque, com nostra Archi-Confraria es verdadera Escola de Christo, tants han de ser los Confreres establerts, quants foren de Christo los Deixebles.

Celebrada la Missa, rebuda la Comuniò, y feta una exortació breu, se agenollaràn tots, e invocaràn al Esperit Sant, dibent lo Hymne següent.

Veni, Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia,
Quæ tu creasti, pectora.
Qui diceris Paraclytus,
Altissimi domum Dei,
Fons vivus, ignis, charitas,
Et spiritualis unctio.

Tu

Tu septiformis munere,
Digitus paternæ dexteræ,
Tu ritè promissum Patris,
Sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus;
Infunde amorem cordibus;
Infirma nostri corporis,
virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus;
Ductore sic te prævio
vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque filium,
Teque utriusque spiritum
Credamus omni tempore,
Deo Patri sit gloria,

Et Filio, qui à mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sempiterna sæcula. Amen.

*Aquí assentats tots per orde, acompanyarà lo Operari Antiquior al que se ha de establir, y lo conduhirà al Altar; peraque alli agenollarà, responga al Prior, que preguntantli, ly dirà:
Prior. Vol, Germà, perseverar firmament*

en

en la Archi-Confraria de la Doctrina Christiana?

Estab. Si Pare.

Prior. Te intenció de cooperar à la ensenyança, en gloria de Christo Senyor nostre, y salut de les animes?

Estab. Si Pare.

Prior. Te ferm proposit de observar las Constitucions de esta Santa Archi-Confraria, acceptant lo ofici, que ly serà donat, y exercintlo ab la perfecció, que ly serà possible?

Estab. Si Pare.

Aqui se diu, ò se entone la Antifona: Hæc est generatio; y canten, ò rezen los Operaris lo Psalm següent, dihent al fi tota la Antifona.

Psalm. 23.

Domini est terra, & plenitudo ejus: orbis terrarum, & universi, qui habitant in eo.

Quia ipse super maria fundavit eum: & super flumina præparavit eum.

Quis ascendet in montem Domini: aut quis stabit in loco Sancto ejus?

Innocens manibus, & mundo corde: qui

non

non accepit in vano animam suam, nec juravit in dolo proximo suo.

Hic accipiet benedictionem à Domino: & misericordiam à Deo salutari suo.

Hæc est generatio quærentium eum: quærentium faciem Dei Jacob.

Attollite portas principes vestras, & elevamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ? Dominus fortis, & potens; Dominus potens in prælio.

Attollite portas principes vestras, & elevamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ: Dominus virtutum, ipse est Rex gloriæ.

Aña. Hæc est generatio quærentium eum, quærentium faciem Dei Jacob.

Pendra lo Prior una Doctrina, y la donarà al que se estableix, dihent:

Prior. Lex Dei in corde tuo, & non supplantabuntur gressus tui.

Estab. Fiat manus tua Domine super servum tuum, ut salvum me facias, quia mandata tua elegi.

Ps.

Posantli la Creu en lo front, y donantlay després
Prior. Qui non bajulat Crucem suam, & sequitur Dominum, non potest ejus esse Discipulus.

Estab. Mihi absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri Jesu Christi.

Donantli la vela encesa.

Prior. Lucerna pedibus tuis verbum Domini, & lumen semitis tuis.

Estab. Quoniam tu Illuminas lucernam meam, Domine, Deus meus illumina tenebras meas.

Prior. Esto fidelis usque ad mortem, & dabit tibi Deus coronam vitæ; quia qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

Estab. Adjuva me Deus, & salvus ero, Deus auxilii mei, & spes mea, ne discesseris à me.

Aqui se rese, ò cante lo Psalm: Beatus vir, qui timet Dominum, &c. si es un lo que se estableix; y si son mes, lo Psalm: Beati immaculati in via, &c.

Si es un. Psalm. 118.

Beatissimus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus volet nimis.

Potens in terra erit semen eius: generatio rectorum benedicetur.

Gloria, & divitiæ in domo eius: & justitia eius manet in sæculum sæculi.

Exortum est in tenebris lumen rectis: misericors, & miserator, & justus.

Jucundus homo, qui miseretur, & commodat, disponet sermones suos in judicio: quia in æternum non commovebitur.

In memoria æterna erit justus: ab auditione mala non timebit.

Paratum cor eius sperare in Domino, confirmatum est cor eius: non commovebitur, donec despiciat inimicos suos.

Disperfit, dedit pauperibus: justitia eius manet in sæculum sæculi; cornu eius exaltabitur in gloria.

Peccator videbit, & irascetur, dentibus suis fremet, & tabescet: desiderium peccatorum peribit. Gloria patri.

Quant son molts. Psalm. 118.

BEati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Beati, qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum.

Non enim qui operantur iniquitatem: in viis eius ambulaverunt.

Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis.

Utinam dirigantur viæ meæ: ad custodiendas iustificationes tuas.

Tunc non confundar: cum perspexero in omnibus mandatis tuis.

Confitebor tibi in directione cordis: in eo quod didici iudicia iustitiæ tuæ.

Iustificationes tuas custodiam: non me derelinquas usquequaque.

In quo corrigit adolescentior viam suam: in custodiendo sermones tuos.

In toto corde meo exquisivi te: ne repellas me à mandatis tuis.

In corde meo abscondi eloquia tua: ut non peccem tibi.

Benedictus es, Domine: doce me iustificationes tuas.

In labiis meis: pronuntiavi omnia iudicia oris tui.

In viâ testimoniorum tuorum delectatus sum: sicut in omnibus divitiis.

In mandatis tuis exercebor: & considerabo vias tuas.

In iustificationibus tuis meditabor: non obliviscar sermones tuos. Gloria Patri.

Ara, agenollantse tots, dirà lo Prior.

℣. Salvum fac servum tuum.

℞. Deus meus sperantem in te.

℣. Mitte ei Domine auxilium de Sancto.

℞. Et de Sion tuere eum.

℣. Esto ei, Domine, turris fortitudinis.

℞. A facie inimici.

℣. Nihil proficiat inimicus in eo.

℞. Et filius iniquitatis non apponat necere ei.

℣. Domine exaudi orationem nostram.

℞. Et clamor noster ad te perveniat.

℣. Exurge, Christe, adiuva nos.

℞. Et libera nos propter nomen tuum.

℣. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

DEus, qui iustificas impium, & non vis mortem peccatorum, maiestatem tuam suppliciter deprecamur: ut famulum tuum N.

de tua misericordia confidentem, cœlesti protegas benignus auxilio, & assidua protectione conserves, ut tibi iugiter famuletur, & nullis tentationibus, à te separetur.

Omnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo N. & dirige eum, secundum tuam clementiam, in viam salutis æternæ; ut te donante, tibi placita cupiat, & tota virtute perficiat.

Concede, quæsumus Domine, famulo tuo veniam peccatorum, & religionis augmentum; atque, ut ei tua dona multiplices, Sancti Pauli Apostoli patrocinia fac adesse, & largire præsidia. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

Benedictio Dei Patris omnipotentis, & Filii, & Spiritus Sancti descendat super vos, & maneat semper vobiscum. R. Amen.

INS-

INSTRUCCIO IX.

DEL MODO DE ELEGIR LOS OFICIALS.

A Genollats tots ab devociò, pregaràn à Deu, los inspire una elecció, conforme sa Divina voluntat, y començant lo Prior, entonarà: Veni Creator Spiritus, fol. 124. proseguint los demès. Després dirà.

V. Emitte spiritum tuum, & creabuntur.

R. Et renovabis faciem terræ.

V. Memento Congregationis S. Doctrinæ tuæ.

R. Quam possedisti ab initio.

V. Ostēde nobis Domine misericordiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.

V. Domine exaudi orationem nostram.

R. Et clamor noster ad te perveniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

Deus, qui corda fidelium, Sancti Spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de eius semper

con-

consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Se farà la Elecció, segons la Constitució XXa la qual concludida, se agenollaràn tots, y dirà lo Prior:

V. Benedictus Deus in donis suis.

R. Et sanctus in omnibus operibus suis.

V. Benedicamus Patrem, & Filium, cum Sancto Spiritu.

R. Laudemus, & superexaltemus eum in sæcula.

V. Magnificate Dominum mecum.

R. Et exaltemus nomen eius in id ipsum.

V. Sit Nomen Domini benedictum.

R. Ex hoc nunc, & usque in sæculum.

V. Domine exaudi orationem nostram.

R. Et clamor noster ad te perveniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

OMnipotens sempiterne Deus, miserere famulis tuis, & dirige eos secundum tuam clementiam in viam salutis æternæ; ut te donante, tibi placita cupiant, & tota vir-

tute

tute perficiant. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Lo dia festiu de ensenyança solemne, y si pot ser lo immediat à la elecció, se publicarà esta per medi del Secretari, la qual llegida, se cantarà lo Te Deum, fol. 118. que entonarà lo Prior revestit ab Sobrepellis, Estola, y Capa, y posat en la Tarrima del Altar, en lo qual deuràn cremar sis velles. Concluhit lo Te Deum, dirà lo Prior more solito: Benedictus Deus in donis suis, ab lo demès, que se segueix, ut fol. 134. y després dirà lo Prior als nous Oficials:

Prior. Estote fideles, & prudentes in regimine familiæ, super quam vos constituit Dominus, ut supra multa bona, vos constituat.

Oficials. Adjuva nos, Domine, & salvi erimus, & meditabimur in justificationibus tuis. Da nobis intellectum, & custodiemus legem tuam in toto corde nostro.

Se darà principi à la funció de ensenyança, en la qual, se posaràn yà los nous Oficials, segons son orde, y posarse lo Prior en lo puesto Prioral.

INS-

INSTRUCCIÓ X.

*DEL MODO, SE DEV TENIR LA CON-
gregació de Oficials.*

Així en la Congregació secreta, com en la general, se començarà implorant la gracia del Esperit Sant, com se segueix.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende.
V. Emitte Spiritum tuum, & creabuntur.
R. Et renoyabis faciem terræ.

O R E M V S.

DEus, à quo bona cuncta procedunt, largire supplicibus tuis, ut cogitemus, te inspirante, quæ recta sunt, & te guvernante, eadem faciamus. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen;

Posats tots en son lloch, se tractarà tot quant sia convenient, conformant se sempre ab la Constitució XVIII. y XIX. y després se donarà fi à la Congregació, dihent:

V. Adjuvet nos Sanctus Paulus Apostolus.
R. Qui dignus fuit esse vas electionis.

O R E M V S.

O R E M V S.

DEus, qui conspicias, quia ex nullâ nostrâ actione confidimus; concede propitius: ut contra adversa omnia Doctoris gentium protectione muniamur. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

INSTRUCCIÓ XI.

*DEL QUE HA DE OBSERVAR LO CON-
frate, en qualsevol dels Oficis
de la Confraria.*

PEraque quede lo Confrate plenament instruhit en les coses de la Confraria, y en tots, y qualsevol de sos Oficis, llegirà una, y altra vegada ses sagrades Constitucions. Eran molt diminutas las que se formaren per la erecció, per tenirse pocas noticias de la Archi-Confraria de Doctrina Christiana de Roma; pero després, reduhintse estes à millor forma, sels adaptaren los Noms dels Empleos de aquella, y lo que apareguè mes practicable, segons las circunstancias del terreno. De esta manera, nostra Confraria, al

K

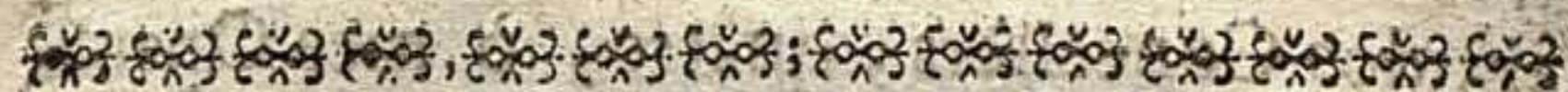
pas,

pas , que per la agregació se constituí de aquella , verdadera filla , començà també à fer del tot semblant à tant apreciable Mare.

Y per mes , que puga la Confraria mudàr en tot , ò en part ditas Constitucions , y establirne també de altres novament , com se li concedí en la Butlla , dada en Roma en son favor als 26. de Abril de 1753. la Iglesia fèlizment governant N. Santíssim Pare Benet XIV. y de son Pontificat any XIII, ab tot deuran tots los Oficials de ella no intentàr mudàr en elles cosa alguna , sens justíssima causa ; perque la ferma estabilitat dels Estatuts de un comú afiança mes , y mes son acertat govern. Se formàren ditas Constitucions en llengua castellana ; pero , com es impropri en lo presènt Llibre , usàr de estrany idioma , se han vertit fièlment pera major intelligencia de tots los Confreres.

(✠) * * * (✠)
 (✠) (✠)
 (✠)

SA-

S A G R A D A S

CONSTITUCIONS

DE LA VENERABLE CONFRARIA
 de la Doctrina Christiana de Lleyda.

*Aprovadas , y decretadas per lo Illustríssim , y
 Reverendíssim Senyor Bisbe de la mateixa
 Ciutat , Digníssim Protector de
 dita Confraria.*

P R O E M I.

A Ssegura la duració de una Fabrica la solidèz de sos fonaments ; perque sens ells tot se acaba , y ab ells tot se eterniza. Son los fonaments de un Comú ben ordenat sos lloables Estatuts , ò Constitucions , à la observancia de las quals , dedicantse les Persones , quel componen , mereixen , y asseguren ab ella una ferma estabilitat , y lo mes prudent , sabi , y acertat govern. Los subjectes , de ques compon nostra Confraria son: Prior General , Vice-Prior , Visitador General,

K 2

ràl,

ràl, dos Concellers, quatre; ò mes Operaris, dos Syndichs, dos Enfermers, dos Secretaris, un Receptòr, tres Sub-Priors, dos Diputats, dos Silenciaris, y un Andador. Y perque es conveniènt, que les obres del servey de Deu, que regularment tenen alguns contraris en lo Mon, tingan també en ell son Protector, ha de haver també un Protector perpetuo, ab la ajuda del qual (estàn sempre los demès Oficiais entre si units ab lo vinculo de la fraterna caritat) mereixeràn felizment nostra Confraria los majors augmentes. Las Constitucions, que dits Oficiais han de observàr son las següents, que es sent Nort, quels guia al cumpliment de ses obligacions, los seràn altres tantes estables, y uniformes columnes pera sustentàr tot lo pes convenient, y necessari de quant dega en

ella executar-se, pera perpetuar-la
en la duraciò dels
temps.

CONS-

CONSTITUCIÒ I.

Del Prior en orde al Regimen.

LA elecció del Prior la farà la Congregació General de la mateixa Confraria; y si dins tres mesos no lo ha elegit, serà *ipso facto*, per aquella vegada, electòr de dit empleo, lo Bisbe actual de la present Ciutat. Ha de ser perpetuo, è indispensablement Sacerdot Secular de la possible autoritat, y graduació, de exemplars costums, notoria pietat, y que se consideria mes apte per aquest empleo, y de mes ardent zel en les coses de la Confraria.

Son ofici serà veïllar sobre lo bon govern de tota nostra Confraria, aixi en lo espiritual, com en lo temporal, y economic, y sobre tots los demès Ministres subalterns. Manarà avisar à la Congregació, assi general, com particular, ò secreta, quant dega juntarse. Assistirà en totas com à Cap, proposant lo que judiquia convenient, y en elles tindrà sempre dos vots, ço es, primèr, y ultim; y lo que quedia resolt, manarà, se pofia promptament en execució. En las Funcions,

cions, que hi aurà caritat, tindrà així mateix dos distribucions, y autoritat pera privar als demès en tot, ò en part, segons lo delict.

Tindrà facultat per admetrer, ó acceptar qualsevol especie de Fundacions, encara que sian fetas à favor de altre particular Oficial, ò de tota la Confraria; pero no la tindrà per alienar cosa grave, sens consentiment de la particular Congregació. Podrà ell sol donar lo Sermò de la major Festivitat, al subjecte, que li apareixerà mes à propòsit. Tindrà poder per admetrer à la Confraria à qualsevol en Confrare, ò Confraressa, així Adulto, com Parvulo, ab tal, que pague lo que se acostume per rahò de ingrès, y de quants entraran, tindrà per lo treball de escriurelo, ò ferlo escriurer quatre diners per cada hu. Guardarà en sa casa los llibres, y papers de la Confraria, y una clau de tot lo que tinga la Confraria en especie de diners, à no ser, que se hagia fet propri Oratori, y en ell un lloch mes proporcionat pera major custodia.

Per aquest fi, y poderse ab mes llibertat practicar la ensenyança de la Doctrina,

cuy-

cuydarà de inclinár eficazment los animos dels demès Oficials à construcció de Oratori; y mentres nos tinga, podrà, pero ab consentiment exprès de la Congregació particular, mudar, ò traslladar la Confraria à qualsevol Iglesia, per causa de major concurs à les Funcions, mes comoditat, ò de altre qualsevol motiu just, y rahonable.

CONSTITUCIÓ II.

Del Prior en orde al Institut.

Així com lo Prior es Cap de la Confraria en lo honorífich, ho deuy ser també en lo treballòs de ensenyar la Doctrina Christiana. Deurà ser molt vigilant, y sollicit en son Empleo, peraque sent com una Candelata encesa, posada en lo Candelero, fassia ab son exemple, llum à tots los de la Confraria. Y sent propri del cap regir tots los membres del cos, deurà, sabent lo ofici de cada hu, dels demès Oficials, sobre todas las obligacions desvetllarse pera bè de les animes, y profit de la Puericia. Y si algu en son ofici es negligènt, lo corretgirà ab caritat, y exemplar paciència.

En

En la mensual, y demès solennines Funcions de Ensenyança, assistirà ab puntualitat, assentantse devant la taula, governant lo Rejorge, y fent senyal ab la campaneta, passada la mitja hora. Luego farà altre senyal als Minyons instruhits per la disputa del Catecisme, y passat lo degüt temps, farà també senyal, peraque acabian la disputa, repartintlos després de ella algun premi (que deurá costejar la Confraria) y animantlos ab dolces paraules à aquell exemplar Exercici, y fruyt de christians rudiments. Repetirà los mateixos senyals pera la Practica, y clourà després la funció ab las oracions vocals, ly apateixerà. En cas de no poder assistir personalment, encomanará son ofici al Vice-Prior, y en sa ausencia al Oficial mes digne.

Si la necessitat del Proxim, ò zel de la salvació de les animes dictas ensenyança de Doctrina en diferents parts, podrá, encara que sia sens consentiment de la Confraria, donar facultat, peraque en Nom de ella, se ensenyia, no sols en las Iglesias de la Ciutat, sino també en qualsevol del Bisbat, ab tal, que sia de la jurisdicció del Ordinari. Peraque

may

may li faltia Operaris, procurarà ab carinyosas exhortacions induhir à tant caritatiu exercici als demès Ecclesiastichs, acordantlos lo alt, y principal fi de nostra Confraria, que es la ensenyança del Proxim.

CONSTITUCIÓ III.

Del Vice Prior.

SE elegirà lo Vice-Prior, com los demès Oficials. Convindrà, que sia de las mateixas, ò semblants circumstancias, que lo Prior; de bona fama, y costums; zelòs de la honra de Deu, y de la salut de las animas. Son ofici es, ajudar al Prior en tot, y per tot, y en sa ausencia suplirà per ell, y farà ses vices, tenint en tot la mateixa auçtoritat. Serà molt del cas, que sapia quant incumbeix al expressat Prior, peraque à sa ocasió, pugaperfectament executarho. Quant advertirà algun notable desorde, lo conferirà ab ell, peraque junts procuren lo que sia mes convenient al bon Regimen de la Confraria.

CONS-

CONSTITUCIÓ IV.

Del Visitador.

LA elecció del Visitador se farà com la dels demès Oficials. Es necessari, que sia Persona de especial Auctoritat, y desitjós del bè de les animes, quant sia possible. Son empleo serà vetllar, y procurar, que tots los demès Oficials fassen be son Ofici, segons lo disposat en los Estatuts; per lo que, podrá á son albitre visitar, y veurer tot quant se fá de part de la Confraria, aixi en orde al espiritual, ò ensenyança, com en orde al temporal, y economic, y corretgir tots quants defordes advertesca; quals si fossen tant grans, que necessitas de la autoritat del Prior, ly donará de ells part, y procurarà ab ell eficaçment lo mes oportuno remey.

Pera cumplir ab son Empleo, ha de estar ben instruhit en tots nostres Estatuts, peraque noticiós de tot quant prescribeixen, sapia promptament corretgir als que faltan á sa deguda observancia.

CONS-

CONSTITUCIÓ V.

Dels Consellers.

ES propri de Sabis, en las cosas, que se han de fer, no fiarse del propri judici, y esta escrit, que *esta la Sabidaria, ahont esta lo Consell*; per lo que se judica convenient, que en nostra Confraria hi haja dos Consellers, ò Consultors; quals deuràn elegirse al modo, que los demès Oficials. Han de ser de bons costums, prudentes, respectables, y de bona inteligencia.

Son Ofici es assistir ab puntualitat á todas las Congregacions, aixi generals, com particulars, ò secretas, y dir son parer sens passió, atenent solament al bè de la Confraria. Havent donat son consell, se conformarán ab lo parer de la major part modestament, parlant sols, quant segons lo degut orde, los toquia.

CONSTITUCIO VI.

Dels Operaris.

LOs Operaris de nostra Confraria son propriament quatre, ó mes Ecclesiastichs, que principalment se empleen en ensenyar la Doc-

Doctrina Christiana. Han de ser de molt lloables costums, y de singulars virtúts; perque lo que ensenyan ab paraulas, ho deuen confirmar ab sas obras. Y com son Empleo, respecte dels altres, es mes Apostolich, y Sant, han de exercirlo ab mes caritat envès Deu, y lo Proxim, y ab mes pureza de intenció. La elecció se farà com la dels demès Oficials.

De son ofici es, ensenyar en los dies, y llochs, se determinarà, clara, distinctament, en llengua vulgàr, y segons lo merhodo del Cathecisme per aquest fi destinát, los Christians Rudiments, amor á las virtuts, y odi als pecàts. Deuràn cuydadofamènt exercitar molta humilitat, y prudencia, pera saber moltes vegadas acomodar se á la capacitat de cada hù dels minyons, y minyonas, fent se, segons lo consell de nostre Apostol, petits ab los petits, y tots pera tots, pera poder guanyarlos tots pera Christo.

Faràn gran aprecio de son Empleo, mirant atentament lo exemple de Christo, que no escusá per sa Autoritat, com pretenian los Apostols, que se acostassen á sa presencia los Parvulos, ans bè lo mateix Senyor los feu

feu lloch, los acàricià; y los prengué en los braços.

Procuraràn tenir ben sabùt lo Cathecisme determinát, peraque ab la variació en lo preguntàr, no confongan als principiànts; lo llegiràn, y estudiaràn moltes vegadas, que encaraque açò apareix empleo de minyons, pero ningù ignora, per gran que sia, que si vol arribar á nostra Patria Celestial, es forçós, que en llegir, y estudiar la Doctrina Christiana, se fasse parvulo: *Nisi efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in Regnum Caelorum.*

En los dies de ensenyança sian solícits en assistir ab puntualitat, peraque per sa negligencia, no se retarde tant important funció; y en cas de alguna ocupació prevista, avisaràn á altre, que suplesca diligentment sa falta, ò per lo menos al Prior, peraque ab temps puga donar la necessaria providencia. Cuydaràn que al venir los minyons á la Iglesia, entrian ab devoció, y respecte, formant be ab la aygua beneyta lo senyal de la Creu, y agenollant se per algun breu espacio devant del Santissim Sagrament; y als que faltian en alguna de ditas ceremonias, los avisaràn ab

caritat, y prudencia, y los corretgirán.

Ne tindrán alguns bastantement instruhits, pera que pūgan ser destinats per la disputa, y altres tant ben ensenyats, que examinats, sapian respondrer á totas las preguntas. Los advertirán, que senyalats per la disputa, pujen al lloch destinat, un de una part, y altre del altra, y fent ans de començar lo senyal de la Creu ab veu inteligible, tractian solament de aquella part de Cathecisme, que per la disputa lo Prior haja assenyalat, un serriament preguntant, y lo altre responent. Zelarán sobre los negligents, avisant á sos Pares, y Mestres, pera que procurian sa asistencia á tant saludables funcions. Al eixir de la ensenyança, ajudarán pera que sen tornian á sas casas modestos, y sens estrepit, fentlos per açò eixir de dos en dos.

Sempre, que sels oferesca alguna difficultat, la consultarán ab lo Prior, pera que ab sa instrucció, pujan obrar ab tot lo acert, ques desitja.

CONS-

CONSTITUCIÒ VII.

Del modo de ensenyar la Doctrina Christiana.

SI totas las cosas de Deu, deuen ab lo establert orde regirse; perque, *Qua à Deo sunt, ordinata sunt.* molt mes la Doctrina de Jesu-Christ deu ab orde estable, y fixo ensenyarse. Per lo que es necessari, que tinga la Confraria un breu Cathecisme en llengua vulgar, çò es, en Idioma Cathalá, del methodo del qual no se apartian los Operaris en preguntàr, ni los Minyons, y Minyonas en respondrer.

Pera executar ab lo asseo, y gravedad, que mereixen las solemnes funcions de ensenyança, son moltes cosas necessarias: lo assiento del Prior, y banch dels demès Oficiàls Eclesiastichs; lo banch dels Sub-Priors, y demès Seculars, y una taula adornada ab tape-te, Campana, Relotge de arena, Doctrina Christiana, Estatuts, y Premis pera repartirse. En las Funcions solemnes se posarà dita taula devànt lo assiento del Prior; en las ordinarias, devànt lo banch del Sub-Prior de torn, ò de son lloch-tinent.

Se donarà principi à la ensenyança, cantant

tant

tant antes algunas alabanzas espirituales, fent lo senyal de la Creu ab alta veu, començant dos, y responent tots los demès, y resant aixi mateix ab veu alta lo Credo, Pare nostre ab la salutació Angelica, Manaments, y Sacraments, tot en llengua vulgar, y no en altra, per no gastar vanament lo temps. Després se ensenyarán, y preguntarán als Minyons, y Minyonas los primers principis de la Doctrina, y los Mysteris principals de nostra Fè, tornant á preguntár lo mateix, ara á un, ara á altre, fins que sufficientment ho entengan. En lo mateix methodo se preguntará als mes avançats, de quant en la funció antecedent sels explicá, gastant lo demès temps en preguntar de aquella part de Doctrina, per aquell dia destinát, explicant cada cosa ab lo modo mes proporcionát á sa capacitat, y mes facil pera la intelligencia.

Y per quant son poquissimas las cosas, que pera la eterna salut deuen creuerse, y poquissims també, que las ignorian; y al contrari, son moltissimas las que se deuen fer pera salvarse, y moltissims, y moltissimas, encara que sian de la gent mes culta, no

las

las saben, se recomane per las entranyas de Jesu-Christ á tots los Operaris Apostolicis, se dediquian ab sollicitud á explicar be que cosas son pecat, y que cosas no ho son, fent entender perfectament tot quant se deu obrar pera salvarse.

Ha de haver Doctrina irremissiblement tots los Diumenges del any, per lo qual motiu, se anomenan las Confrarias de Doctrina: *Escalas Dominicals*, ò *del Senyor*, y si algun de ells es legitimament impedit, se traslladarà á la primera festa de precepte dins la mateixa semana.

Lo temps destinát pera fer la Doctrina serà comunment després de les Vespres de la Cathedral, fent senyal ab la campana, y procurant no mudar may la hora, á no ser per causa de major asistencia, ò altre motiu igualment rahonable.

En ningun cas se empleará menos de una hora en tant sant, y necessari exercici, que podrá dividirse en dos parts; la primera mitja hora se donará á las preguntas dels primers principis de la Doctrina, y Mysteris mes principals, y á la repetició de las cosas

L

di-

ditas en lo Diuenge antecedent: la altra mitja hora a la explicació de aquella part de Doctrina, que pera aquell dia se aurà destinat. Pero en la ensenyança solemne se gastarà la mitja hora en tot lo expressat, y la altra mitja hora en la disputa, y Practica Doctrinal; no obstant podrà tot allargar-se, ò abreviar-se a disposició del Prior.

Per quant la Doctrina no es menos necessaria als Adults, que als Parvulos, y de aquells uns son entesos, que la pietat los motiva a oír lo que ya se saben; altres ignorants, que la necessitat los porte a apendre lo que ignoren; uns, que lo oír ho prenen per entreteniment piados, y altres, que lo atendre ho buscan pera pasto de la anima necessari, procuraran los RR. Operaris temperar lo estil de modo, que no sent als uns molestos, per lo tosch, los sia als altres profitos per lo clar: y dilatant-se en alguns punts, y abreviant en altres, introduhiràn alguna floreta, que pugua cullir lo entès, y se abatiran també al barbarisme, si preveuen, que sera a un pobre rustich de profit.

Pera aficionar a la Doctrina, es molt del
cas,

cas, que los Predicadors de Advènt, y Quaresma, y demès, que predican entre any, acordian al Poble la necessitat, y utilitat gran, que de la frequencia sels segueix, publicant las moltes indulgencias, que los Sumos Pontifices han concedit als que assisteixen a esta santa Instrucció; y que la Confraria los repartesca, de temps en temps, alguns Rosaris, Medalla, ò Sant Christo, a mesura de la possibilitat.

Concluhida la Doctrina se rezaran en alta veu algunas preces, segons lo costum, respondent a la entonació de dos, tots los demès. Se faràn especialment los actes de les virtuts Theologals, y se cantaràn algunas alabanças espirituals; procuraran després, que al eixir la gent de la Iglesia, vagian ab bon orde, sens tumulto, ni confusió.

CONSTITUCIÓ VIII.

Dels Syndichs.

LOs Syndichs han de ser dos, un Ecclesiastic, altre Secular. Se elegiran al modo que los demès Oficiáls, conformant-se ab la Constitució de la elecció de oficis. Re-

presentan los Syndichs la personã de totã nostra Confraria, y aixi es necessari, que fian subjectes de bona fama, notoriament expeditis, y per ses particulars circumstancies respectables.

Es de son principal Ofici, cuydãr diligentment de las cosas, que miran al honor, decencia, y utilitat de la Confraria.

Los toca cumplimentar al Senyor Bisbe, y otras Personas de especial respecte, com, y quant ho demanen las lleys de la Politica, y sempre, que lo Prior ho ordenarã.

Han de convidar pera las Comunions generals, y otras funcions de notable solemnitat a las Ilustres Senyoras, Priora, Vice-Priora, Sub-Priora, y Assistentas: y otras, si aixi se determinas.

Pera fer bẽ son ofici en casos extraordinaris, procuraran informarse de Politichs; y si las circumstancias demanassen, ser acompanyats de dos, o mes Oficials de la Confraria, ho participaran al Prior, pera que de son orde fian promptament avisats.

* * *

CONS

CONSTITUCIO IX.

Dels Enfermẽrs.

LOs Enfermẽrs seran dos, Ecclesiastic un, y Secular altre. Sa elecciõ se farã conforme se expressa en la Constituciõ de la elecciõ de Oficis. Se ha de procurar, que fian subjectes, ques consideren dels menos ocupats, y mes donats a las obras de misericordia.

Son ofici es, procurar estar noticiosos dels malalts, y malaltas de la Confraria, visitarlos ab caritat, consolarlos ab dolças, y fantas exhortacions, y cooperar de tots modos a que portian la malaltia ab paciencia, pera bẽ de sa anima, y major merit pera la Gloria. Participaran son estat al Prior, y executaran ab puntualitat tot quant ell los ordenarã.

CONSTITUCIO X.

Dels Secretaris.

LA elecciõ de Secretaris fasses, com se explica en la Constituciõ de Oficis. Han de ser dos, y subjectes, que fian callats, de bo-

bona lletra, y de acreditada fidelitat. Ab quatre llibres deuen prevenir los acerts de la Confraria pera los temps esdevenidors, notant en ells, sens dilació, tot quant pugua ser convenient, y necessari. Tindràn en un de dits llibres la Fundació, Constitucions decretadas, Breus Apostolichs, Gracias, Privilegis, y demès cosas notables de la Confraria. En altre, las deliberacions, ques prenguan en las Congregacions, dia per dia, Noms, Apellidos, y Empleos dels que assisteſcan, y lo lloch, ahont se tingueren, firmantlas lo Prior, y subscriuintlas un de ells. En altre, los Inventaris, los Comptes, y las Caritats, que se fassian à la Confraria. Y en altre los noms, y obits dels difunts Confreres, y los sufragis, que per ells en tot lo any se hajan ofert.

Es també de son carrech, tenir escrits en una taula los noms de tots los Confreres, segons lo orde de antiquitat, notant los que en lo any hajan mort, pera notarlos en la llista, després de llegits lo dia de la Congregació general. Deuen renovàr annualment lo Cathalogo de tots los Oficials, aixi ma-

jors,

jors, com menors; y de las Illustres Senyoras Priora, Vice-Priora, Sub-Priora, y Assistentas. Han de conservàr ab orde, y diligencia todas las cartas, Actes, y demès papèrs, pertanyents à la Confraria, y concluhit son ofici, los entregarán al Prior, en presencia del nou Secretari. Tindràn lo Sello de la Confraria, y usarán de ell en tots los papers, que ho necessitian. No deixaràn, ni permetran veurer, y molt menos copiar las escripturas, que tingan en son poder, sens llicencia en escrits de la Congregació Secreta. Finalment auràn de escriurer ab orde del Prior, ò Congregació tot quant en la Confraria se oferesa, ab las circunstancias, que pera la claredat convingan.

CONSTITUCIÓ XI.

Del Receptor.

LO Receptor, que deu ser Persona fiel, y de conveniencias, se elegirá com los demès Oficials. Son ofici ferà recullir à sos temps tots los habets, y efectes de la Confraria, y pagar los gastos, se oferescan, prenent recibo de la satisfacció. En lo extraordi-

nari

nari, no pagarà cosa alguna, sens, que à mes de recibo, precehesca mandato del Prior, y notantla ab dia, y mes. Lo que se aurà recullit en especie de grans, no ho vendrà sens expressa facultat de dir Prior, ò de la Congregació particular. Procurarà ser sollicit en notàr ab orde, y distinció las entradas, y eixidas pera formar los Comptes, y donarlos de tot, ans de la Congregació General en presència del Prior, y demès Oficiàls, se acostume: y si dels Comptes resultàs, quedar alguna quantitat, ho entregará en custodia al Prior, perque en la Congregació se disposia de ella, segons la major utilitat de la Confraria. Si lo dia de la Congregació General anual no ha donat Comptes (no impedintho algun motiu gravíssim) *ipso facto* quedarà perpetuament inhabil pera qualsevol empleo.

CONSTITUCIÓ XII.

Dels Sub-Priors.

LOs Sub-Priors se elegiràn al modo, que los demès Oficiàls, à no ser, que la Congregació Secreta los confirme. Tots han de

de ser Seculàrs de la major estimació, dotats de zel, caritat, prudencia singular, y bon exemple; donats à exercir obras espirituàls, y per las circunstancias respectables.

Serà Ofici dels Sub-Priors, com explica son mateix nom, seguir en tot, y per tot los ordes del Prior, en la ausencia del qual, en las funciones ordinarias supliran las Vices. Serà à carrech de ells lo bon orde de nostra Iglesia, y lo fer, que estiga tot previngut, peraque Missas, Divinos Oficis, ensenyança de Doctrina, y demès funciones, se fassan à la hora determinada. Procuraràn, que les coses sagrades, ornamentals, adornos del Sant, &c. sien tingudes, y tractades, ab la necessaria netedat, y deguda veneració. Tindràn les claus de dites coses en bona custodia, sens que, ni per poch temps, las deixen à altres, perque solament à ells les ha encomanat la Congregació. A ells toca, que estiga neta la Iglesia; y prevenir, y compondrer tot quant sia necessari pera les festivitats, y demès funciones de la Confraria; à totes les quals deuràn assistir, y ajudar, com ho demana son ofici.

En-

Encara que deguen ab sant zel esmerarse en que, durant son ofici, se fassa lo acostumat ab tota perfecció, no intenten novedats, ò coses extraordinaries, sens aprobació del Prior; antes be, evitant superfluos gastos, y recullint les caritats, que pugan, procuraran augment a la Confraria. Cuydaran ab diligencia de cobrar lo sou, ò rel, que paguen annualment los Confreres, passant després tot lo dinèr recullit a les mans del Receptor.

Quant morirà algun Confrere, ò Confraressa, avisats de la casa del Difunt, serán solícits, y diligents en assistir ab lo pendò negre, y dos atxes acompanyar son Cos en les exequies. Si es parvulo, procuraran, que se assistesca ab lo pendò colorat, y dos veles, al modo, y semblança, que en los Adultos; practicant en tots, quant en los demès se haja executat.

Peraque pugan acudir a tot, se repartiran entre si los cuydados, y si per alguna ocupació precisa no poden assistir, ho encomanaran als Diputats, u a altres de la major confiança. Pera facilitar mes lo compliment

de

de son empleo, podrán valerse del Andador, que en lo que pertany a son ofici, los estará en tot subiecte.

CONSTITUCIÓ XIII.

Dels Diputats.

LOs Diputats serán dos, y se elegirán con los demès Oficiais en la Congregació secreta. Han de ser, quant sia possible, de les mateixes circumstancies, que los Sub-Priors; perque son ofici es ajudar a estos en tot, y per tot; y en la ausencia substituir per ells en la mateixa forma, y ab la mateixa autoritat. Pera cumplir be son ofici procuraran estar ben instruhits, en les obligacions dels Sub-Priors, que ab esta diligencia, les cumpliran a son temps ab la major perfecció.

CONSTITUCIÓ XIV.

Dels Silenciaris.

LA rahò, y la experiencia ha ensenyat, quant sia difícil, que los Minyons, y Minyones estiguen ab aquell fessiego, y atenció, que es necessaria pera aprendrer be la Doctrina Christiana: y no podent atendre

à

à açò los Operaris, per estar ocupats totalment en explicar-la, es precisa la ajuda, assistència, y vigilancia de altres subjectes graves, y de igual zel, quels fassen observar perfectament lo silenci; que per açò seràn anomenats *Silenciaris*. Dos se elegiran, y al modo que los demès Oficiàls. Un se anomenarà Silenciari major, ò general, que cuydarà, que en tota la Iglesia, y rededor de ella se observe lo degut silenci, y atenció: altre menor, ó particular, que sols cuydarà de exercir son ofici en lo lloch particular de la ensenyança. Per aquest si portarán en la mà una vareta, no pera castigár, si sols pera corregir, y avisar mes ab senyals, que ab veus, y clamors, per no trencar ells mateixos lo silenci.

Corregiran sempre ab termes civils, y de amor, procurant, que no isque de la boca paraules injurioses, ò de impaciencia, y molt menos de amenages. Tots los avisos han de ser apoyats de algun motiu espiritual, com per exemple: *Que Deu los castigarà; que daran escandol; que es poch respecte à la Iglesia; que estan à la presència del Santissim*

ssim Sagrament, &c. y altres semblants.

Al venir à la Iglesia los Minyons, y Minyones ajudaràn, peraque se posen à son lloch, visiten al arribar lo Santissim Sagrament; y ajudaràn aixi mateix à compondre los banchs, y tot quant sia necessari per la ensenyança.

Lo Silenciari major, ò general deu mirar, y anar per tot, ahont sia necessari, y procurar ab vigilancia, que lo Silenciari menor cumpla be son ofici. En les Professions assistiran, pera tenir en orde als Minyons, y fer que vagen ab devoció, ab modestia, y quant pugan ab silenci.

En cas de advertir algun excès notable en la Iglesia, ò al rededor de ella, recorri-ràn luego al Prior, que ab sa authoritat providenciarà lo mes prompte, y oportuno remey.

CONSTITUCIÒ XV.

Del Andador.

LO Andador ferà à elecció del Prior, y Sub-Priors. Ha de ser subjecte expedit, y robust, pera fer las diligencias, que se of-feref-

ferescan. Serà son ofici anàr ahont convinga dins de la Ciutat per coses tocants á la Confraria, sempre, y com ho ordenarà lo Prior, ò Sub-Priors; á qui, ajudantlos en totes les funcions, deurà estar subordinat.

En les Congregacions no tindrà vot, antes bè se estarà, mentres duren, en lo lloch, que se ly destinará, pera acudir diligentment, si es ab lo senyal de la campaneta cridat. Los dies de Doctrina, ò de altra funció, ha de obrir la porta de la Iglesia, fer senyal ab la campana, compondrer los banchs, prevenir la taula ab tapete, relotge, y demès necessari, y fer tot quant per semblants funcions, se oferirà. Acabada la Doctrina, ò altra qualsevol funció de la Confraria, cuydarà de tornàr totes les coses en son lloch, y de tancar la Iglesia, entregant les claus al Prior.

CONSTITUCIÒ XVI.

*De la Priora, Vice-Priora, Sub-Priora,
y Assistentas.*

LAs Senyoras se regularàn à semblança dels Homens; pero entre ellas solament hi haurà Priora, Vice-Priora, Sub-Prio-

Piora, y quatre Assistentas; perque los demès oficis á mes de serlos superfluos, ò impropis, no poden per ellas exercirse. Se procurarà, que sian de la possible autoritat, y del major respecte, y estimació. La Priora, y Sub-Piora se anomenaràn en la Congregació Secreta, com los demès Oficials, pero les dos Assistentas majors, seràn à elecció de la Priora, y Vice-Piora: y les dos menors à elecció del Prior. No entraràn en les Congregacions, ni General, ni Secreta, y per consegüent may tindrán vot en cosa alguna.

Lo ofici de totes serà, procurar ser las primeras en totes las funcions pera mouer ab son bon exemple à la assistencia en tant sagrats exercicis. En las Comunionis, que hi haja, combregaràn las primeras, è immediatament després dels homens, observant lo degüt orde. En lo cas de faltàr la Priora, Vice-Piora, ò Sub-Piora, supliràn sa ausencia las Assistentas majors. Las Assistentas menors en les Comunionis repartiràn les veles á les Dones; y entre any cuydaràn del asseo del Altár del Sant, de les cortines, y demès adornos, com, y segons ho demanian les Festivitats.

CONS-

CONSTITUCIÓ XVII.

Dels Confreres.

LA obligació dels Confreres, y Confreresas, es, lo promouere la Apostolica, y santa obra de ensenyar la Doctrina de Christo, de que tant necessitan, encara los Christians, que mes se aprecian de saberla. Açó ho podran fer de quatre modos, lo primer, empleantse en aquest exercici en algun ofici proporcionat a sa propria capacitat. Lo segon, conduhint a son proxim, y obligant als que te baix son poder a frequentar les funcions de ensenyança. Lo tercer, intervenint, y assistint personalment; y tant mes sera eficaz aquest modo, quant mes gran, y grave es la persona, que done lo exemple; per lo que si los Amos, y Caps de la casa, y homens graves, y dones avançades, se veuen assistir al Cathecisme, creixerà sens mesura lo numero de la Gent, y les Doctrines seran en gran manera frequentades. Lo quart modo es, ensenyantla en sas propias casas a sa familia, que a mes de cumplir ab sa obligació, Paulo V. concedí molts dies de Indulgencia als que aixi ho practicassen.

Deu-

Deuran també los Confreres tots assistir ab puntualitat, y devoció a les demés funcions, que fassa la Confraria, senyaladament lo dia del Titular, a son Ofici solemne, y al Aniversari, que lo dia immediat se celebre per los Confreres difunts; que no obstant, de ser sens pena alguna la assistencia a tan pias funcions, estan empero plenes de innumerables ganancias espirituals.

Advertescan, que ser de la Confraria es estar ab un modo molt particular baix la Protecció del Gloriosissim Apostol de las Gents S. Pau; per lo que han de procurar tenirly una molt cordial devoció, amantlo com los bons fills a son Pare, e imitantlo en ses heroycas virtuts, com a viu Retrato de Christo; pues de esta manera desde la Gloria eterna, ahont per singular privilegi entrà segona vegada, los protegirá compasiu, y esgrimirá sa espasa en defensa sua, peraque ni en vida, ni en mort prevalescan contra ells los infernals Esperits.

Finalment, perque es molt just, que los Confreres vius no se olviden dels difunts, deuran tots los Confreres per cada hu dels

M

di-

difunts de la Confraria oir una Missa rezada, ò aplicarlos la Estació del SS. Sagrament, ò dels finch Altars.

CONSTITUCIÒ XVIII.

De la Congregació General.

VNa vegada lo any, que serà lo dia de Festa del mes de Janèr, ben vist al Prior, se tindrà la Congregació General; à no ser ques judicàs oportuno lo juntarla alguna altra vegada extraordinariament. En ella assistirà lo Prior com à Cap, y tots los demès actuals Oficials de la Confraria. Se tindrà esta Congregació en la Iglesia, ò en altre lloch, si apàr conveniènt. Pera evitar disturbis, se assentaràn tots segons lo orde de son Empleo, à excepció del Syndich, y Enfermèr Seculars, que se posaràn despres dels Diputats.

Començarà lo Prior ab la invocació del Esperit Sant, y proposarà tots los negocis graves, que òcurriràn. Farà relació dels Contractes, Alienacions, Permutes, Acceptacions de llegats, &c. fetes en aquell any. Los demès Oficials faràn també una exacta relació

del pertanyent à sos respective Empleos; y en cas de algun desconcert, se procurarà lo mes prompte, y oportuno remey.

Manarà despres lo Prior, que se llegescan los comptes donats per lo Receptor, partida per partida, y se posaràn despres en lo Archiu. Se llegiràn los Confreres, y Confreresas, que auràn mort en aquell any, ab los que novament auràn entrat; y la nominació dels Oficials, feta per lo Prior, y la Congregació secreta; la qual en la Funció solemne mes immediata, deurà també llegirse devant de tot lo Poble, pera que tingan noticia dels subjectes elegits. Finalment se llegiràn aquelles Constitucions, que mes se necessitian à judici del Prior, y se acabarà ab la acostumada Acció de Gracias.

CONSTITUCIÒ XIX.

De la Congregació Secreta.

LA Congregació Secreta, ò particular serà la mente, y ulls de esta V. Confraria, à qui tocarà lo procurar tots los aumènts espirituals, y temporals ab la major vigilancia, sollicitut, y diligencia possible. Serà

com-

composta del Prior, y demés Oficiàls majors, que son: Vice-Prior, Visitador, Confellèrs, primer Operari, Syndichs, Sub-Priors, y un Secretari. Se juntarà sempre, que lo Prior ho disposia, fent avisar per medi del Secretari, ò Andador en la casa de cada hu dels Oficiàls ab una ceduleta estampada, ab lo dia, hora, y lloch, ahont deuen congregarse. Lo lloch serà la casa del mateix Prior, ò altre, com millor à ell parega. No se començarà dita Congregació sens la presència, ò permès del dit Prior, y en sa ausència lo mes digne dels Oficiàls farà de Cap. Pera evitar confusió se assentarà cada hu en son lloch, donant modestament, y segons orde lo pareixer, y votant lo Prior lo primèr, y ultim, per tenir dos vots en totes les Congregacions.

La resolució se farà ab la major part de vots; que quant ho disposia lo Prior, ò demania altre Oficiàl, auràn de ser necessàriament secrets. Seràn las resolucions decisivas en orde al govern, y direcció del economic, y coses necessaries, y clarament utils, pero en lo molt extraordinari, com fer no-

va Fabrica, &c. se proposarà à la General pera la aprovació. Esta Congregació se juntarà tantes, quantes vegades ho disposia lo Prior, y en la del mes de Desembre se farà la nominació, ò confirmació de Oficiàls per lo any seguènt, com, y segons la Constitució de Oficis, y fent, que concorde son natural ab aquell, que vulgan destinárlas. En la Congregació, de la qual se parle, anomenantse secreta, deurà guardarse lo secret de tot quant alli se discurrezca; porque lo secret, les mes vegades, es la anima del millor acert en tots los negocis de importancia.

CONSTITUCIÓ XX.

De la elecció de Oficiàls.

LA elecció de tots los Oficiàls, à excepció del Prior, y Protector, que son perpetuos, se farà annualment en la Congregació secreta. Se elegirán aquells subjectes, que pareixerán mes aptes pera los Empleos, mes zelosos, y atents pera nostra Confraria, y que segons sas ocupacions precisas, pogan cumplir las obligacions de son ofici. Si se fá per vots, quedarán elegits los que tindrán

mes vots favorables: si son iguals, se traüràn à fort; y en cas de confirmaciò se farà indispensablement per vots secrets.

Dels Oficials, que son duplicats, com son: Operaris, Sub-Priors, Consellers, Syndichs, Diputats, y Enfermèrs, sen mudarà un solament, ò la mitat; peraque sempre quedian personas informadas, y no sia la Confraria governada de personas no notiosas de son estat: à no ser, que per açò hi haguès un molt just, y rahonable motiu,

CONSTITUCIÒ XXI.

Dels sufragis per los Difunts.

Quant sia del agrado de Deu portar à millor vida algun de nostres Oficials, com Diputàt, Sub-Priors, Visitador, Vice-Prior, y molt mes si es lo Prior, se ly celebrerà en nostra Iglesia una Missa cantada de Difunts per sa anima, y se li dirà aixi mateix un Ofici enter de Difunts; encaraque podrà practicar se mes, ó menos, segons sos merits, y disposiciò de la Congregaciò Secreta. Si es solament Confrare, ò Confraressa, que pagà annualment un sou, se li celebrerà solament

ment una Missa resada immediatament de sa mort, y un Responso després de la solemne, è immediata funciò de Doctrina; pero si haguès pagat un rel cada any, en lloch de la Missa resada, se li cantarà un Aniversari per los Oficials Ecclesiastichs de la mateixa Confraria, y se ly cantarà aixi mateix lo expressat Responso.

En las Exequias dels que auràn pagat, se anirà ab Pendò, y haches, al modo, que en los demès se haja acostumat. A mes de dits sufragis se celebrerà annualment per tots los difunts Confreres un Aniversari solemne, ab un Responso al fi, lo qual deurà cantar se lo dia immediat à la principal Festa, no llegalment impedit.

CONSTITUCIÒ XXII.

Del Protector.

LO Protector de nostra Confraria ha de ser sempre lo Illustrissim actual de la mateixa Ciutat. Se deurà á ell recurrir en les majors necessitats, y en los mes importants negocis de la Confraria. Cada vegada, que se mudia, ò per mort, ò per ascenso à major

for Dignitat, deurà anar lo Prior, y demès
Oficials en nom de tota la Confraria à cum-
plimentar al nou Senyor Bisbe, suplicantli, se
digne, pendrerla baix son amparo, y Pro-
tecció. Esta vegada, ò quant mes oportuno
se judiquia, se li farà exacta relació del estat
de la Confraria, de manera, que quedia per-
fectament informat de ella, aixi en orde al
espirituàl, como al economic. En la mort
del mateix se faràn las Exequias solemnes,
segons, y com en la Constitució de sufragis
se expressa.

*A tots los Oficials, y Confreres de la pre-
sent Confraria se han concedit moltes Indul-
gencies, per cada cosa, que observaràn de di-
res Constitucions. Com conste in (Lib. Privil.)
Tenint la Butlla de la Cruzada.*

CATHALOGO DELS SENYORS,
que al present tenen los expressats
Oficis.

Protektor perpetuo.

Lo Illm. y Rm. Senyor Don Manuel Macias
Pedrejón, Bisbe actual de Lleyda, del Con-
cell de sa Magestat, &c.

Prior perpetuo

Lo Illtre. Dr. Domingo Malegàt Prebere, Ca-
nonge de la Sta. Iglesia Cathedral de Lleyda.

Vice. Prior.

Lo Illtre. Dr. Joan Ramon Prebere, Canonge
de dita Santa Iglesia Cathedral.

Visitador.

Lo Illtre. Dr. Don Gregori Galindo, Canonge
de dita Santa Iglesia.

Concellers.

Lo Illtre. Dr. Don Francisco de Sagarra, Ca-
nonge de la mateixa Santa Iglesia.

Lo Rt. Don Alexandre Jaume Garro de Botafor-
go, Vicari de S. Pere de dita Santa Iglesia.

Operaris.

Lo Rt. Dr. Esteve Solanet Prebere, Beneficiat
de la Parroquia de S. Llorens.

Lo Rt. Dr. Joseph Fogassot Prebere, Vicari de
dita Parroquia de S. Llorens.

Lo Rt. Thomàs Sardà Pre. Capellaniu de S. Maria.

Lo Rt. Pere Joan Torres Prebere, Beneficiat
de dita Cathedral.

Lo Rt. Domingo Cayrò Prebere, Vicari del
Sant Hospital.

Syndich.

Lo Rt. Dr. Anton Rigalt Prebere, Beneficiàr
de la Cathedral.

Enfermèr.

Lo Rt. Anton Orries Prebere, Reçtor de la
Parroquia de S. Andrèu.

Secretari.

Lo Rt. Dr. Malagarriga Pre. Bàt. de S. Llorens.

Receptòr.

Lo Sr. Mossen Joseph Salvà Clergue.

SECULARS.

Sub Priors.

Lo Sr. Anton Perdó, Dr. en Medicina.

Lo Dr. Maurici Madriguera, Not. Pub. de Lleyda.

Lo Sr. Joseph Romeu, Cirurgià de dita Ciutat.

Diputats.

Lo Sr. Matheu Sales, Pagés.

Lo Sr. Pau Marquès, Mestre Teixidor.

Syndich.

Lo Sr. Joseph Mirèr, Apotecari.

Sub Receptor.

Lo Sr. Anton Llordes, Mestre Saltre.

Enfermèr.

Lo Sr. Christofol Escudèr, Impressor de Lleyda.

Silenciari.

Lo Sr. Thomàs Roure, Mestre Fustèr.

Lo Sr. Joseph Fustellò, Mestre Saltre.

EXER.

EXERCICI

DE SOLEMNE ENSENYANSA.

SEGONS LES CONSTITUCIONS,
y Practica de la Archi-Confraria de Doctrina
Christiana de Roma.

Arribada la hora, després de cantades al-
gunes Cobles exortatories, imploraran
tots la gracia del Esperit Sant, començant lo
Prior.

Antifona.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum cor-
da fidelium, & tui amoris in eis ig-
nem accende.

Prior. Emitte spiritum tuum, & creabuntur.

Tots. Et renovabis faciem terræ.

Prior. Memento Congregationis Sanctæ Do-
ctrine tuæ.

Tots. Quam possedisti ab initio.

Prior. Domine exaudi orationem meam.

Tots. Et clamor meus ad te veniat.

Prior. Dominus vobiscum.

Tots. Et cum spiritu tuo.

N 2

QRE-

O R E M V S.

DEus, qui corda fidelium Santi Spiritus illustratione docuisti; da nobis in eodem spiritu recta sapere, & de eius semper consolatione gaudere.

Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus: prærende super Congregationem istam spiritum gratiæ salutaris; & ut in veritate tibi complacere, perpetuum ei rorem tuæ benedictionis infunde.

Actiones nostras, quæsumus Domine, aspirando preveni, & adjuvando prosequere, ut cuncta nostra oratio, & operatio à te semper incipiat, & per te cæpta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Diràn tots immediatament ab veu alta lo Credo, lo Pare nostre ab la Ave Maria, los Mandaments, y los Sagraments.

Després lo Prior ab veu pausada, y grave, dirà:

A Qui nos ha congregat Jesu-Christ (Germans charissims) pera oïr la Doctrina, y ensenyarnos lo camí del Cel. Procurèm estàr tots ab la atenció, y devoció pos-

possible, que aixi alcancàrem lo fruyt, que necessitam pera hè de nostres animes, y Gloria de la Divina Magestat.

Publicarà luego lo Operari les Indulgencies que guanyem, y començarà la Ensenyança ab lo modo acostumat. Disputaràn després los Minyons; y haventlos donat lo Prior los premis, se donarà principi à la Practica.

Concluida la Practica dirà lo Prior ab veu clara:

Germans Charissims, no baste oyr solament la Doctrina Christiana pera salvarse; es menester practicarla, com diguè lo mateix Christo. Tingàm, pues, sempre en la memoria los solidos defengimys, y veritats sagrades, que nos expliquen, y viscàn segons elles christianament. Pero com de nosaltres, ni un bon pensament podèm tenir, alcèm lo enteniment à Deu, pregantly ab devot afecte, que nos concedesca gracia pera practicarho.

Resarà immediatament la lletania, y tots los demés respondràs.

LLETANIA.

KYrie eleyson
 Christe eleyson.
 Kyrie eleyson.
 Christe audi nos.
 Christe exaudi nos.
 Pater de Coelis Deus. Misere nobis.
 Fili Redemptor mundi Deus. Misere nobis.
 Spiritus Sancte Deus. Misere nobis.
 Sancta Trinitas unus Deus. Misere nobis.
 Sancta Maria. Ora pro nobis.
 Sancta Dei Genitrix, ora.
 Sancta Virgo Virginum, ora.
 Sancte Michael, ora.
 Sancte Gabriel, ora.
 Sancte Raphael, ora.
 Omnes Sancti Angeli, & Archangeli, orate.
 Omnes Sancti Beatorum Spirituum ordines,
 orate pro nobis.
 Sancte Joannes Baptista, ora.
 Sancte Joseph, ora.
 Omnes Sancti Patriarchæ, & Prophetae, orate.
 Sancte Petre, ora.
 Sancte Paule, ora.
 Sancte Andrea, ora.

Sancte

Sancte Jacobe, ora.
 Sancte Joannes, ora.
 Sancte Thoma, ora.
 Sancte Jacobe, ora.
 Sancte Philippe, ora.
 Sancte Bartholomæe, ora.
 Sancte Mathæe, ora.
 Sancte Simon, ora.
 Sancte Thadæe, ora.
 Sancte Mathia, ora.
 Sancte Barnaba, ora.
 Sancte Luca, ora.
 Sancte Marce, ora.
 Omnes Sancti Apostoli, & Evangelistæ, orate.
 Omnes Sancti Discipuli Domini, orate.
 Omnes Sancti Innocentes, orate.
 Sancte Stephane, ora.
 Sancte Laurenti, ora.
 Sancte Vincenti, ora.
 Sancti Fabiane, & Sebastiane, orate.
 Sancti Cosma, & Damiane, orate.
 Omnes Sancti Martyres, orate.
 Sancte Sylvester, ora.
 Sancte Gregori, ora.
 Sancte Ambrosi, ora.

Sancte

Sancte Augustine, ora.
 Sancte Hieronyme, ora.
 Sancte Martine, ora.
 Sancte Nicolae, ora.
 Omnes Sancti Pontifices, & Confessores, orate.
 Omnes Sancti Doctores, orate.
 Sancte Benedicte, ora.
 Sancte Antoni, ora.
 Sancte Bernarde, ora.
 Sancte Dominice, ora.
 Sancte Francisce, ora.
 Omnes Sancti Sacerdotes, & Levitæ, orate.
 Omnes Sancti Monachi, & Eremitæ, orate.
 Sancta Maria Magdalena, ora.
 Sancta Agatha, ora.
 Sancta Lucia, ora.
 Sancta Agnes, ora.
 Sancta Cecilia, ora.
 Sancta Catharina, ora.
 Sancta Anastasia, ora.
 Omnes Sanctæ Virgines, & Viduæ, orate.
 Omnes Sancti, & Sanctæ Dei, Intercedite
 pro nobis.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce
 nobis Domine.

Ag-

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Exau-
 di nos Domine.
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Mi-
 serere nobis.
 Christe audi nos. Christe exaudi nos. Ky-
 rie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eley-
 son. Pater noster *Secretò*.
 V. Et ne nos inducas in tentationem.
 R. Sed libera nos à malo.
 V. Salvos fac servos tuos.
 R. Deus meus sperantes in te.
 V. Mitte nobis Domine auxilium de Sancto;
 R. Et de Sion tuere nos.
 V. Domine exaudi orationem meam.
 R. Et clamor meus ad te veniat.
 V. Dominus vobiscum.
 R. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

DEus, qui conspicias, quia ex nulla nos-
 tra actione confidimus; concede pro-
 pitius; ut contra adversa omnia, Doctoris
 Gentium protectione, muniamur.

Dirigere, & sanctificare, regere, & gu-
 vernare dignare Domine Deus, Rex Cæli,
 & terræ, hodie corda, & corpora nostra,
 sen-

fensus, sermones, & actus nostros in lege tua, & in operibus mandatorum tuorum: ut hic, & in æternum, te auxiliante, salvi, & liberi esse mereamur Salvator mundi: Qui vivis, & regnas in sæcula sæculorum.
R. Amen.

Prior. Benedicamus Domino.

R. Deo gratias.

Prior. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.

R. Amen.

VISITA DELS SINCH ALTARS.

Visitèem los sinch Altars, pregant à Deu per la uniò, y victòria dels Princes Christians contra los Infels, y ab intenció de guanyar les moltes Indulgencies concedides.

Si en lo mes ha mort algun Confrare, se ly podrà aplicàr la visita segons la Constitució XVII. pera assegurar aixi lo cumpliment dels demès Confreres en particular.

Primer Altar, adorant ab tot rendiment, y amor la Llaga santissima del peu
es-

esquerra de nostre Senyor Jesu-Christ, dirèm un Pare nostre, y Ave Maria.

Segon Altar, adorant la Llaga del peu dret, dirèm altre Pare nostre, y Ave Maria.

Tercer Altar, adorant la Llaga de la ma esquerra, dirèm altre Pare nostre, y Ave Maria.

Quart Altar, adorant la Llaga de la mà dreta, dirèm altre Pare nostre, y Ave Maria.

Quint Altar, entrantnos en la Llaga del costat, y adorantla ab tot rendiment, dirèm altre Pare nostre, y Ave Maria.

Dirèm ara altre Pare nostre, y Ave Maria, recomanant à Deu la Apostolica Obra de la Doctrina Christiana, y pregantly, que nos done à tots auxilis efficacos, pera que servintlo en aquesta vida fins al fi en gracia sua, pugàm després en la altra gozar de la Gloria eterna. *Tots.* Amen.

Per los malalts, ò altres necessitats se podrà dir altre Pare nostre, y Ave Maria à disposició del Prior. *Aqui*

Aquí se faràn los Actes de les Virtuts Theologals.

Acte de Fè.

Crech firmissimament tot lo que creu la Santa Iglesia Catholica; perque ho havèu revelat vos, Deu meu, que sou suma veritat.

Acte de Esperança.

Espero de vos, Deu meu, la mia eterna benaventurança; perque sou suma Misericordia.

Acte de Caritat de Deu, y del Proxim.

Vos amo de cor, Deu meu, sobre totes les coses; perque sou suma Bondat; y per vostre amor, amarè sempre á mon Proxim, com à mi mateix.

Acte de Contrició.

Sento en la anima, Deu meu, lo haver-vos ofès ab mos pecats, sols per ser Vos, qui sou Bondat infinita.

Si en lo Mes ha mort algun Confrare, ò Confravessa, lo anomenarà lo Prior dihent: En lo present Mes ha mort N. de la Parroquia de N. y per ell se dirà lo seguent Respon-

sori. Fol. 201. y ab ell se concluhirà. Si no hi

ha

ha Difunt en lo Mes, se acabarà sempre ab los actes de les virtuts, després dels quals, lo Prior donarà la benedicció, dihent:

Per intercessionem Beatæ Mariæ Virginis, Sancti Pauli Apostoli, & omnium Sanctorum benedicat, augeat, & conserve hanc Archiconfraternitatem Omnipotens, & misericors Deus Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus. R. Amen.

Prior. Procedamus in pace.

R. In nomine Christi. Amen.

COMUNIÒ GENERAL.

Antes de qualsevol solemne Comuniò, dirà lo Sacerdot al Poble lo seguent:

LOs que haveu de rebre lo excelentissim, y Santissim Sagrament de la Eucharistia, debèu assistir ab la anima, com assistiu en lo cos; perque no convè ab animes distretes, rebre tant gran Mysteri. Es la Eucharistia lo fi à que tot se ordene. Es la font de ahont dimane la virtut, y força de tots los altres Sagraments. Tots los Sagraments son Sants;

nas-

pero aquest contè lo Autor de la santedat, que es Christo Senyor nostre; lo mateix, que nasquè de la Verge santissima; y que fou clavàt en la Creu per nostres pecàts, y arà està en lo Cel assentat à la dreta de Deu lo Pare. Havent pues de hospedar à un tant alt, y poderòs Rey, facil cosa es de entendre, que pureza de cor es menester peraque los ulls de aquesta tan gran Magestat no encontrin en vostres animes cosa, quel offenga, y peraque juntament pugau rebre lo gust dels fruyts suavissims de aquest Sagrament; la grandesa del qual, ni se pot ab lo enteniment compendrer, ni ab la llengua declarar.

Est pa divino sustente nostra anima, així com la vianda corporal al cos. Ab ell nos unim intimament à Christo, segons la promesa; y en certa manera nos mudam en la naturalesa del mateix Jesu-Christ, y eixim en vida, y costums semblants à ell. Ab aquest menjar, nos conservam, y creixem en los bens, y virtuts, que tenim. Lo gust se desparte; pera cada dia rebre major suavitat de la frecuencia de aquest Mysteri. Es

sem-

semblant al Manná, que fou donat als Pares de la Lley vella; pero per nostra culpa succeheix, moltes vegades, que no sia dols à nostre paladar lo menjar dels Angels. Qui está debilitat per lo pecat, se repare ab lo us de aquest Sagrament. Quedam mes forts pera evitar los pecats mortals, y los venials se perdonen. Se debiliten les forces del mal costum. Nos fan guarda companyias de Angels, los quals ab gran numero acompanyen à son Rey, y Senyor. Se exercite, y aumente la Fé; nos confirmam en la Esperança, y se encèn en nostre cor flames de divina Caritat. Eixim mes forts, y esforçats contra totes les dificultats de aquesta vida; y mantenguts ab aquest menjar, caminam fins ha arribar al mont de Deu Oreb. Aquestos fruyts, y altres innumerables, reben aquells que dignament combreguen; pero los que combreguen ab pecat mortal, menjèn, y beuen la eterna condemnació, com à tots nos avisá Sant Pau.

Ya, pues, que desitjau arribar à aquest menjar divino, veniu purificada la conciencia, y adornada la anima ab lo vestit

nup-

nupcial de la gracia ; que açò nos ensenyà Christo senyor nostre , quant rentà los peus als Apostols antes quels donàs la Eucharistia. Se ha de arribar ab gran reverencia , y humilitat pera rebre al Rey dels Angels , y exitantse cada hu à la devociò ab sants penfaments : principalment ab la memoria de la Passiò de Jesu-Christ , senyor nostre , com ell ho manà en la instituciò de aquest Santissim Sagrament. Ningù arribie ab pressa á rebrelo , ningù indevòt ; perque coses santes , fantament se han de tractar , y ab la consideraciò , y maduresa , que convè. Ho alcançarèm per lo mateix Jesu-Christ , si antes , y després de la Comuniò disposam nostres animes ab santes meditacions , y ab fervoroses oracions invocam la divina misericordia.

Peraque pugau mes devorament rebre aquest Santissim Sagrament , dieu per los pecats venials la Confessiò general. *Io peccador , &c. Misereatur , y tot lo demès segons lo Ritual.*

Benedicció de qualsevol menjar , beguda , aygua , &c. per devociò à Sant Pau Apostol.

✠ Adjutorium nostrum in nomine Domini.
 ✠ Qui fecit Cælum , & terram.
 ✠ Dominus vobiscum.
 ✠ Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

Benedic ✠ Domine , creaturam istam N. ut sit remedium salutare generi humano : & præsta per invocationem sancti Nomini tui , *in honorem sancti Pauli Apostoli* , ut quicumque ex ea sumpserint , corporis sanitatem , & animæ tutelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum. ✠ Amen. *Aspergat aqua benedicta.*

Benedicció de habit per vot , ò devociò à Sant Pau Apostol.

✠ Adjutorium nostrum in nomine Domini.
 ✠ Qui fecit Cœlum , & terram.
 ✠ Domine exaudi orationem meam.
 ✠ Et clamor meus ad te veniat.
 ✠ Dominus vobiscum.
 ✠ Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

Domine Jesu-Christe, qui pro nostrā salute, suscipiens humanam naturam, te vestimento carnis induere dignatus es; benedictione tua sancta, bene ✠ dic ista vestimenta, quæ pro gratiis tibi exolvendis, omni cum devotione, sanctoque voto, ac veneratione Sancti Pauli Apostoli, iste super se suscepturus est (vel ista super se susceptura est) infunde in eum, (vel in eam) quæsumus tuam sanctam bene ✠ dictionem, ut cum primum induerit hoc pietatis vestimentum, intercedente sancto Paulo, Apostolo tuo, descendat super eum (vel eam) gratia tua, quæ protegat illum (vel illā) ab omni malo animæ, & corporis. Qui vivis, & regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. R. Amen.

Aspergirà ab la aygua beneyta lo habit, y la Persona que lo ha de vestir. Si se beneheix per algun malalt, podrà anyadir les preces, que se usan al portar la reliquia. Fol. següent.

Mo.

MODO DE PORTAR LA RELIQUIA,
ò Imatge del Sant als malalts.

Tant mes se acredita la caritat, quant mes se exercita; per lo que, de prè de administrar lo Viatick als malalts, ò antes si se demane, manarà lo Prior al Enfermer Esclesiastic, portar la Reliquia, ò Imatge del sant, fent que la adore lo malalt, y dihent per ell les següents deprecacions.

Kyrie eleyson, Christe eleyson, Kyrie eleyson. Pater noster.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit cœlum, & terram.

V. Convertere, Domine, usquequo.
R. Et deprecabilis este super servum tuum.
V. Benedic anima mea Domino.

R. Qui sanet omnes infirmitates tuas.
V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O R E M V S.

Respice, Domine, famulum tuum infirmitate corporis sui laborantem, &

N 2

ani-

animam refove, quam creasti, ut castigatio-
nibus emendatus continuo se sentiat tua me-
dicina sanatum. Per Christum Dominum
nostrum. R. Amen.

Antifona.

Sancte Paule Apostole, Predicator verita-
ti, & Doctor Gentium, intercede pro ser-
uo N. ad Deum, qui te elegit.

V. Adjuvet te Sanctus Paulus Apostolus,
R. Qui dignus fuit esse vas electionis.

O R E M V S.

Protege, Domine, hunc famulum
tuum, & Apostoli tui Pauli patrocinio
confidentem, perpetua defensione conserva.
Per Christum Dominum nostrum. Amen.

*Deixaràn alli la Reliquia, ò Santa Imatge,
y haventlo aconsolat ab espirituals paraules, se
despediràn.*

MODO PERA TORNARSE LA RELI-
quia, ò Santa Imatge.

Si lo Malalt ix de la malaltia, al estar fora
de perill, manant ho lo Prior, aniràn à bus-
carla, y al pendrer aquella ab tot acatament, re-
sa-

*Jaràn lo Te Deum, fol. 118. Est conclubit, dirà
lo Ecclesiastic Enfermer, lo següent.*

V. Benedicamus Patrem, & Filium, cum
Sancto Spiritu.

R. Laudemus, & superexaltemus eum in
sæcula.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

O R E M V S.

DEus, cuius misericordiae non est nume-
rus, & bonitatis infinitus est thesaurus,
piissimæ Maiestati tuæ pro collatis donis gra-
tias agimus, tuam semper clementiam exo-
rantes: ut qui petentibus postulata concedis,
eosdem non deserens, ad premia futura dis-
ponas. Per Christum Dominum nostrum.
Amen.

ABSOLUCIÒ, Y APLICACIÒ DE LA
Indulgencia plenaria en lo article
de la mort.

AL arribar lo Confrare al estat de agonisar,
ly aplicarà lo Prior la Indulgencia ple-
naria, que los Sumos Pontifices Paulo V. y Cle-
ment VIII. concediren à tots los Confreres, y
con-

Confrarissas de la Doctrina Christiana en lo article de la mort. Si lo malalt no ha pogut Confessar, ni Combregar, invocará contrit lo Nom de Iesus; y si no pot ab la boca, lo invocará ab lo Cor. Lo modo ab que deu aplicarse la Indulgencia es lo que mane, se observe la Santedat de Benet XIV. en la Butlla, que comence: Pia Mater, &c. que es com se segueix.

V. Adiutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit Coelum, & terram.

Antiphona. Ne reminiscaris Domine delicta Famuli tui (*vel* Ancillæ tuæ) neque vindictam sumas de peccatis ejus.

Kyrie eleyson, Christe eleyson, Kyrie eleyson. Pater noster, &c.

V. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos à malo.

V. Salvum fac servum tuum (*vel* Ancillam tuam) & sic deinceps.

R. Deus meus sperantem in te.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

ORE-

O R E M V S.

Clementissime Deus Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui neminem vis perire in te credentem, atque sperantem, secundum multitudinem miserationum tuarum respice propitius Famulum tuum N. quem tibi vera Fides, & Spes Christiana commendant. Visita eum in salutari tuo, & per Unigeniti tui Passionem, & Mortem, omnium ei delictorum suorum remissionem, & veniam clementer indulge, ut eius anima in hora exitus sui Te Judicem propitiatum inveniat, & in Sanguine ejusdem Filii tui ab omni macula abluta transire ad vitam mereatur perpetuam. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Tam dicto ab uno ex Clericis Astantibus. Confiteor, &c. Sacerdos dicat Misereatur, &c. Deinde.

Dominus Noster Jesus Christus Filius Dei vivi, qui Beato Petro Apostolo suo dedit potestatem ligandi, atque solvendi, per suam piissimam misericordiam recipiat Confessionem tuam, & restituat tibi Stolum primam, quam in Baptismate recepisti; Et ego facultate

tate mihi ab Apostolica Sede tributa Indulgentiam Plenariam, & remissionem omnium peccatorum tibi concedo. In nomine Patris, & Filii, &c.

Per sacrosancta humanæ reparationis Myſteria remittat tibi Omnipotens Deus omnes præſentis, & futuræ vitæ poenas, Paradisi portas aperiat, & ad gaudia sempiterna perducatur. Amen.

Benedicat te Omnipotens Deus, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus. Amen.

*MODO DE RESAR RESPONSOS PER
los Germans Difunts.*

RESPONS. I.

Liberâ me Domine de morte æternâ, in die illa tremenda, * Quando coeli movendi sunt, & terra: * Dum veneris judicare sæculum per ignem. *Ÿ.* Tremens factus sum ego, & timeo, dum discussio venerit, atque ventura ira. Quando, &c.

Kyrie eleyson, Christe eleyson, Kyrie eleyson. Pater noster *secretò.*

Ÿ. Et ne nos inducas in tentationem,

R.

R. Sed libera nos à malo.

Ÿ. A porta inferi.

R. Erue Domine animam ejus.

Ÿ. Requiescat in pace. *R.* Amen.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Si es Sacerdos.

Oremus.

Deus, qui inter Apostolicos Sacerdotes, famulum tuum N. fratrem nostrum, Sacerdotali fecisti dignitate vigere, præsta quæsumus: ut eorum quoque perpetuo aggregetur consortio. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Si es Secular.

Oremus.

Inclina, Domine, aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur, ut animam famuli tui N. fratris nostri, quam de hoc sæculo migrare iussisti in pacis, ac lucis regione constitui,

tuas,

tuas, & sanctorum tuorum jubeas esse con-
sortem. Per Christum, &c.

Si es Dona.

Oremus.

Quæsumus Domine, pro tua pietate mi-
serere animæ famulæ tuæ N. sororis
nostræ, & à contagiis mortalitatis exutam,
in æternæ salvationis partem restitue. Per
Christum, &c.

RESPONS. II.

NE recorderis peccata mea Domine, *
dum veneris judicare sæculum per ig-
nem. *Ps.* Dirige Domine Deus meus in con-
spectu tuo viam meam. Dum veneris, &c.
Kyrie eleyson, &c. Pater noster, &c. *los versets com en lo primer.*

Si es Sacerdot.

Oremus.

Præsta, quæsumus, Domine, ut anima
famuli tui N. Sacerdotis, fratris nostri,
quem in hoc sæculo commorantem sacris
muneribus decorasti, in cœlesti sede glorio-
sa semper exultet. Per Christum, &c.

Si

Si es Secular.

Oremus.

Absolve, quæsumus Domine, animam
famuli tui N. fratris nostri ab omni
vinculo delictorum: ut in resurrectionis glo-
ria, inter Sanctos, & electos tuos resuscita-
tus respiret. Per Christum, &c.

Si es Dona.

Oremus.

Inveniat, quæsumus Domine, animam fa-
mulæ tuæ N. Sororis nostræ lucis æternæ
confortium; cujus perpetuæ misericordiæ
consecuta est Sacramentum. Per Christum
Dominum, &c.

RESPONS. III.

Qui Lazarum resuscitasti à monumento
fatidum, * Tu eis Domine dona re-
quiem, & locum Indulgentiæ. *Ps.* Qui ven-
turus es judicare vivos, & mortuos, & sæ-
culum per ignem. Tu eis, &c. Kyrie eley-
son, &c. Pater noster, &c. *los versets com en lo primer.*

Si

Si es Sacerdota

Oremus.

PRæsta, quæsumus Omnipotens Deus; ut animam famuli tui N. Sacerdotis, in congregatione iustorum, æternæ beatitudinis jubeas esse consortem. Per Christum, &c.

Si es Secular.

Oremus.

Suscipe Domine preces nostras pro animâ famuli tui N. fratris nostri, ut si quæ ei maculæ de terrenis contagiis adhæserunt, remissionis tuæ misericordia deleantur. Per Christum, &c.

Si es Dona.

Oremus.

Quæsumus Domine, ut animæ famulæ tuæ N. sororis nostræ, Sanctorum, atque electorum tuorum largiri digneris consortium: & rorem misericordiæ tuæ perennem infundas. Per Christum, &c.

Per

Per qualsevol Difunt en lo dia de son obit.

Oremus.

TIbi Domine commendamus animam famuli tui N. ut defunctus sæculo tibi vivat; & quæ per fragilitatem humanæ conversationis peccata commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum, &c.

Per tots los Confreres.

Oremus.

Deus, veniæ largitor, & humanæ salutis amator: quæsumus clementiam tuam, ut nostræ Congregationis fratres, qui ex hoc sæculo transierunt, beata Maria semper Virgine intercedente, cum omnibus Sanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis consortium pervenire concedas. Per Christum, &c.

Per tots los difunts.

Oremus.

Fidelium Deus, omnium Conditor, & Redemptor: animabus famulorum, famularumque tuarum, remissionem quætorum tribue

bue peccatorum : ut indulgentiam , quam
semper obtaverunt , piis supplicationibus
consequantur. Per Christum , &c.

*Per los Difunts enterrats en la Iglesia,
ò Cementiri.*

Oremus.

DEUS, cujus miseratione, Animæ fidelium
requiescunt, famulis, & famulabus
tuis, & omnibus hic, & ubique in Christo
quiescentibus, dà propitiis veniam peccato-
rum, ut à cunctis reatibus absoluti, tecum
sine fine latentur. Per eundem Christum
Dominum Nostrum. R. Amen.

Sobre la Prosa dels Difunts.

Deu terrible en ardènt ira
farà al Mon tot cendra viva
diu Davit ab la Sybilla.

O quant farà tremolàr
quant vinga per judicàr
tot nostre modo de obràr.

La trompeta ab vitàl sò
cridarà á donàr rahò
à tot Poble, y regiò.

Fins

Fins là mort se hà de espàntàr
al veurer resucitàr
tot quant se ha de judicàr,
Un llibre escrit se traurà,
en lo qual se trobarà
lo perque s' judicarà.
Veuran lo Jutge assentàr,
que lo amagàt farà clar,
no deixànt res per vengàr.
Infelís que dirè Jo,
no tenint la protecció,
ni l' Sant justificació.
Rey tremendo en Magestát,
que si salvau, es de grat,
Salvau me Font de pietat.
Pensau be Jesus amat,
que per mi sou enviàt,
nom deixeu desesperat.
Buscantme, os haveu cansat,
sou per mi crucificat;
sim perdo, tot mal lograt.
Molt just podeu castigàr,
mes vullaume perdonàr,
sens ferme comptes passàr.
De haver pecat, me sab greu,

fa

fa grān penā al rostre meu,
 perdonaume amable Deu.
 Absolent à Madalena,
 y lliurant Dimas de pena,
 me animáreu per la esmena.
 No so digne de pregàr,
 mes vullaume aconsolàr,
 y del foch etern guardàr.
 Feume dels Predestinats,
 perque lluny dels condemnats,
 gose ab vos eternitats.
 Convencuts los malehits
 penant en flames inichs,
 cridaume ab los Benehits.
 Vos suplico molt rendit,
 tenint tot lo cor contrit,
 quem salveu, lo Mon finit.
 O que lamentable dia
 en que se tornarà en vida
 lo home per ser judicat!
 perdonaume, Deu amat,
 bon Jesus, piadòs, etern
 ara, y pera sempre. Amen.

LAUS DEO.

RESUMEN

DEL CONTINGUT EN AQUEST LLIBRE.

INST. I. *Del que se ha de fer cada dia.*
En orde à sè.

L Uego, que te alçes del llit,
 Encormana sens tardança
 Ton cos, y ta anima à Deu,
 Espera en ell, creulo, y amal.
 Jesus, Maria, y Joseph,
 Y lo teu Angel de Guarda,
 Sant Pau, y tos Sants Patrons
 Procuraràs, que te amparian.
 Donat luego à la *Oració*,
 Que es gran thresor, fira franca;
 Pues la oració fervorosa
 Tot quant vol de Deu alcança.
 Procuraràs oir *Missa*
 Devot, sens que en ella parlias,
 Que aquell, que parle en la Iglesia
 A Deu gira las espatllas.
 Visita los *Sinch Altars*,
 Faràs la Estació Sagrada
 De Christo *Sacramentat*,
 Per guanyàr immensas gracias.

*

209

Lectura espiritual

Fes, que en ningun dia t' faltia,
Que en gran manera instruheix,
Y sense dir res, molt parla.

Diràs atent lo *Rosari*

A Maria, que las gracias
Logren en vida, y en mort
Quants la serveixen, y alaban.

Fes *examen* cada dia

De tas virtuts, y tas faltas,
Per conèixer per ahont
ò te perts, ò be te guanyas;

En orde al Proxim.

Vetlla sobre ta *familia*,

Rezela, tem, y repara,
Que has de dar un estret compte,
Si ella se pert per ta causa.

Ab los Criats sempre mostrat

Exemplar, que es cosa plana,
Que al pas, caminen los Amos
Van los Criats, y Criadas.

May los daràs *correcció*

Quant la colera en tu es tanta,
Que esta vil passió te ciega,
Pues mes que aprofitia, danya.

Als

Als Pobres fes compassiu

Almoynas ben reguladas:

Y si tens poch, donals poch,
Si molt, dona en abundancia.

Dels que estan en *Purgatori*

No te olvides, prest sutragals,
Envials Missas, dejunis,
Indulgencias, y obras Santas.

INS. II. *Del que se ha de fer cada semana.*

En orde à si.

Santificaràs las *Festas*,

Anant perçò à la Ensenyança
De la Doctrina de Christo

A Iglesia, en que de ella s' tracta.

Tas *mortificacions* sian

Per Director reguladas,

Que es primèr, quel sacrifici
La obediencia resignada.

Frequenta los *Sagraments*

Ab fervor, y confiança;

Que si acùts frequent à Deu,
Tindràs la anima endiosada.

Entregaly tot ton cor,

Y ab una amorosa instancia

* 2

De-

Demana, que't concedesca
Tots los fervors, que te faltan;
En orde al Proxim.

Visitaràs *Hospitals*,
Presons, y *Malalts* de casar,
Dona à tots ab gran amor
Consol ab obra, y paraulas.
Ensenya als teus la *Doctrina*,
O envials à sa Ensenyança,
Que aixi donant bon exemple,
Guanyas molt, y molt avanças.

Inclinals à *devocions*,
Y de *mals companys* apartals;
Que jo te dirè qui son,
Si tu me dius ab qui tractan.

INS. III. *Del que se ha de fer cada Mes:*
En orde à si.

Estas *Reglas* llegiràs;
Y à ton *Directòr* las faltas
Diras, peraque conega
Si te atrassas, ò te avanças.

Del Sant, que has près per *Patrò*
Celebra ab devociò santa,
La sua Festa, que es just,

Ser

Ser agràhit à las gràcias:
En orde al Proxim.

Fes, que Sagraments frequentiam
Tots los que estan en ta Casa;
Que hi ha Familias molt pobras,
Perque devociò los falta.

Pares, Amos, y Mestressas
Temian, pues Deu amenaça,
Si no cuyden, ques confessian
Fills, Fillas, Criats, Criadas.

INS. IV. *Del que se ha de fer cada Any:*
En orde à si.

Pendràs *Butlla* de Indulgencias,
Si no, perdràs moltes gràcias;
Y las *Festas* mes solemnes
Ab mes exercicis guarda.

Fes *Confessiò General*,
Totas tas culpas declara;
Que quant mes tu las confessias,
Mes quedaràn perdonadas.

Procuraràs, que la fassian
Tambè tots los de ta Casa;
Y que preguiant tambè *Butlla*,
Que es un mar immens de gràcias.

Ave-

Averiguàràs tos deutes,
Pagant Criats, y Criadas,
En especial Jornalèrs;
Que fels frau, clama vengança.

INS. V. *Del que se ha de fer en tot temps:*
En orde à si.

Virràs sempre ab gran rezèl,
Y de tota ocasiò guardat;
Perque molts, que en si eran bons,
Que son mals, la ocasiò es causa.

En concixer lo perill
Ab las Personas, que tractas,
Te has de apartar luego de ellas;
Perque ellas de Deu te apartan.

Procura no estàr ocios,
Refa, medita, y treballa,
Que la ociositat fou sempre
De tota virtut Mayrastra.

Prosegueix las devocions,
Sens fer, per peresa, pausas,
Que en haver veleitat,
No se camina, ni avança.

En quantas obras faràs
A Deu luego lo cor alça;

Que

Que en lo obrar sens atenciò,
Res hi ha de grà, tot es palla.

En totas discurriràs
Aquell fi, ab que vàs à obrarlas;
Que si lo fi no prevens,
No seràn tas obras santas.

Tindràs paciència en lo advers,
No se perdia per ta causa;
Que lo perdrerho, y patirho
Son dos mals, son dos desgracias.

Quant te murmuran sens culpa
Sufreix ab paciència, y calla;
Que à las horas à Deu toca
Pendrer per sua la causa.

Ni t' tingas per infelìs
Quant la tentaciò en tu se alça;
Que pera unitte ab ton Deu,
Deus passar per foch, y aygua.

Resisteix fort al principi,
Que la tentaciò, à vegadas,
Es com la espurna de foch,
Que si pren, crema, y abraça.

En orde al Proxim.

Amor, y temor à Deu
Ensenya ab paraulas santas

A

A ton Proxim, corregeintlo
Ab gran cordura, y templança.

Lo cuydado de la llengua
Te encomano, que es espasa
De dos talls, que no perdona
Del Proxim honra, ni fama.

Faltas, y culpas agenias
May per ta boca se sapian;
Perque te molt poch de Deu
Qui publica agenias faltas.

Sempre, y quant en ta presencia
Se murmura, zela, ò calla,
Mostrat serio, perque s' veja
Quet disgusta lo que s' tracta.

De la Confraria observa
Sas Constitucions Sagradas,
Que son cami, que à tots guïa
A la Benaventurança.

Perfet Confrare seràs,
Si estas mas Instruccions guardas,
Y arribaràs ab poch temps
A la perfecció mes alta.

*Quicumque hanc regulam secuti fuerint, pax
super illos. S. Pau. ad Galat. cap. 6. n. 16.*

LO CONFRARE
DE SANT PAU,
Y COADJUTOR
DE CHRISTO,

ESC-2/0007
16136 47379

INSTRVHIT
EN ORDE A SI, AL PROXIM,
y la Confraria de la Doctrina Christiana
de la Ciutat, y Bisbat de
Lleyda.

Imprès à voluntat del Illustrissim Sr. D. Manuel
Macias Pedrejón, per la gracia de Deu, y de
la Santa Sede Apostolica Bisbe de Lleyda,
del Concell de Sa Magestat, &c.
Dignissim Protector de dita
Confraria.

COMPOST

PER LO DOCTOR DOMINGO MALEGAT;
Prebere, Canonge de la Santa Iglesia Cathedral
de Lleyda, y Prior de la mateixa
Confraria.

AB LLICENCIA. Lleyda: En la Estampa
de CHRISTOFOL ESCUDÈR.

*Es de la Libreria del Sr. Monje de las
Avellaneras*